Leto VII., štev. 64 | Ljubljana, četrtek 18. marca 1926 | Poštnina pavšalirana. | Cena 2 Din

Izhaja ob 4. zjutraj.

Stane mesečno Din 25·—; za inozemstvo Din 40·— neobvezno.

Oglasi po tarifu.

Uredništvo: Ljubljana, Knaflova ulica štev. 5/I. Telefon štev. 72, ponoči tudi štev. 34.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravništvo: Ljubljana, Prešernova ulica št. 54. — Telefon št. 36.

Inseratni oddelek: Ljubljana, Prešernova ulica št. 4. — Telefon št. 492

Podružnici: Maribor, Barvarska ulica št. 1. — Celje, Aleksandrova cesta.

Račun pri poštnem ček. zavodu: Ljubljana št. 11.842 - Praha číslo 78.180. Wien, Nr. 105.241.

Ljubljana, 17. marca.

Kjer škofi ne identificirajo vere s političnim rokovnjaštvom, nimajo le verniki večjega spoštovanja do cerkve, njenih ustanov ter predstaviteljev, marveč ima tudi duhovniški stan kot tak več ugleda, več prijateljev in zagovornikov. Tam, kjer so duhovniki kot javni delavci izven svojega poklica svobodni in zato tudi lahko pristaši raznih političnih strank, cerkvena in verska vprašanja ne silijo v politično agitacijo, duhovščina pa v vseh, odnosno v raznih strankah lahko blagodejno vpliva na tolerantno in pravilno razumevanje in upoštevanje interesov cerkve. V hrvatskih listih n pr. skoraj nikdar ne čitaš verskih ali protiverskih člankov. Hrvatska duhovščina je zastopana menda v vseh političnih strankah, ki so že radi nje primorane opuščati vsako vmešavanje in zlorabo vere v politične svrhe. In nikdo ne more dvomiti, da je versko življenje med hrvatskim ljudstvom vzornejše kot drugod, a da percentuelno vsaj toliko Hrvatov doseže nebeško kraljestvo, kakor katoliških vernikov v drugih pokrajinah tega grešnega sveta.

V Sloveniji je klerikalizem uvedel in vzdržuje že desetletja politično razbojništvo, ki uničuje našemu ljudstvu verski čut ter izpodjeda življenjsko silo ljudske morale. Neizprosen teror iz škofijske palače biča in goni slovensko duhovščino, ki je v stalni opasnosti, da izgubi eksistenco, ako škofa brezpogojno in slepo ne uboga. Razmerje med škofom in podrejeno mu duhovščino je še veliko ostrejše kot n. pr. razmerje med generalom in navadnim oficirjem. Sic volo, sic jubeo! je škofov ukaz, proti kateremu ni nobenega apela, nobene višje instance. Takojšnja brezobzirna in brezsrčna persekucija zamori v kali že vsako misel na ugovor, kaj šele na upor. Tej absolutistični avtokraciji je pripisati, da je slovenski duhovnik že malone tri decenije obsojen na politično robstvo klerikalizmu. Javno ali politično delovati sme in mora pri nas duhovnik le kot pristaš SLS, v drugih strankah slovenskega duhovnika menda že trideset let nismo videli.

V svobodni državi polagoma vendarle dozoreva tudi za slovensko duhovščino dan duševne svobode. Škofovska strahovlada nad njo je sicer v zadnjem stadiju obupa še pojačana, vendar pa nima več v obstoječih razmerah dovolj krepkega oslona. V dobi demokracije ni izginilo samo strašilo posvetne politike, marveč tudi bavbav v škofovskih palačah in to ne le za vernike, marveč tudi za zasužnjeno duhovščino.

Po tolikih letih opazujemo sedaj v Sloveniji prvič organiziran upor slovenske duhovščine proti politikujočemu škofu in njegovi stranki. Zlasti starejša duhovščina se je naveličala politične diktature, ki prihaja iz ljubljanske škofije. Iztreznili so jo neuspehi klerikalnih voditeljev posebno na gospodarskem polju. Zagrabil jo je strah pred katastrofo, ki je za SLS neizbežna, obudila se je vest, da se tako ne sme več grešiti niti na račun slovenskega ljudstva, niti na rovaš vere in cerkve. Odpor starejše duhovščine, ki se še spominja ustvarjajoče dr. Šusteršičeve dobe, je narastel zlasti v zadnjem času, ko je postala osamljenost klerikalne stranke v Narodni skupščini popolna in ko je vsakemu očito, da škofova stranka v nobenem slučaju ne pride v poštev za kakršnokoli vladno kombinacijo.

Pogrešno bi bilo precenjevati včerajšnji nastop nekaterih gospodov kanonikov, dekanov in župnikov. Pot, na katero so se podali, ne vodi k pozitivnim uspehom. Izbrali so si kombinacijo, katera pri nas ne more računati s simpatijami ljudstva. Okoli radikalne stranke se v Sloveniji zbirajo razni politični ostanki pa tudi odpadki, ki si iščejo režimskega zavetja ter se bodo jutri zopet porazgubili. Politična zveza ostankov nekdanje Šusteršičeve stranke s slabo organizirano in še slabše vedeno NRS v Sloveniji bo, bojimo se, na sebi simpatično akcijo starejše duhovščine kompromitirala. Toda nobena pogrešna taktika ne more zmanjšati pomena celega dogodka in nikakega dvoma ni, da bo novi uporniški pokret v vrstah SLS znatno omajal že itak rahlo disciplino v klerikalni stranki ter pospešil končno razsulo te nesrečne in za slovensko ljudstvo pogubne politične organizacije.

Obtožba Windischgrätza in Nadossyja potrjena

Proti Zadravcu in tov. pa ustavljena!

Budimpešta, 17. marca. k. Po sklepu sodnega senata v falzifikatorski aferi ostane v veljavi *obtožba proti princu Windischgrätzu in Nadossyju*, kakor jo je izdelalo državno pravdništvo. Prošnja, da bi bili ostali obtoženci izpuščeni proti kavciji na svobodo, je bila odklonjena, ker so imeli v aferi vodilni vlogo in bo kazen taka, da je izključeno, da bi jih bilo mogoče pustiti na svobodo. Proti temu izreku je dovoljen priziv. *Obtožba proti Zadravcu, Ferdinandiju in Hedeyu je bila umaknjena, ker po dosedanjih dokazih ni dovolj suma za njihovo krivdo ali sokrivdo.*

Glasovi o ponovni poostritvi kritičnega položaja v vladi

Radić postavlja pred izglasovanjem budžeta ultimate. — Spor za amandmane še nerešen. — Pašić v avdijenci. — Radikali se hočejo odkrižati Radića za vsako ceno. — Maksimović in Stojadinović odideta?

Beograd, 17. marca. p. Včeraj se je v kabinetu ministra Radića vršila konferenca radićevskih ministrov z notranjim ministrom Maksimovićem. Danes dopoldne se je Maksimović dolgo razgovarjal s Pašićem. Tem konferencam se pridaja poseben značaj. Zdi se, da Stjepan Radić želi izkoristiti priliko, v kateri se nahaja sedaj pred zglasovanjem budžeta, da bi zadostil gotovim svojim zahtevam, katere mu radikali od nekdaj odklanjajo. Gre za nekatere velike župane, ki so Radiću na poti, posebno veliki župani v Mostaru, Splitu in Vukovarju, ter za približno 20 sreskih poglavarjev v Bosni, Dalmaciji in na Hrvatskem. **Radić je stavil svoje zahteve v ultimativni obliki in je s temi vprašanji zvezal ostanek svoje stranke v vladi.** Zdi se da bi Pašić na to pristal, da pa se je energično zoperstavil Maksimović, češ da ne more dopustiti, da bi se tako visoki uradniki, kakor so veliki župani, odstavljali brez vsakega dokaza o kaki kršitvi zakona. Zaradi tega gotovi politični krogi trdijo, da je položaj ministra za notranje stvari zelo omajan, ker se zdi, da ni možnosti, da bi se odklonile zahteve radićevcev, pred izglasovanjem budžeta. Tekom današnjega dne je bil Pašić zelo nervozen ter je klical na posvetovanje prvake radikalne stranke Ljubo Živkovića, Marka Trifkovića, Đuričića in Srskića. Kakor doznava vaš dopisnik, so imele vse te konference namen, da pretresejo težki položaj v vladi. Pašić je nadalje, kakor tudi njegova okolica, zelo nezadovoljen s koketiranjem St. Radića z Ljubo Jovanovićem, v čemer vidi akcijo proti sebi.

Tudi vprašanje amandmanov je še nerešeno. Popoldne se je vršila konferenca med Pašićem, Stojadinovićem, Uzunovićem in dr. Radonjićem, na kateri je predsednik fin. odbora Radonjić zavzel odločno stališče, da se amandmani ne morejo sprejeti s proračunom in je odobraval Stojadinovićevo stališče, da se morejo sprejeti le amandmani manjšega fin. efekta. Radićevci pa nepresiano prihajajo z vedno novimi zahtevami. Sedaj bodo to vprašanje skušali rešiti na skupni seji klubov vladne večine, ki bo te dni in na kateri bo finančni minister prosil poslance, da umaknejo vse zahteve lokalnega značaja, ker zanje absolutno ne more najti pokritja. Seje min. sveta se nikakor ne sklicujejo. Nekateri politiki vidijo v tem bojazen vlade, da bi neprijetni istini pogledali v oči. Jutri ali pojutrišnjem ima biti seja fin. odbora. Vsekakor mora biti vprašanje amandmanov rešeno pred izglasovanjem proračuna finančnega ministra. Nocoj so se iz krogov vladne večine širili pesimistični glasovi in se je celo trdilo, da ni izključeno, da nastopi skorajšnja katastrofa režima. To bojazen je povečala tudi **današnja avdijenca Pašića, ki je bil na dvoru od 5. do 6.** Smatra se, da je Pašić razložil kroni težavno situacijo in zahteval nekatera pooblastila, ki jih pa ni dobil. Izgleda, da je neizogibno, **da bo Pašić takoj po izglasovanju proračuna podal ostavko vlade, ter da bo ob tej priliki tudi definitivno rešeno vprašanje ostanka Stjepana Radića v vladi, pa če tudi radi tega pride koalicija RR sama v opasnost.** Zelo verjetno je, da se bo pri tej priliki izvršila širša rekonstrukcija vlade, pri kateri bi izstopila iz vlade dr. Stojadinović in Maskimović.

Beograd, 17. marca. p. »Večernje Novosti« prinašajo zanimivo informacijo, ki so jo dobile, kakor pravijo, iz zanesljivega vira, po kateri ima v kratkem zamenjati notranjega ministra Božo Maksimovića njegov državni podtajnik Ranko Trifunović. To da je izrečna želja ministrskega predsednika Pašića, v prvi vrsti pa zahteva radikalnega poslanca Jovana Čirkovića in njegovih tovarišev iz Južne Srbije.

Vaš dopisnik se je nocoj obrnil do notranjega ministra Maksimovića z vprašanjem, kaj je na tej stvari. Minister se je zasmejal in dejal, da mu o tem ni nič znanega. Tudi poslanec Čirković demantira vest »Večernjih Novosti«.

Zaključno zborovanje v Ženevi

Na včerajšnji sklepni seji plenuma Zveze narodov je bil soglasno sprejet predlog za odgoditev sprejema Nemčije.

Ženeva, 17. marca sp. Z veliko napetostjo pričakovano zaključno zborovanje Zveze narodov je bilo določeno za 10. uro dopoldne. Na dnevnem redu je bila prošnja za sprejem Nemčije v Zvezo narodov. **Pol ure kasneje šele so stopili v dvorano Chamberlain, Briand, Scialoja in dr. Beneš, ker je bila medtem v vsej naglici sklicana še seja Sveta Zveze narodov.** Ob pol 11. je zavzel Da Costa predsedniško mesto ter povabil Chamberlaina kot poročevalca prve komisije, ki je imela nalogo proučiti vprašanje sprejema Nemčije, na govorniško tribuno. Chamberlain je izjavil, da bi hotel dati braziljskemu delegatu priliko za izjavo.

Zastopnik Brazilije, **Mello Franco**, je nato podal svečano izjavo, v kateri je dejal, da je njegova vlada nepreklicno in končnoveljavno sklenila, da bo tako dolgo proti temu, da dobi Nemčija stalen sedež v Svetu Zveze narodov, dokler ne dobe južno- in srednjeameriške države pravičnejšega in številnejšega zastopstva v Svetu. Dodal je, da pozdravlja Brazilija zahtevo Nemčije po sprejemu v Zvezo narodov in da pristaja na veliko delo v Locarnu, da pa ne more dopustiti, da se izigravajo pravice drugih, neevropskih držav. Svojo izjavo je zaključil z besedami, da je veto brazilijske vlade proti spremembi Sveta v sedanjem trenutku in v nameravanem načinu nepreklicen in definitiven.

Po teh izjavah braziljskega delegata je **Chamberlain** izrazil obžalovanje, da se je sprejem Nemčije odgodil do septembra. Odbor za sprejem je na vsa vprašanja glede nemške prošnje odgovoril pritrdilno, zato je zborovanje dolžno izraziti svojo lojalnost do Nemčije ter izraziti obžalovanje nad nesporazumljenji, ki so se pokazala na obeh straneh. Tem izvajanjem je sledilo živahno odobravanje, ki se je posebno stopnjevalo, ko je Chamberlain slavil veliko dušnost Švedske in Češkoslovaške, ki sta hoteli s svojimi žrtvami omogočiti odstranitev vseh težav. S tem je locarnsko delo rešeno in odstranjena nevarnost, da bi se Evropa znova razdelila v dva tabora. Obžaloval je, da kljub splošnemu sporazumu ni bilo mogoče sprejeti Nemčije. Zaključil je s trdnim prepričanjem, da bo to mogoče nadoknaditi pri prihodnjem zasedanju Zveze narodov. Izjava Chamberaina je napravila na zborovanje globok vtis.

V imenu Francije je s povzdignjenim glasom govoril **Briand**, ki je naglašal, **da se je ves čas delalo za sporazum z Nemčijo, čeprav na škodo Švedske in Male antante, katerima je izrazil najtoplejše priznanje.** Nato je predlagal, da se sprejme nastopna izjava:

«Zborovanje obžaluje, da vsled dosedaj nastalih težkoč ni bilo mogoče doseči cilja, radi katerega je bila Nemčija povabljena v Ženevo. Zborovanje izraža željo, da bodo težave do septembrskega zasedanja Zveze narodov odstranjene in da bo takrat Nemčija sprejeta v Zvezo narodov.»

Z velikim odobravanjem je bil sprejet govor švedskega delegata **Undena**, ki je poudarjal, da bi bil sprejem Nemčije viden znak napredka na potu univerzalnosti Zveze narodov.

V imenu južnoameriških držav je izjavil paraguajski delegat **Caballero**, da srednjein južnoameriške države ne odobravajo stališča Brazilije, čeprav razumejo njeno stališče, ker ima Južna Amerika pravico do večjega števila zastopnikov v Svetu.

Švicar **Motta** je obžaloval, da Svet ni imel zaupanja v zborovanje in da ni nanj apeliral. Ako bi sedanja kriza pomenila propast Zveze narodov, bi vest o polomu napolnila vse narode z velikim obžalovanjem in bolestjo. Motta se je zahvalil v imenu nevtralnih držav Undenu, dr. Benešu, Chamberlainu in Briandu, kakor tudi Nemčiji za veliko politično previdnost, s katero so sprejeli vse težave. Izrazil je upanje, da bo Nemčija do jeseni rešena. Polom Zveze narodov bi bil za vse narode velika nesreča.

Za njim so govorili delegati **Norveške, Estonske, Finske, Rumunije, Danske in Albanije.** Albanski zastopnik je zahteval, naj bi zborovanje takoj glasovalo o sprejemu Nemčije, vendar pa ni stavil točnega predloga.

Zastopnika **Holandske in Kitajske** sta v precej ostrih besedah kritizirala zadržanje Sveta in naglašala, da krivda za neuspeh ni na zborovanju.

Predsednik zborovanja je nato ugotovil, da ni ugovora proti odgoditvi sprejema Nemčije in da je zborovanje soglasno sklenilo sprejem odgoditi.

Zborovanje je sprejelo še Briandov predlog, nakar je imel predsednik Da Costa kratek zaključni govor.

„Tajne sile“ zakrivile ženevski polom

Italijani proglašajo zmago svoje teze.

Milan, 17. marca. o. «Secolov» poročevalec javlja iz Ženeve, da je bilo zadržanje italijanske delegacije na zborovanju Zveze narodov vedno jasno in iskreno. V trenotku, ko je bila izgubljena vsaka nada za rešitev krize, je *Scialoja predlagal Svetu Zveze narodov, da se sprejem Nemčije v Zvezo narodov odgodi do jeseni.* Toda ta nasvet ni našel zadostnega odmeva. Chamberlain in Briand sta napenjala vse sile, da odvrneta Švedsko, Brazilijo in Nemčijo od njihove nepopustljivosti, ter sta temu delu posvetila cela dva dneva. *Svet Zveze narodov se je moral kljub temu končno sprijazniti s predlogom Scialoje ter odgoditi sprejem Nemčije do septembra.*

London, 17. marca. s. Kakor piše «Daily Express», so povzročile polom sedanjih pogajanj tajne sile. Tudi «Times» priznavajo, da je treba iskati vzroke za neuspeh drugje. *Značilno je za celokupni položaj, da so se v Ženevi Briand, Grandi in dr Ninčić sporazumeli o temeljih francosko-italijansko-jugoslovenskega pakta v zadevah Srednje Evrope.* List stavlja vprašanje, zakaj je postalo tako izredno nujno, da se je o tem načrtu razpravljalo ravno v tem kritičnem trenotku.

Dan sodbe za ministra Nikića

Posl. dr. Branković razkriva neverjetno korupcijo v ministrstvu za šume in rudnike. — Rezervirano stališče klerikalcev glede TPD. — Burni prizori v parlamentu.

Beograd, 17. marca r. Na današnji seji Narodne skupščine je bil na dnevnem redu proračun ministrstva za šume in rudnike. Pred prehodom na dnevni red je predsednik sporočil, da je podal ostavko davidovićevec Ljuba Ranković in da pride na njegovo mesto Jeremija Radojević, seljak iz Kragujevca.

Po prehodu na dnevni red je minister dr. Nikić podal ekspoze o delovanju svojega resorta. Novega ni povedal. Interesentna je statistika državnih rudnikov, od katerih je 14 premogovnikov, dva sta železna rudnika, solarno imamo eno in eno livarno železa ter dva manjša rudnika, kjer se kopljejo druge kovine. Državni premogovniki so dali leta 1919 25 milijonov stotov premoga, 1920 32 230.000, 1921. 34.100.000, 1922. 37.270.000, 1923. 41, 115.000, 1924. 41.836.000 in leta 1925 41.521.000 stotov. Vzrok, da je bila produkcija lani manjša kot predlanskim, je v tem da je konzum manjši, v prvi vrsti radi hude gospodarske krize. Večja poraba premoga bi bila mogoča s povzdigo železne industrije. Soli se porabi pri nas na leo približno 120.000 ton. Doma pridelamo približno 70 tisoč, iz inozemstva uvažamo ostalih 50.000 akoravno bi lahko ves domači konzum sami pokrili. Minister je obljubil, da bo v najkrajšem času predložil zbornici nov rudarski zakon. Dobro in racijonalno produkcijo je mogoče doseči, ako se državni rudniki postavijo na isto komercijalno stališče kot zasebni.

Poslanec dr. Šefkija Behmen (musliman) je navedel primere, kako se sekajo gozdovi v Bosni in Hercegovini in napada ministra zaradi premnogih zlorab, ki se vrše v strankarske svrhe. Minister tudi preganja kmete, ki ne pripadajo Radićevi stranki.

Posl. Kremžar (kler.) je razpravljal z vidno rezervo o Trboveljski premokopni družbi. V l. 1924. je imela TPD čistega dobička 38,530.792 Din ter je plačala 70% dividendo. Kljub svojim velikim dobičkom je letos izvršila redukcijo delavstva in znižala plače, češ da je produkcija prevelika in da se konzum manjša. Dočim se vlada bori proti komunizmu s policijskimi odredbami, ga sama vzgaja, ker podpira TPD v njenih neupravičenih ukrepih proti delavstvu. Govornik navaja pismo nekega trgovca iz Celja, ki je naročil pri TPD premog in dobil odgovor, da ga nimajo in to v istem času, ki je imela družba nakopičenih na tisoče vagonov premoga v svojih skladiščih, da bi se lahko sklicevala na nadprodukcijo. Sicer je pa TPD že v naprej vedela za svoj položaj. Nato se je bavil govornik s posredovalnimi družbami, ki jih je ustanovila TPD v svrho prodaje svojega premoga. Pri teh družbah so delničarji isti ljudje, ki so tudi funkcijonarji pri TPD. Ko je prišlo v vladi do novega kurza, je TPD ustanovila še »Internacijonalno delniško družbo«, s pomočjo katere bi skrivala svoje ogromne dobičke. Postopanje TPD napram delavstvu je samo zaradi tega mogoče, ker je vlada to dopustila.

Za Kremžarjem je dobil besedo samostojni demokrat

dr. Gjorgje Branković

Že ko se je pojavil na tribuni, so zagnali radićevci silen krik, ki je ves čas spremljal njegova izvajanja. Dr. Branković je začel svoj govor z ugotovitvijo, da so radićevci, ko so bili še v opoziciji, obljubljali, da bodo ko pridejo na vlado, storili vse, da se pobija korupcija in so celo napovedali zakon za njeno pobijanje. Po njihovi sramotni politični kapitulaciji (tu zaženejo radićevci še hujši krik in vik, tako da jih je moral predsednik pismeno pozvati k redu) pa so se posebno potegovali za to, da dobe resort za šume in rudnike v svoje roke. In zato je dana nes to ministrstvo samo sredstvo za izrabljanje v strankarske svrhe in vzajemno podpiranje in bogatenje. V to svrho je minister dr. Nikić nagnal vse sposobne uradnike iz svojega resorta in pripeljal vanj druge, ki so vse prej kot skrupulozni in se ne plašijo nobenega sredstva, da dosežejo svoje cilje. (Radićevci so tu zopet razsajali, tako da jih je moral predsednik zopet opominjati in po vrsti kaznovati). Za svojega pomočnika je nastavil dr. Nikić nekega Negovana Kosovića, ki besno preganja narodnjake po Hrvatski, pa naj si bodo srbski ali hrvatski. Na razne proteste je ta Kosović odgovoril, da na Hrvatskem sploh ni Srbov, ampak samo Hrvatje. Ko sem vprašal Kosovića, kaj bo rekel minister kralju, ko mu nese na podpis ukaze za preganjanje teh narodno čistih poštenjakov, mi je odgovoril, da to krone prav nič ne briga. Dr. Branković je naštel imena uradnikov, ki se nahajajo v ministrstvu ker imajo najrazličnejše rodbinske zveze. V treh šumskih direkcijah so ravnatelji odstavljeni samo zato, ker se ne sramujejo priznati, da so narodni in da zvesto služijo državi in narodu. (Radićevci zopet razgrajajo). Če minister tako postopa z višjimi uradniki, kako mora biti šele z gozdarji in drugimi nameščenci tega resorta, ki so mu izročeni na milost in nemilost.

Posl. Branković navaja dolgo listo preganjanj samostojnih demokratov in sploh racijonalno usmerjenih uradnikov. Radićevci so takoj začeli z maščevanjem proti uradnikom, ki so vršili službo povsem korektno in lojalno. (Nastane velik prepir.) Minister za šume in rudnike ne respektira uradniškega zakona. V prvo uradniško kategorijo sprejema ljudi brez kvalifikacije, da jih potem drugi dan penzionira in da takoj dobivajo pokojnino, ne da bi sploh vršili svojo službo. Navaja več primerov take zlorabe. V ministrstvu za šume in rudnike se gazijo zakoni. Za ministra ni zakona o državnem računovodstvu. On prodaja in daruje šume mimo zakona, njemu ni treba niti proračuna, niti finančnega zakona. Z denarjem za pogozdovanje se je izplačalo za bencin 30 tisoč Din, Hrvatskemu društvu za lov in ribolov 5000, za neki avtomobil 300.000, šefu kabineta ministrstva za šume in rudnike 10 tisoč Din, šefu personalnega odseka 6000 mesečno, neki strojepiski 8000, Josipu Nobori, šefu pravosodja v Zagrebu, za dnevnice in potne stroške, ker je bil član komisije za izdelavo zakona o segregaciji 100.000 Din lovski razstavi v Zagrebu 50.000, za ekskurzijo ministra in uradnikov v Dalmacijo 150 tisoč. *Ves ta denar je bil označen kot izdan za pogozdovanje.* Dalje navaja primer, da se je vršila zloraba z nekim avtomobilom v vrednosti 200.000 Din, navaja primere o zlorabi z državnimi drvmi, govori o aferi firme Velebit d. d. Minister dr. Nikić ni smatral za potrebno, da demantira vest beograjske «Reči» iz meseca oktobra, da kupuje vilo v Zagrebu za 2 milijona dinarjev, sedaj pa javlja neki list, da se minister Nikić pogaja radi nakupa cele palače. Ves čas radićevci divje kričijo. Dr. Branković konča svoj govor naglašujoč, da niso samo žuželke škodljivci naših gozdov, temveč da je največji škodljivec naših gozdov minister Nikić.

Ob 5. popoldne se je seja nadaljevala. Govorili so radikal Branko Takić, Gligorije Božović (SDS), ki je navajal potrebe južne Srbije, hrvatski federalist Urojić, črnogorski federalist Sava Vuletić in davidovičevec Milan Nikolić. Seja je bila zaključena ob 20. ter se nadaljuje jutri dopoldne ob 9. Jutri bo vladna večina izglasovala proračun ministrstva za šume in rudnike.

Zaslišavanje prič v Matteottijevem procesu

Iz izpovedb prič je razvidno, da je bil Matteotti nasilno umorjen

Chieti, 17. marca. o. Današnji razpravi proti morilcem Matteottija je prisostvovalo le malo občinstva, ker je bilo izdanih le malo vstopnic. *

Obtoženci so pojasnjevali, kako so bili oblečeni na dan umora. Komisar Bernardi je opisal svoje prizadevanje, da bi ugotovil številko avtomobila, s katerim je bil Matteotti odveden iz Rima. Priča Erasmi, vratarica palače, ki se nahaja v neposredni bližini hiše, v kateri je prebival Matteotti, je povedala, da je videla avtomobil, v katerem so se nahajale štiri osebe, ki so se ji zdele sumljive. Zato je nasvetovala možu, naj si zabeleži številko avtomobila.

Priča Eliseo je videla ob Tiberi avtomobil in v razdalji kakih 15 korakov štiri osebe, ki so nesle nekega moškega in ga s silo spravile v voz. Ker je mislila, da gre za filmiranje, se ni za stvar preveč brigala, zato tudi ne more spoznati teh oseb.

Priča 12letni deček Basotti se je v kritičnem trenotku igral na obrežju Tibere in je videl, kako so štirje moški vlekli nekoga in parkrat prav močno sunili v spodnji del telesa, potem pa ga pograbili za noge in glavo in ga vrgli v avtomobil. Pri tem je eden neznancev razbil s komolcem šipo avtomobila, ki se je nagio oddaljil. Potem se voz, četrti pa je ostal na desni stopnici avtomobila, ki se je nagio oddaljil. Potem se je dopoldanska razprava zaključila.

Na popoldanski razpravi je povedal kot priča 13letni deček Bianchi, ki se je igral skupaj z Basottijem ob Tiberi, da je eden neznancev vzel iz avtomobilove skrinjice težak ključ in z njim večkrat močno udaril po glavi moškega, ki so ga spravili s silo v voz. Tretji deček, Gentili je našel med mostoma Risorgimento in Margherita Matteottijevo poslansko izkaznico.

Bivši glavni urednik lista «Corriere Italiano», Quilici, je izpovedal, da je dne 10. junija l. l. ob pol 12. zvečer na Filipellijevo prošnjo dovolil, da se avtomobil, ki ga je vodil Dumini, spravi v njegovo garažo. Drugi dan je njegova sestra našla, da ze avtomobil ves zaprašen in okrvavljen, v njem pa je dobila škarje. Quilici je zato opozoril Filipellija, naj takoj odstrani avtomobil iz njegove garaže.

Razprava se je ob 2. popoldne prekinila in nadaljevala ob pol 3. Priča vratar hotela Dragoni je rekel, da je Dumini nekaj dni pred zločinom naročil v hotelu več sob za vse obtožence. Na dan zločina ni bil ob 4. popoldne nihče od gostov v hotelu. — Bivši ravnatelj hotela Dragoni je potrdil te izpovedbe. — Lastnik gostilne Brecche, Banico, je povedal, da je Dumini s svojimi tovariši zahajal k njemu in da je dne 22. maja 1925 vsem tovarišem plačal mnogo pijače. — Karabinjerski brigadir Caratelli je pripovedoval, kako je našel Matteottijevo suknjo in s pomočjo policijskega psa ugotovil mesto, kjer je bil zakopan pokojni poslanec. O tem dogodku je takoj obvestil sodnika v Rianiju, ki je takoj odhitel na lice mesta. **Tam so izkopali zemljo in našli v njej zakopano razpadajoče Matteottijevo truplo.**

Današnja razprava se je končala ob 4. popoldne. Prihodnja jutri dopoldne ob 10. (Glej obširno poročilo na str. 6.)

Kriza na Češkem

Težavna politična situacija. — Nemci in jezikovne naredbe. — Spomenica slovaških klerikalcev. — Sporazum ali razpust parlamenta. — Poraz opozicije v vprašanju jezikovnih naredb. — Bolezen dr. Švehle in kombinacije o uradniškem kabinetu.

Praga, 16. marca

Politični položaj se je v zadnjih tednih še poslabšal. Pogajanja o zakonskem načrtu glede državnih nameščencev silno počasi napredujejo, ker se stranke predvsem ne morejo sporazumeti glede pokritja. Situacija je stalno kritična. Kritičnost povzroča predvsem negotovost v parlamentu, ker še danes ni jasno, ali bo nova zbornica sploh za delo sposobna ali ne. Vse stranke namreč računajo z možnostjo novih volitev. Grožnja v glasilu ministrskega predsednika dr. Švehle v »Venkovu«, da vlada lahko poseže tudi po novih volitvah, to nervozno razpoloženje preje net., nego pomirjuje. Med tem pa se bliža zaključek tega parlamentarnega zasedanja in dne 24. t. m. se otvori že spomladansko zasedanje. Ali bo to uspešneje, kdo bi mogel to prerokovati? Zdi se, da se bližamo odločilnim dogodkom.

Razprava o jezikovnih naredbah, ki se je vršila te dni v parlamentu, je bila silno ostra in je pokazala več karakterističnih pojavov.

Nemci se delajo radi teh naredb silno ogorčene in razburjene, kakor da bi bili s to jezikovno ureditvijo ogroženi v svojem nacijonalnem obstoju. V resnici pa je baš obratno. V nobeni državi se doslej še ni priznalo narodnim manjšinam toliko pravic, nikjer se ne daje manjšinam toliko svobode, da se morejo kulturno izživeti in se tudi politično uveljavljati, kakor Nemcem na Češkoslovaškem. V uradih in šolah v čisto nemških krajih je nemščina docela ravnopravna z državnim češkoslovaškim jezikom, a tudi sicer lahko dobi nemški državljan povsodi širom republike pravico v svojem jeziku. Naj Nemci na Češkem primerjajo svoj položaj z obupno situacijo svojih rojakov na Tirolskem, pa bodo uvideli, ako jim besno sovraštvo do vsega, kar je češko, ni zatemnilo pogled, da je njih položaj v Češkoslovaški republiki naravnost zavidanja vreden. Seveda greše Nemci na to, da nimajo v parlamentu sebi nasproti močne, enotne, tudi številčno jake večine. Spretno izrabljajo v svoje svrhe češko-slovaški spor, ki je glavni vzrok, da Nemcem neprestano narašča greben.

Toda zdi se, da ni daleč čas, ko ne bodo več mogli zlorabljati nasprotja med Čehi in Slovaki v svoje samopašne namene. Vedno glasneje se namreč govori, da pride v doglednem času ipak do razrešitve češko-slovaškega spora. Na to kažejo tudi vsi znaki. V zadnjem času je postalo v okolici slovaških klerikalcev presenetljivo mirno in splošno se je šušljalo, da se med slovaškimi »ludovci« (klerikalci) za kulisami že vrše neobvezna pogajanja. Da to ni bila samo domneva, dokazuje najbolj dejstvo, da je baš te dni izročila Hlinkova stranka posredstvom poljedelskega ministra dr. Hodže, ki je, kakor znano, Slovak, ministrskemu predsedniku dr. Švehli posebno spomenico, v kateri našteva svoje glavne zahteve. Kakor vse kaže, pride morda že v najkrajšem času med vlado in slovaškimi »ludovci« do pogajanj in ker je Hlinka že sit opozicije, se je nadejati, da se pogajanja zaključijo s sporazumom, ki bo za obe stranki zadovoljujoč.

Ako bi se pa pogajanja razbila, je treba seveda v doglednem času računati z razpustom parlamenta in z novimi volitvami.

*

Danes se je v parlamentu končala debata o jezikovnih naredbah. Opozicija, obstoječa iz Nemcev, Madžarov in komunistov, je stavila predlog, da se izreče vladi radi teh naredb nezaupnica. Najsrditejše so v debati vlado napadali seveda Nemci, krepko pa so jim tudi sekundirali komunisti. Splošno pozornost je vzbudil slovaški klerikalni poslanec Grabač-Orlov, ki je pač govoril o avtonomiji in o pittsburškem paktu, skrbno pa se je izogibal kritizirati vladne jezikovne naredbe. Iz njegovih izvajanj je že bilo razvidno, da hlinkovci v tem vprašanju ne pojdejo z opozicijo. Izmed poslancev vladne večine sta danes govorila samo dr. Vološin (ljudovec) in dr. Kramař (nar. dem.). Oba sta dokazovala, da se jezikovne naredbe ozirajo na vse potrebe in želje narodnostnih manjšin. Zvečer ob 18. je bila debata zaključena. Še predno je predsednik odredil glasovanje, so slovaški klerikalni poslanci korporativno zapustili zbornico, kar je ostala opozicija spremljala z ironičnimi, mestoma tudi ogorčenimi klici.

Samo Hlinka se je nato še pojavil v loži in ironično se smeje motril ogorčenje opozicije. Ko pa se je pričelo glasovanje, je tudi on izginil. Predlog za prehod na dnevni red in odklonitev nezaupnice je bil sprejet s 155 glasovi, proti pa je glasovalo 105 poslancev. Izid glasovanja je spremljala vladna večina z viharnim ploskanjem, a tudi galerija je dajala glasno duška svojemu zadoščenju.

*

Politični položaj je izredno komplciran vsled notranjih konfliktov v vladi. Glede glavnih delovnih vprašanj vladajo globoka, do sedaj nepremostena nasprotstva. Koalicijske stranke ne morejo najti kompromisa glede uradniškega zakona, agrarnih carin in tudi ne glede reforme vojaškega zakona. Tudi današnja pogajanja v odboru koalicijskih strank so ostala brezuspešna. Nesreča je, da je ministrski predsednik, katerega izredne posredovalne sposobnosti bi bile morda premostile nasprotstva, zopet težko obolel. G. Švehla že več let laborira na srcu in je lani moral za več mesecev odložiti vodstvo državnih poslov. Sedaj so mu zdravniki znova zabranili vsako delo in min. predsednik se poda prihodnje dni na jug iska oporavljenja. Nadomestoval ga bo železniški minister Bechyne, socijalni demokrat, ki pa ima vsled radikalnega stališča svoje stranke v spornih vprašanjih jako težko stališče. Zato se čim dalje bolj množijo vesti, da je **kriza vlade neizbežna.** Po teh vesteh naj bi prišla na krmilo uradniška vlada, kateri bi predsedoval dr. Černy. Razen ministra zunanjih del dr. Beneša in finančnega ministra dr. Engliša bi bili vsi portfelji zasedeni po uradnikih.

Izbruh krize?

Praga, 17. marca. s. Minister Bechyne je danes izjavil prezidentu Masaryku, da ne more prevzeti namestništva min. predsednika. Če se ne bo posrečilo odstraniti do 24. t. m., t. j. do začetka novega zasedanja težkoče v vladi, bo min. predsednik dr. Švehla demisijoniral. Temu bi sledila demisija celokupne vlade. Kakor poročajo z gotovostjo, bi nato dr. Černy dobil nalogo, da sestavi uradniško vlado z generalom Pohajskim ali generalom Sirovym kot obrambnim ministrom. Govori se tudi o tem, da bi češkoslovaški socijalni demokrati izstopili iz vlade, ker bi jih nadomestila slovaška ljudska stranka.

Crni dan v Ženevi

Neuspeha je kriva samo nemška oholost. — Nemci se izgovarjajo s tajnimi dogovori med Francijo, Poljsko in Malo antanto. — Beneš in Briand o situaciji. — Ostri odmevi v Parizu in Londonu.

I. Ženeva, 16. marca.

Nenadna vest o odgoditvi sprejema Nemčije v Zvezo narodov je iznenadila vse kroge. Še dopoldne se je govorilo, da se bodo včeraj začeta pogajanja ugodno končala, toda v prvih popoldanskih urah se je že pričela širiti govorica, da je Brazilija trdno odločena glasovati proti Nemčiji. Kmalu potem so se pridružile tej govorici še druge o stališču Male antante, ki so očividno prišle iz krogov nemške delegacije. Po sestanku v hotelu Metropol, ki so se ga udeležili Briand, Chamberlain, Luther in Stresemann, pa je prišla iz okolice nemške delegacije vest, da bo zvečer izdan skupen komunike o neuspehu izrednega zasedanja. Še preden so bili antantni novinarji obveščeni o tem, so nemški poročevalci že sporočili svojim listom, da je sprejem Nemčije odgoden radi posledic tajnih dogovorov med Francijo in Poljsko, oziroma Malo antanto!

Posebni poročevalec berlinskega Wolffovega urada pa je še pred tem «uradno» poskrbel za obnovo nemškega stališča napram razširjenim govoricam. Ta objava opozarja na težave, ki so se pojavile radi tajnih dogovorov, ki so igrali važno vlogo pri zadnjih pogajanjih. Tak tajen dogovor je med drugim obljuba Poljski, da bo dobila mesto v Svetu Zveze narodov. Tekom pogajanj pa se je nadalje pokazalo, da obstoja še druga taka obljuba, in sicer napram Mali antanti. Kakor znano, obstoja med državami Male antante dogovor, da pripade po izstopu Češkoslovaške njeno mesto drugi državi Male antante, za kar so prevzele jamstvo zapadne velesile. Ker je stopilo vprašanje izstopa Češkoslovaške v ospredje, je zahtevala Rumunija (ne Jugoslavija, kakor so poročali nekateri listi!), da pride na njeno mesto vsaj na decemberskem zasedanju. Ker pa Nemčija, ki je že odrekla svoj pristanek glede Poljske, ni mogla sprejeti obveznosti, da bo na prihodnjem zasedanju glasovala še za Rumunijo, je «resignirala» na svoj vstop na sedanjem zborovanju, in sicer s **pogojem, da bo v jeseni njena akcijska svoboda popolnoma neomejena.**

Češkoslovaški zunanji minister doktor **Beneš** je v razgovoru z novinarji izjavil, da pomenijo brezuspešna pogajanja predvsem konstitucijonalno krizo Zveze narodov, obenem pa dokazujejo v nji odsev političnih problemov cele Evrope. V presojanju dogodkov bi bilo napačno, ako bi kdo videl v tej krizi samo konflikt med Nemčijo in ostalimi državami. Ves spor temelji na širši podlagi. Za rešitev tega spora sta potrebna čas in mir. Treba je upati, da se bo vse poravnalo. To dokazuje tudi izjava držav, ki so podpisale locarnski pakt. Stališče Češkoslovaške je ostalo od vsega začetka nespremenjeno. Bili smo pripravljeni doprinesti žrtve za mir in za rešitev locarnskega pakta, in sicer sporazumno s političnimi zavezniki Male antante.

Pozno zvečer je izjavil Briand francoskim novinarjem, da je kriza Zveze narodov v prvi vrsti kriza njenega razvoja in da bi mogla v danih razmerah tvoriti izhodišče za izpopolnitev Zveznih statutov. Nadalje je izjavil, da bo treba v bodoče storiti vse, da ne pride do podobnih katastrof. Najbrže se bo ustanovil poseben odbor, ki se bo bavil z vprašanjem reorganizacije Sveta Zveze narodov. Ker Nemčija ni umaknila svoje prošnje za vstop, se ne sme položaj soditi preveč pesimistično.

*

Pariz, 17. marca, d. Odgoditev sprejema Nemčije v Zvezo narodov je povzročila v vseh političnih krogih veliko senzacijo. Listi pišejo, da je polom v Ženevi zakrivilo predvsem intransigentno stališče Brazilije, katero so podpisale Zedinjene države. «Temps» piše v uvodniku, da je predsednik Coolidge vplival na Brazilijo, ker je znano, da se bavi Coolidge z idejo ustanovitve nove zveze narodov pod ameriškim vodstvom.

London, 17. marca, d. Neuspeh v Ženevi je zelo dobrodošel opoziciji. Delavska stranka namerava ob priliki debate o proračunu zunanjega ministrstva v spodnji zbornici predlagati nezaupnico Chamberlainu. «Manchester Guardian» piše, da prevladuje med člani delavske stranke mnenje, da je treba zahtevati Chamberlainov odstop. Delavska stranka sicer ceni njegove osebne lastnosti, vendar pa meni, da ni sposoben za tako odgovorno mesto. Podobno mnenje je tudi med liberalnimi poslanci. List pravi, da v Angliji nimajo običaja, vezati ministrom roke, da pa ministri zato ne smejo omalovaževati volje naroda. Chamberlain je zapravil zaupanje, ki ga je imel vanj britanski narod.

Berlin, 17. marca, d. Nasprotniki Zveze narodov in locarnskih pogodb v Berlinu so prav dobre volje, da izredno marčno zasedanje Zveze narodov, ki se je danes zaključilo, ni imelo zaželjenega uspeha in da se je vprašanje sprejema Nemčije v Zvezo narodov odgodilo do septembra. Sicer so pa to svoje razpoloženje kazali že ves čas razprav v Ženevi. Značilna za to razpoloženje je želja včerajšnje «Deutsche Zeitung», ki je dala razumeti, da bi ji bilo prav, ako bi Brazilija s svojim vetom onemogočila sprejem Nemčije v Zvezo narodov. Zlasti so z izidom ženevskega zasedanja zadovoljni nemški nacijonalci in komunisti. Merodajni krogi v Nemčiji pa gledajo drugače na posledice ženevskega neuspeha. Posebno odločilno za njihovo nadaljne stališče je, da so signatarne sile renskega pakta izrečno naglasile, da se nahajajo neposredno pred sporazumom o odpravi vseh težav in da delajo težkoče države, ki niso podpisale tega pakta. Zato bodo tudi vladne stranke, centrum, demokrati in ljudska stranka, ostale pri svoji dosedanji zunanji politiki. S tem je rečeno, da bo Nemčija še nadalje zastopala zahtevo po vstopu v Zvezo narodov, dočim se to ne da zanesljivo reči o stališču bavarske ljudske stranke, dočim ostanejo socijalni demokrati, ki so bili vedno s prepričanjem za Zvezo narodov, slejkoprej na svojem stališču. Ni dvoma, da bo vlada imela tudi po negativnem izidu razprav v Ženevi pretežno večino in ne bosta imela državni kancelar in zunanji minister, ki se še ta teden vrneta v Berlin, posebnih težav v parlamentu, čeprav ju bodo obsipali z najljutejšimi napadi.

Upor starejše duhovščine proti SLS

Sestanek dekanov, župnikov in bivših pristašev dr. Šusteršiča z beograjskimi radikalnimi odposlanci. — Fuzija obeh slovenskih frakcij? — Zanimive obtožbe gospodarskega značaja proti SLS. Obsodba škofa Jegliča radi vmešavanja v politiko.

Po inicijativi bivšega velikega župana dr. Lukana so se vršili že lansko leto več mesecev razgovori z bivšimi pristaši dr. Šusteršiča z namenom, da se izvrši fuzija te struje z NRS v Sloveniji. Po poskusih reorganizacije ljubljanske in mariborske NRS je postalo menda tudi to vprašanje zrelo za reševanje. Beograjska centrala radikalske stranke je zato sedaj poslala poslanca dr. Ninka Perića ter posl. Leovca, ki sta se pripeljala z ministrom narodnega zdravja Miletićem v Ljubljano.

V pondeljek zvečer se je vršil v hotelu «Union» intimni sestanek ministra Miletića ter spremljevalcev radikalskih poslancev dr. Ninka Perića in Leovca z radikalnimi simpatizerji, včeraj dopoldne pa so se sestali zastopniki radikalne stranke in bivši pristaši dr Šusteršiča v hotelu «Slon». Posvetovanje je trajalo od 10. dopoldne do 5. popoldne. Navzoči so bili poslanca dr. Ninko Perić in Leovac ter zastopniki ljubljanskih radikalov, od bivših šusteršicijancev pa odvetnik dr. Vladislav **Pegan,** veletrgovec **Peterca,** lesni trgovec **Škrbec,** kanonik **Šiška,** dekan **Kobler** iz Kranja, dekan **Lavrič** iz Cerknice, župnik **Strajhar** iz Borovnice, župnik **Piber** iz Šenčurja, župnik **Oblak** iz Velike Loke, župnik **Brišar** iz Velesovega, župnik v pokoju Avg. **Šinkovec** iz Kamnika itd., vsega okoli 20 do 30 oseb.

Na tem sestanku se je razpravljalo o splošnem političnem položaju s posebnim ozirom na razmere v Sloveniji. Duhovniki so iznašali svoje pritožbe predvsem proti gospodarski politiki SLS ter so kritikovali politično delo SLS v Beogradu in njene negativne uspehe. Posebno podrobno so orisali afero sanacije Gospodarske zveze, češ, da se je porabil za plačilo dolgov Gospodarske zveze denar včlanjenih zadrug in drugih dosedaj dobrih zavodov, ki so v rokah SLS. Tako je morala Vzajemna posojilnica za horendno vsoto 6 milijonov dinarjev odkupiti vinski oddelek Gospodarske zveze, Katoliško tiskovno društvo pa je brez vsake stvarne potrebe kupilo Zadružno tiskarno za 2 milijona Din, dasi niti svojo lastno tiskarno ne more v polni meri zaposliti.

Duhovniki so tudi ostro obsojali politične nastope ljubljanskega škofa v prilog SLS in zlasti še najnovejšo škofovo okrožnico v «Domoljubu», kar so obsodili kot škodljivo ugledu duhovščine in cerkve. Ravno radi takega nastopanja škofa ruši njegov vpliv na podrejeno duhovščino, radi česar je pričakovati v doglednem času očitnejšega razkola v klerikalni stranki, ki bi lahko služil v prid radikalni stranki, ako bi ga znala pametno izkoristiti s podeljevanjem potrebnih gospodarskih koncesij.

Na sestanku se je izrekla tudi soglasna zahteva po čim preiznem razpisu volitev v samoupravne skupščine, da bi došlo do pozitivnega dela v reševanju pokrajinskih in lokalnih gospodarskih vprašanj in da bi se na ta način moglo kontrolirati, v koliko je ustava slaba, kar se do danes ni moglo zgoditi, ker se sploh poskušalo ni, da bi se ustava izvedla v polnem obsegu.

Rezultat posvetovanja, ki je imel predvsem namen informirati beograjske zastopnike radikalne stranke o razmerah v Sloveniji ter zvedeti njihovo mnenje, v koliko bi bila radikalna stranka pripravljena zadovoljiti stremljenja bivših pristašev dr. Šusteršiča, je bil načelni sporazum, da se ostanki bivše Šusteršičeve stranke fuzijonirajo z radikalno stranko.

Podrobni pogoji se bodo še izdelali. Šusteršičijanci zahtevajo, da se vodstvo stranke v Sloveniji izroči predvsem v njihove roke, kar bi seveda imelo za posledico bistvene spremembe v vodstvu odborov NRS.

Vsled kritičnih razmer, ki vladajo danes v Beogradu in zlasti tudi v radikalni stranki, naravno situacija za kakršnekoli trdne dogovore baš ni ugodna in je vsled tega rezerviranost, s katero se izražajo nekateri udeležniki ljubljanskega sestanka, umljiva. Dogodek je predvsem karakterističen kot dokaz, da postaja položaj v SLS vedno kritičnejši.

Interesantne Radićeve poteze

Nekdanji «silni duh» Voja Marinković je postal gosposki nadutež, ki je nesposoben za ministra, «politični magarac» Ljuba Jovanović pa vreden Radićevega največjega zaupanja.

Zagreb, 17. marca.

Današnji Radićev «Dom» ostro napada dr. Vojo Marinkovića, o katerem pravi:

«Prvak Davidovićevih demokratov dr. Voja Marinković se ni zadovoljil s tem, da je v brzojavki Narodni skupščini označil Hrvatsko in Slovenijo za Karolino, eno najneznatnejših držav v severnoameriški uniji, marveč je v nedeljo, 14. t. m. prišel v Zagreb, da pred malobrojnimi poslušalci, ki jih je skupno z mizami in čašami bilo par sto, dokaže, kako je predvsem treba vzgojiti narod za svobodo in demokracijo. S tem svojim nesrečnim pojmovanjem samega temelja demokracije je Voja Marinković zdrknil z onega visokega piedestala, s katerega se je mogel vsak hip povzpeti tudi v vlado, da ni z ono svojo drznostjo o Karolini in s to svojo povsem navadno gosposko nadutostjo napram narodu izgubil kvalifikacije ne samo državnika, marveč tudi resnega politika.»

Tako je Radić odsekal glavo tudi dr. Voji Marinkoviću, ki je nekoč bil «njegov» zunanji minister. Kot edina resna politika in državnika ostaneta vsekakor le še Pašić in Radić. Pač tudi Ljuba Jovanović. Kajti njemu, ki ga je Radić tiste čase, ko je bil Voja Marinković zunanji minister, proglasil za političnega magarca, je v današnjem «Domu» posvečena naslednja beležka:

«Prvak radikalne stranke Ljuba Jovanović se je te dni dalje časa razgovarjal v Narodni skupščini s predsednikom HSS, Radićem. V tem razgovoru sta se oba dotaknila mnogih aktualnih političnih vprašanj in izrazila obojestransko željo, da bi se ta razgovor nadaljeval v domačem prijateljskem krogu. Zato je predsednik HSS Radić obljubil, da bo ob prvi priložnosti, čim mu zaposlenost to količkaj dopusti, posetil Ljubo Jovanovića na njegovem stanovanju.»

Tako je torej ta stvar: radikali plašijo Radića z davidovićevci, posebno z Vojo Marinkovićem, a občutljivi Radić vrača milo za drago s tem, da krtači Vojo Marinkovića in obenem napoveduje intimne sestanke z Ljubo Jovanovićem . . .

Iz Zveze kulturnih društev v Ljubljani

Danes, dne 18. t. m. predava:

v Novem mestu ob 8. zvečer gosp. J. Zupančič «O katoliciznu v srednjem veku».

V petek, dne 19. t. m.:

V Škofji Loki ob pol 11. dopoldne gosp. Jos. Zupančič «O inkviziciji v srednjem veku».

V soboto, dne 20. t. m.:

V Laškem gosp. oficijal Puhar ob 4. popoldne «O alkoholizmu».

V Ljubljani v Zgornji Šiški ob 8 zvečer gosp. Janko Blaganje «O brezžičnem brzojavu».

V Ljubljani gosp. prof. Dolžan ob 8. zvečer v Krakovem - Trnovem «O vesoljnem potopu».

V nedeljo, dne 21 t. m.:

V Stražišču ob 4. popoldne gosp. oficijal Puhar «O alkoholizmu».

V Sv. Marjeti pri Rimskih Toplicah zdravnik Higijeničnega zavoda ob 3. popoldne o temi «Kako ostanem zdrav».

V Črnomlju gosp. Josip Štrekelj «O sadjarstvu in vrtnarstvu».

V Dragatušu isti predavatelj o isti temi.

V Bregani ob 3. popoldne gosp. naučitelj Likozar «O vinogradništvu».

V Logatcu ob 3. popoldne gosp. Jos. Zupančič o temi «Slike iz preteklosti v luči Sv. pisma».

Nameravan atentat na dr. Beneša

Madžarski falzifikatorji naročili umor dr. Beneša?

d Dunaj, 17. marca.

«Arbeiter Zeitung» poroča, da se potrjujejo govorice, po katerih je bil svoj čas pripravljen atentat na češkoslovaškega ministra dr. Beneša. List pravi:

Lani je bila v Budimpešti umorjena demimondka Amalija Leirerjeva. Njen morilec Pödör in njegov pomagač Okolicsanyi sta bila v tesnih zvezah z Društvom probujajočih se Madžarov, v katerem sta imela vodilno ulogo, bila pa sta tudi v zvezi s ponarejevalci francoskih frankov. Okolicsanyi se predvsem brani s tem, da ni mogel pustiti Pödörja na cedilu, ker mu je izročena «velika nacijonalna zadeva». Pödör se je odpeljal z napačnim potnim listom na Češkoslovaško, kjer je napravil samomor, Okolicsanyi pa, ki sedi že več mesecev v zaporu, postaja nestrpen in smatra, da so ga oni, ki so ga naročili, izdali. Zato je spisal v ječi spomenico, ki jo je iztihotapil iz zapora in v kateri pravi, da je budimpeštanski policijski ravnatelj Nadossy najel njega, Pödörja in še nekaj drugih, naj umore češkoslovaškega zunanjega ministra dr. Beneša.

Kakor poročajo iz Budimpešte, se je včeraj v zbornici razširila vest, da je izvod te spomenice v rokah nekega opozicijonalnega poslanca, da je zveza med falzifikatorji frankov in morilsko tolpo Okolicsanyi-Pödör popolnoma jasna in da bo vse to prišlo prihodnje dni na razgovor v parlamentu pri debati o falzifikatorski aferi.

Po teh vesteh so hoteli zločinci s ponarejenimi bankovci zanetiti vstajo na Slovaškem in potem poskusiti atentat na dr. Beneša, da bi s tem povzročili še večjo zmedo in oškodovali Češkoslovaško v kritičnem trenotku. Ni dvoma, da je ta načrt res obstojal in da o njem govori Okolicsanyi v svoji spomenici. Zato lahko vzdržujemo to vest, dodaja «Arbeiter Zeitung», kljub madžarskim demantijem. Vprašanje je le, ali je verjeti človeku, kot je Okolicsanyi.

Ali ste naročili vsaj enega znanca ali znanko na tednik „DOMOVINO“?

Madžarska zunanja politika

Zanimiva debata v zunanjem odboru. — Nadaljevanje falzifikatorske debate v parlamentu.

d. Budimpešta, 16. marca.

Na današnji seji finančnega odbora, ki je razpravljal o proračunu zunanjega ministrstva, je govoril tudi poslanec dr. Voszonyi, ki je kritiziral madžarsko zunanjo politiko, ker se noče orijentirati v francoskem smislu. Vaszonyi je izjavil, da Madžarska ne more računati z Italijo, ki ne priznava madžarske monarhije. Koketiranje z Anglijo nima smisla. Največja vojaška država je Francija, ki je obenem pokroviteljica Male antante. Pot k vzhodnemu Locarnu vodi le skozi zaupanje Francije.

Poslanec Beck je izjavil, da je šlo pri pogajanjih med Mussolinijem in doktor Ninčićem za ustvaritev nove meddržavne zveze, ki naj bi poskrbela za razdelitev Avstrije med Italijo in Jugoslavijo.

Po dvatedenskem odmoru je pričel danes parlament zopet zborovati ter je nadaljeval debato o falzifikatorski aferi. Člani vladne stranke, med njimi tudi poročevalec o aferi Rubinek, so izrazili mnenje, da bi morala vladna stranka zasledovati zavlačevalno politiko, opozicija pa vztraja na svojem stališču, da se mora afera čimprej razčistiti.

Vladni poslanec Remes je obtoževal socijalne demokrate, češ, da hočejo izrabiti falzifikatorsko afero za novo revolucijo. Socijalni demokrat Györki je zanikal vesti iz vladnih krogov, da dobivajo inozemski listi «tendencijozna» poročila o aferi iz vrst opozicije. Izjavil je ponovno, da je bil min. predsednik Bethlen dobro informiran o aferi še pred njenim razkritjem. Grof Bethlen je s svojim potovanjem v Ženevo le škodoval Madžarski, ker se ni upal sprožiti vprašanja odprave finančne kontrole.

Preiskovalni sodnik je danes zahteval ponovno aretacijo atentatorja Molnarja, ker je priobčil v «Szozatu» članek, v katerem kritizira postopanje sodnih oblasti.

Politične beležke

Cvetje iz «Domoljuba»

Zadnji »Domoljub« je zopet poln psovk, laži in obrekovanj o dr. Žerjavu in sam. demokratskih listih. Kako stališče zavzema ta list glede na politikovanje ljubljanskega škofa pa dokazujejo naslednje besede: »Če bi kak škof ne delal prav, ga ima poučiti edinole papež — ne pa dr. Žerjav ali njegova »Domovina«. Naš škof je določno povedal, da se ne sklada s prvo božjo zapovedjo, če kdo redno prebira »Domovino«. Ali mislijo liberalci, da bo šel škof po razlago božjih zapovedi v uredništvo kakega svobodomiselnega lista?« Če torej kdo ne verjame škofu, da so se dr. Korošec, dr. Kulovec in Pušenjak, ki jih škof brani kot nadpastir v »Domoljubu«, uspešno borili v skupščini zoper krivice, ki se gode v proračunu nam Slovencem, greši zoper božje zapovedi, katerih tolmač je edino škof. In če dr Žerjavu to ni prav, naj se gre pritožit k papežu, zakaj samo njemu je škof odgovoren.« Taka profanacija Boga in božjih zapovedi je mogoča le v »Domoljubu«, listu za poneumnevanje slovenskega ljudstva. Ako omenimo, da zmerja »Domoljub« samostojne demokrate s tatovi in razbojniki, potem si lahko predstavljamo, s kakšnimi tehtnimi argumenti se bore branitelji škofovih »božjih zapovedi«.

Vatikan urgira pogajanja z našo državo

Papežev nuncij v Beogradu msgr. Pelegrinetti je včeraj dopoldne posetil pomočnika v zunanjem ministrstvu Jovana Markovića in se v imenu Vatikana interesiral, kdaj namerava naša vlada obnoviti pogajanja o konkordatu in zavodu sv. Jeronima. Marković je odgovoril, da je naša vlada bila zadnje čase jako zaposlena z važnimi vprašanji mednarodne situacije in posebno z zasedanjem Zveze narodov. Čim pa se dr. Ninčić vrne v Beograd, bo vlada posvetila obnovitvi pogajanj z Vatikanom največjo pažnjo in je upati, da se bodo nadaljevala v najkrajšem času. Menimo, da je to povsem naravno in logično. Če že paktiramo z Mussolinijem, ni povoda, da bi zapostavljali Vatikan, s katerim smo že prej bili v besedi.

Naši kraji in ljudje

Pred obnovo Narodnega doma v Mariboru

Maribor, 27. februarja.

Skromno smo šli lani mimo 25letnice Narodnega doma, ki je verna slika mogočne ekspanzivnosti našega narodnega boja ob severni meji v času probujanja ter velikopoteznosti takratnih voditeljev našega odpora v najhujšem pangermanskem pritisku. Še sedaj dokazujejo bivši mariborski Nemci, da je bil Maribor absolutno nemško mesto, ker je bilo baje na pokopališču komaj 400 slovenskih napisov in 20 tisoč nemških. In vendar je tista neznatna slovenska »manjšina« postavila monumentalen Narodni dom, ki še danes nadkriljuje vse druge palače v Mariboru.

Po prevratu pa je postal ta dom pretesen za naše široko razmahnjeno nacijonalno in kulturno življenje. Povrh tega je češki arhitekt po vzgledu drugih Narodnih domov tudi mariborskega notranje tako slabo uredil, da je po prevratu narodne prireditve bolj dušil kot povzdigal. Velika dvorana je postala mnogo pretesna in kljub popravljanju je v njej vedno tako »vleklo«, kot bi spustili vse vetrove v njo. Še bolj je manjkalo sob za društva tako, da je celo Sokol kljub svojemu intenzivnemu delu brez zadostne društvene sobe. Vsa leta se je zato v narodni javnosti ponovno javljala utemeljena želja, da Posojilnica Narodni dom temeljito renovira in razširi, da bi ne bili zlasti za večje prireditve čisto odvisni od nemškega Götza in ga zalagali z ogromnimi režijskimi stroški (po 4 do 6 tisoč Din za en večer).

Kakor doznavamo, so voditelji Posojilnice to nujno potrebo za razvoj nacijonalnega in kulturnega življenja v Mariboru uvideli ter že sklepali, da bi Narodni dom temeljito renovirali tako, da bi vsaj za nekaj časa zopet vršil svojo važno misijo ob meji. Inženjerji Jelenc, Šlajmer in Živic so predložili načrte, po katerih bo notranjost Narodnega doma čisto preurejena in razširjena. Predvsem bi se prizidala v pritličju na dvorišču dvorana, ki bo imela tudi majhen oder in v prvem nadstropju velike stranske prostore k veliki dvorani. Prostoren vestibul, ki je doslej brez smotra zeval praznote, bo preurejen v pisarne za Posojilnico, v njene dosedanje uradne prostore pa se preseli »Ljudska knjižnica«, med tem ko dobi sobi »Slovanske čitalnice« in Lj. knjižnice »Sokol«. V celo poslopje bi se morala upeljati seve tudi centralna kurjava, kar vse bo stalo baje 600 do 700.000 Din. Definitivno bo o tem načrtu sklepal občni zbor Posojilnice, ki se bo vršil dne 28. marca.

To namero načelstva Posojilnice, ki stoji pod vodstvom preizkušenega narodnega voditelja g. dr. Pipuša, je vsa narodna javnost z navdušenjem in z zadoščenjem sprejela, ker kaže, da Posojilnica smotreno nadaljuje vzvišene tradicije svojih ustanoviteljev. Posojilnica je sicer nameravala vis-a-vis zidati novo uradno poslopje. Ker pa so lastniki stavbenega prostora prodajno ceno previsoko licitirali, se je vodstvo raje odločilo za gornje renoviranje Narodnega doma. Spremenjeni bodo tudi dosedanji vhodi in nerodne stopnice.

V vodstvu Posojilnice so poleg dr. Pipuša še: zobozdravnik, obč svetnik dr. Kac, odvetnik dr. Boštjančič, davčni vodja Štepic, veleposestnik Robič iz Limbuša in trgovca Berdajs in Šepec.

Narodni dom, ki je bil že pod nemško ero v Mariboru najponosnejša stavba, bo ostal torej tudi še v naprej naše narodno ognjišče.

Istočasno pripravljajo katoliške organizacije tudi zgradbo »Slomškovega doma« v Mariboru. Gradilo ga bo cijelno »Katoliško društvo«, bivši »Katolischer Verein«, ki je v to svrho ravnokar prodalo svojo hišo v Gledališki ulici. Ta dom bo seveda služil samo klerikalnim organizacijam, med tem ko je Narodni dom še vedno zatočišče vsem nacijonalnim in kulturnim nestrankarskim društvom v Mariboru.

Ustavitev delovanja Delavske zbornice

Vsi dosedanji sklepi skupščine in upravnega odbora neveljavni.

Ljubljana, 17. marca. i. Ministrstvo socijalne politike je danes brzojavno sistiralo vse sklepe prve skupščine Delavske zbornice, odredilo, da se takoj dopošlje v Beograd zapisnik o konstituiranju zbornice ter zapisnik in vsi akti, nanašajoči se na verifikacijo mandatov. Istočasno je upravnemu odboru naložilo, da do nadaljnje odločitve ničesar ne ukrene.

Z odredbo ministrstva socijalne politike je razveljavljeno m. dr. tudi imenovanje zborničnega tajnika. Ali je smatrati za razveljavljeno tudi samo konstituiranje zbornice, volitev predsednika in upravnega odbora ni povsem jasno.

Ministrska naredba znači stvarno suspendiranje delovanja komaj izvoljene Delavske zbornice. Kaj je povod tej nenavadni odredbi, še ni povsem razvidno. Gre očividno za politično intrigo, katero so zasnovali, kakor izgleda, radićevci in najbrž tudi klerikalci. Kakšen cilj naj ima suspendiranje delovanja Delavske zbornice, se bo kmalu pokazalo. Mi zvečer nismo mogli dobiti v Beogradu nobenih podrobnejših informacij, govori se pa, da izvestni krogi delajo na razpust in postavitev komisarja.

Čudno poslovanje radićevskega denarnega zavoda

Včeraj se je vršil ves dan pred zagrebškim sodnim stolom proces, ki jasno osvetljuje položaj v radićevski stranki z ozirom na denarno poslovanje. Obtožen je bil radi goljufije ravnatelj podružnice Hrvatske seljaške zadružne banke v Crikvenici, Gjuro Šimac, ki je na obtožbo najprej izjavil, da Hrvatska seljačka banka l. 1924. ni imela dovoljenja za nakupovanje valut in deviz, da pa sta podružnica banke v Crikvenici in central v Zagrebu poslovali z devizami in valutami pri zaprtih vratih. Obtoženec Šimac je sam priznal, da je dal 42.000 Din podkupnine nekim organom v Crikvenici, da bi se stvar ne javila ministrstvu. Razen obtoženca sta bila zaslišana tudi dva bivša ravnatelja zagrebške centrale. Izjavila sta, da so malverzacijam ravnatelja v Crikvenici prišli na sled koncem l. 1924., da pa je bila takrat Hrvatska seljaška zadružna banka v tako katastrofalnih razmerah, da so morali zatajiti to goljufijo v podružnici. Kajti, ako bi javnost o tem zvedela, bi najprej propadla podružnica v Crikvenici potem pa morda tudi centrala v Zagrebu, ki ima svoje prostore v palači radićevskega doma. Vse to se je zgodilo začetkom leta 1925. (Morda so te razmere sodelovale, da se je sklenil «Narodni sporazum»).

Razprava se bo jutri nadaljevala. Poneverjena vsota znaša 380.000 Din. Obtoženec Šimac je poneverjenja vršil tako, da je jemal zase del vložkov. Ako je stranka n. pr. vložila 50.000 Din, je v vložni knjižici zabeležil 50.000 Din, v bančno knjigo pa je vpisal le 30.000 Din in je 20.000 Din obdržal zase. Tako je tekom let narasla vsota poneverb na 380.000 Din. Filijalko v Crikvenici je osnoval Pavle Radić, kar sta potrdila danes zaslišana ravnatelja centrale v Zagrebu.

Občekoristna uradniška stavbna zadruga v Celju

Celje, 15. marca.

Občekoristna uradniška stavbna zadruga v Celju je imela v soboto, dne 13 t. m. v gostilniških prostorih celjskega Narodnega doma svoj redni občni zbor o poslovnem letu 1925. Navzočih je bilo 19 zadružnikov, ki so zastopali 21 deležev. Po kratkem otvoritvenem pozdravu načelnika prof. Mravljaka, ki je vel obema zastopnikoma stavbne zadruge «Stan in dom» v Ljubljani ter navzočim zadružnikom, je podal g. nadupravitelj Cvahte kot knjigovodja zadruge sledeče poročilo:

V pretečenem letu zadruga ni mogla postaviti novih hiš iz istih razlogov kakor v prejšnjih letih. Primanjkuje denarja, stavbni stroški so pa izredno visoki. Ako zadruga primerno okrepi stavbni sklad, bo mogoče misliti na to, da postavi vsaj še eno rodbinsko hišo. V ta namen je nabavila 100 komadov «Vojne škode» po nizkem kurzu. Zadrugi se je posrečilo primanjkljaje iz let 1921., 1922. in 1923. pokriti ter zadružnikom za imenovana tri leta izplačati obresti zadružnih deležev. Aktivna bilanca je bila omogočena le z zvišanjem najemnine in ker so zadružni najemniki vložili po 900 Din brezobrestnih stanovanjskih deležev. Prošnja na ministrstvo za socijalno politiko, ki je bila vložena leta 1922. za enkratno subvencijo, še do danes ni rešena. V treh rodbinskih hišah v Kersnikovi ulici stanuje danes 1 ravnatelj meščanske šole, 1 naduč̌itelj, 4 davčni uradniki, 4 sodnijski uradniki, 1 uradnik srezke oblasti in 1 državni upokojenec. Za v bodoče izpraznjena stanovanja je priglašenih 17 članov zadružnikov, ki so državni nastavljenci in nimajo primernih stanovanj. Zadruga bi potrebovala za te reflektante še nadaljne 4 rodbinske hiše. Na lastne hišice je priglašenih 6 državnih uradnikov. Koncem leta 1924. je bilo 87 članov zadruge. Leta 1925. sta umrla 2 člana, izstopilo jih je 5, pristopilo pa 9, tako da je štela zadruga koncem poslovnega leta 1925. 89 članov, med temi 4 z dvema deležema, ostali pa imajo po en delež. Zadruga je članica Zadružne zveze v Celju.

Bilanca izkazuje koncem leta 1925. čistega dobička 3264 Din. V smislu § 21. društvenih pravil o prodaji lastnih hiš preide hiša ob Kersnikovi ulici v last gosp. Gorinška, ker je zadostil vsem tozadevnim predpisom. Kupna pogodba se odobri soglasno. Zadružni upravitelj hiš gosp. naduč̌itelj Bizjak je poročal, da so se v pretečenem poslovnem letu izvršila na poslopjih vsa potrebna popravila ter da so ta v najlepšem redu. Občni zbor je vzel vsa poročila soglasno na znanje, ter izrekel na predlog društvenega nadzorstva načelstvu absolutorij.

V smislu pravil izstopi iz načelstva in iz nadzorstva vsako leto ena tretjina članov. V načelstvo sta bila zopet izvoljena gg. prof. Mastnak in naduč̌itelj Voglar, v nadzorstvo gg. prof. Rajč in ravnatelj Marinček.

Najvažnejša točka dnevnega reda je bila poročilo zastopnika stavbne zadruge «Last in dom» iz Ljubljane. Gosp. arhitekt Ivan Zupan je podal obširno in zanimivo poročilo o ustanovitvi in razvoju te zadruge. Celjske zadrugarje je zlasti zanimalo, kako je bilo mogoče tej zadrugi v tako kratkem času postaviti 17 dvo- in enodružinskih hiš in 2 zadružni hiši s trgovskimi lokali. Poročevalec je povdarjal, da je zadruga prvotno pričakovala podpore ter upala, da najde razumevanje v Beogradu. A šele takrat, ko se je obrnila do mestne občine ljubljanske in ko je ta zagotovila svojo vsestransko podporo, zlasti sedanji predsednik gerentskega sveta ljubljanskega gosp. dr. Dinko Puc, je bilo mogoče doseči tako lepe uspehe, kakor jih ima zadruga že do danes, že na svojem prvem rednem občnem zboru marca 1925 je imela zadruga nad 200 članov. Mestna občina ljubljanska je prevzela garancijo za posojilo 2,210.000 Din, a zadruga se ni ustrašila težke naloge, da zgradi svojim članom zdrava in poceni stanovanja. Takoj po prvem občnem zboru je začelo načelstvo «Stan in dom» s svojim efektivnim delom. Kupilo je potrebno stavbišče, na pravilo parcelacijski načrt ter po raznih težkočah pričelo takoj z zgradbo stanovanjskih hiš. Zidajo se sedaj trije tipi po češkem vzorcu. Tip I. s šestimi sobami, kuhinjo, kopalnico, kletjo stane 130 000 Din, tip II. s štirimi sobami, kuhinjo, kopalnico, kletjo, stane 105.000 Din in tip III. s štirimi sobami, kuhinjo, kletjo itd., stane 99.000 Din. Zida lahko vsak zadružnik, ki se zaveže, da bo plačeval sedaj 8 % obresti, založil del kapitala od vseh stroškov ter plačal ostali znesek v najmanj 17½ letih. Vsa gradbena dela vodi zadruga sama ter nudi tudi poroštvo s svojimi deleži napram mestni občini, da se obrestovanje in odplačevanje redno izvršuje. Vsak, ki hoče zgraditi lastno hišo, dobi parcelo po lastni ceni in se ta parcela prepiše na kupca, tako da je kupec takoj lastnik zemljišča in tudi hiše, ki jo zgradi. Zidati pa mora vsak po načrtih «Stan in doma». Zadruga je razširila svoj delokrog tudi že na Vič, Tržič in Novo mesto ter ima povsod najlepše uspehe. Občina, ki nudi garancijo za posojilo, pa ima pri teh hišah prekupno pravico. Še po raznih drugih zanimivih podatkih so se člani celjske stavbne zadruge prav živahno zanimali na občnem zboru za razna detajlna vprašanja ter se je končno sklenilo:

Načelstvo Občekoristne uradniške stavbne zadruge v Celju naj natančno preštudira poročilo gosp. arhitekta Zupana ter naj v najkrajšem času skliče sestanek vseh interesentov za stanovanjske hiše. Ako vidi možnost, da bi se nekaj sličnega lahko izvedlo tudi v Celju, naj se obrne do mestne občine celjske, da ji priskrbi potrebno posojilo na sličen način kakor je storila mestna občina ljubljanska.

Pri slučajnostih se je zahvalil načelnik prof. Mravljak vsem funkcijonarjem načelstva za vsestransko podporo, zlasti pa gosp. nadupravitelju Cvahteju kot knjigovodji in g. naduč̌itelju Bizjaku kot upravitelju zadružnih hiš. Ako ostane razpoloženje za zidanje novih stanovanjskih hiš tako živahno, kakor je bilo na občnem zboru, je upati, da predde Stavbna zadruga v Celju kmalu k pozitivnemu delu.

Zadnja pot Jelisave Zadravčeve

Središče, 17. marca.

Tužno so peli zvonovi v farni cerkvi in podružnici v Središču, ko so spremljali s svojimi zvoki k večnemu počitku ženo po vsej Slovenji in sosedni Hrvatski znanega našega prvoboritelja Jakoba Zadravca, gospo Jelisavo Zadravčevo. Rodom iz obmejnega Varaždina si je pridobila pokojnica v našem obmejnem Središču tolike simpatije, da je bila njena zadnja pot nad vse veličastna. Množica za množico je vrela že pred določeno uro od vseh strani k njenemu domu, da ji izkaže zadnjo čast. Razvila se je v vrsto, kakršne Središče še ni videlo in je najbrže tudi ne bo. V nepregledni množici smo videli zastopnike vseh naših korporacij, predvsem Zbornice za trgovino, obrt in industrijo, gg. Petovarja, Janka Horvata, zastopnika mariborske oblastne organizacije SDS dr Lasča in Vek. Spindlerja, zastopnika sreske organizacije SDS dr. Šalamuna, ptujskega župana dr. Senčarja, ormoškega župana Ivana Veselič̌a, gerenta okrajnega zastopa Ludovika Kuhariča, zastopnike denarnih zavodov, ravnatelje Klobučarja, Matevžiča, Ogrina in Grivca, trg Središče pa je bil zastopan po vseh občinskih odbornikih. V žalnem sprevodu so bili da'e korporativno člani Obrtne zadruge, Obrtnega društva, Sokola, Orjune in požarne brambe. Na vsej poti od hiše žalosti do pokopališča je svirala pokojnici na njeni zadnji poti sokolska godba mile žalostinke, sokolski pevski zbor pa ji je zapel v zadnje slovo pred domačo hišo in ob grobu dve turobni žalostinki. Vreme, ki je kazalo dopoldne neprijazno lice, je svoj obraz izpremenilo in zlato solnce je svetilo plemeniti ženi na njeni zadnji poti.

Jelisava, Tvoj pogreb je bil zrcalo Tvoje blage duše. Spavaj mirno večni san!

Dva novorojenčka v Kamniški Bistrici

Na Perovem pri Kamniku so potegnili 13. in 14. t. m. na jezu reke Bistrice dve trupli popolnoma razvitih novorojenčkov. Sodna obdukcija je ugotovila, da sta bila otroka živa rojena, po porodu zadušena ter vržena v vodo. Eden izmed obeh novorojenčkov je ležal poprej že najmanj 14 dni v blatu. Da bi šlo za dvojčka, je izključeno. Ker se je vršil dne 12. marca v Kamniku sejem, ni izključeno, da sta bila novorojenčka prinešena od drugod.

V Kamniku in okolici je nastalo vsled teh odkritij razumljivo razburjenje. Ljudstvo je ogorčeno in zelo radovedno, kdo sta neusmiljeni in nečloveški materi. Orožniki so pridno na delu, da jih izslede. Na kamniški sejem prihajajo ljudje iz okolice 50 km in je zato seveda delo orožnikov zelo otežkočeno. Dopisi pa so šli na vse strani z nalogom, da se poizveduje pri babicah, duhovnikih in županstvih, ali se je morda tamkaj nahajala kaka ženska v blagoslovljenem stanju, ki se ne bi mogla opravičiti, kje je njen otrok. Eventualni podatki o neznanih detomorilkah naj se sporoče okr. sodišču v Kamniku.

Uboj – Pohotnež

Iz Begunj pri Radovljici je prišel dne 27. februarja 24letni brusač Maks Sukanek s svojo družino, očetom, materjo in dvema sestrama, po svojem poslu v Tržič. Njegovi starši in sestre so odšli takoj po prihodu v Tržič k počitku, brusač Sukanek pa je prišel v družbo svaka Friderika Kuplescha. Oba sta krenila v neko gostilno, kjer je bilo že več fantov iz okolice. Med obema skupinama se je kmalu razvil hud prepir. Posledica je bila, da so fantje kasneje Sukanka in Kuplescha pred gostilno pretepli ter ju podili potem po cesti proti Begunjam. Kuplesch se je sicer pozneje vrnil, Sukanka pa od takrat pogrešajo in ni o njem nikakega sledu. V Tržiču in okolici so pričele radi tega krožiti vesti, da so fantje Sukanka na potu ubili in ga neznankam zagrebli.

Zadevo preiskujejo sedaj orožniki, ki pa niso dognali do sedaj še ničesar pozitivnega.

*

16letna pastorka delavca Franceta Šurana, Silva Zadnikar, je šla dne 15. t. m. po opravkih z Brda pri Ljubljani proti Vrhovcem, vasici poleg Brda. Na potu jo je zvečer nenadoma ustavil neznan mlad fant in jo v drastičnih besedah nagovarjal k pohotnosti. Zadnikarjeva se je neznanca seveda močno prestrašila in pričela kričati na pomoč. Nasilnež jo je skušal nato podreti na tla ter hotel s silo zadati svoji pohotnosti. Mladenki pa se je po težkem naporu vendarle posrečilo, da se je iztrgala nesramnežu iz rok in pobegnila. Doma je slučaj takoj povedala očetu, ta pa stražniku. Oba sta odšla takoj na zasledovanje za nasilnežem, toda ta je med tem že izginil brez sledu.

Pred sodniki

Dva Franceljna iz Šmarce, oče in sin sta bila strastna lovca. Ta šmentana Franca, bi morala vedeti, pa jima je še šla delat skušnjavo. Prišla je namreč po gozdni stezi s svojima psoma-čuvajema in Franceljna, ki baš tedaj nista imela nikake divjačine, sta vzela na muho vsak po enega psa. Pok, in zvestih čuvajev ni bilo več med živimi. Franceta sta trdila pri kamniškem sodišču, da sta psa lovila in zato sta imela pravico, ustreliti ju. Bila sta oproščena, a vzklicni senat je oprostilno sodbo potrdil; potrdil jo je pa tudi božji senat, ki je Franceta mlajšega med tem oprostil vseh težav življenja; mladenič je namreč med tem že umrl.

*

Gospod Ivan je očital Franci, da ima tri nezakonske otroke. Franca ne taji, saj ne more; a jezi jo pa, ker je Ivan tudi trdil, da je vsak otrok od druzega očeta in da bodijo k nji ničvredni ljudje. Tožila ga je in zdaj bo menda zadovoljna, ker bo mož plačal 200 Din globe.

LJUBLJANSKI DVOR
Kino
TELEFON ŠTEV. 730.
Predstavlja nanilo ČRNI ANGEL

Danes ob:
4., pol 6., pol 8. in 9. uri.
Velikanski naval na blagajne! Razprodano!
— — Včerajšnje predstave razprodane! — —
Po celi Ljubljani se razlega smeh!!
Pat in Patachon
vagabunda v Pratru
Predprodaja vstopnic od 10. do 12. in od 2. dalje. — Vstopnice dobite tudi že danes za jutri v pisarni

ČRNI ANGEL
Ljubljana je tretje mesto v Evropi, ki predvaja ta bajeslovni film in trdimo, da je do sedaj najboljše delo kinematografije

Kulturni pregled

Gledališki repertoarji

Ljubljanska drama
Začetek ob 20 uri

Četrtek, 18.: «Ana Christie». F.
Petek, 19.: ob 15.: «Druga mladost». Ljudska predstava po znižanih cenah. Izv. Ob 20.: «Deseti brat». Ljudska predstava po znižanih cenah. Izv.
Sobota, 20.: «Pygmalion». Premijera. Izv.
Nedelja, 21.: ob 15.: «Naša kri». Ljudska predstava po znižanih cenah. Izv. Ob 20.: «Pygmalion». Izv.
Ponedeljek, 22.: «Obrt gospe Warrenove». A

Ljubljanska opera
Začetek ob pol 20 uri.

Četrtek, 18.: «Grofica Marica». Izv.
Petek, 19.: Zaprto. (Prodana nevesta, gostovanje v Celju.)
Sobota, 20.: «Večni mornar». D.
Nedelja, 21.: «Grofica Marica». Izv.

Mariborsko gledališče

Četrtek, 20.: «Cigani». B. (Kuponi.)
Petek, 19.: «Vesela vdova». (Kuponi.)
Sobota, 20.: «Beneški trgovec». A.

Celjsko mestno gledališče.

Petek, 19.: «Prodana nevesta». Gostuje ljubljanska opera. Začetek ob 20.

Ljubljanska opera v Celju. Celjsko občinstvo opozarjamo, da bo začetek petkove operne predstave «Prodana nevesta» točno ob ¼ na štiri popoldne, to pa zato, ker je opera razmeroma dolga in mora radi odhoda vlakov končati takoj po šesti uri.

«Grofica Marica» danes odpade. Današnja predstava «Grofice Marice» v ljubljanski operi odpade, kar naj blagovoli vzeti p. n. občinstvo na znanje.

Predstava pri Šentjakobčanih. Šentjakobski gledališki oder uprizori po daljšem presledku v soboto 20. in nedeljo 21. t. m. izvrstno J. Horstovo burko v treh dejanjih «Nebesa na zemlji». Režija je v rokah gosp. Gnidovca.

Umetnostno - zgodovinsko društvo v Ljubljani ni moglo prirediti v preteklih zimski dobi običajnega cikla predavanj. Kot nadomestilo namerava prirejati v letni dobi pogoste izlete z ogledom važnejših umetnostnih spomenikov v domovini. Projektirani so sledeči izleti: 1.) Muljava (freske Janeza Ljubljanskega 1456) — Kamen vrh (freske istega mojstra 1459). 2.) Celje. 3.) Št. Rupert - Vesela gora. 4.) Ig - Golo. 5.) Lesce - Begunje - Sv Peter. 6.) Žirovnica-Vrba - Rodine. 7.) Jablo - Grobije - Smledinik. 8.) Ptuj 9.) Fužine pri Ljubljani. 10.) Dol. — Pri ogledih bodo strokovnjaki razlagali umetnostne spomenike. Vsak izlet bo pravočasno naznanjen v časopisju. Cilj daljšega izleta v letošnji seziji še ni definitivno določen in bo predmet razgovora na letošnjem občnem zboru, ki se vrši dne 24. marca t. l. ob 8. uri v «Ljubljanskem dvoru». Vabljeni so vsi interesenti.

Naša grafika v Curihu. »Neue Züricher Zeitung« od 6. t. m. prinaša še eno oceno o razstavi jugoslovenske grafike v Curihu. Imenoma omenja v tem poročilu nastopne razstavljalce: Crnčića, Krizmana, M. Kraljevića, Ivana Meštrovića, A Krizmanića, Marijana Trepšeta, Vena Pilona, Šašo Šantla, A. Trstenjaka, B. Jakca, Vl. Kirina, Franja Kršiniča J. Kerdiča, F. Coto, I. Turkalja in Hinka Juhna. Radi lepih uspehov curiške razstave je predvidena razstava naše grafike na švicarskih tleh v Bernu med 10. junijem in 10. julijem.

Iz Društva hrv. književnikov v Zagrebu so izstopili ter osnovali novo pisateljsko organizacijo mladi pisatelji: Branko Mašić, Josip Kulundžić, Ahmed Muradbegović, Ivan Nevistić, Nikola Polić, Stevan Galogaža, Stanko Tomašić, J. S. Vrignanin in Kalman Mesarić. Navedeni pisatelji, ki se zbirajo sedaj okrog zagrebškega «Vijenca», so ustanovili «Hrvatski književni klub», ki misli celo na izdajanje lastnega glasila.

Razstava Bogomira Ačimovića v Parizu. Sarajevski slikar in kipar Bogomir Ačimović je razstavil v Parizu okolu 20 slikarskih in 20 kiparskih del. Francoska kritika se izraža o nastopu mladega slikarja, o njegovem talentu in delu dokaj simpatično.

Danes! Bela vešča Danes!
Pred kratkim umrla Barbara la Marr in znani princ iz filma «Princeza in klovn» Charles de Roche. Prelepa Barbara la Marr kot plesalka Mona Vas bo očarala, kakor je očarala ves moški pariški svet. — Krasni, bajni so plesi v pariškem Revue - teatru — Pestri karneval umetnikov. — Uboga Mona obupa nad celim svetom in hoče v smrt. Zadrži jo markantni El Volcano, kateri ji pozneje pri pomore do največje slave. — Ves Pariz se ji klanja, moški so ji le igračka, dokler ne spozna brata ene njenih žrtev.
Predstave ob 3., pol 5., 6., pol 8. in 9. uri. Kino Ideal.

Domače vesti

Prva nagrada

Sporoča nam prijatelj iz Radovljice:

«Z veseljem smo pri nas brali novico, da je naš gospod dekan prejel prvo «Slovenčevo» nagrado za pobiranje naročnikov. Naravno, da gospodu dekanu te nagrade nikakor ne zavidamo; eno pa se usojamo pripomniti:

Vsako dete pri nas vé, da g. dekan Fatur ni pridobil nič novih naročnikov za «Slovenca», pač pa sam na svoj naslov prejema 10 izvodov «Slovenca» v posebnem zavoju. Ali na lastne stroške, ali zastonj, ali samo zase, ali tudi za druge, to je postranska stvar. Vsekakor pa je dodelitev prve «Slovenčeve» nagrade najboljši dokaz, da se je «Slovenčev» razpis za pridobitev novih naročnikov obnesel tako kakor luknja v vodo.»

Hvala za pojasnilo! Če bi jaz razdeljeval «Slovenčeve» nagrade, bi prvo poklonil našemu informatorju. M. A. C.

* **Promocija.** Na graški univerzi je bil dne 13. t. m. promoviran g. Boris Kristan, sin pokojnega okrožnega zdravnika dr. Oroslava Kristana v Ormožu, za doktorja vsega zdravilstva. Čestitamo!

* **Poverjeništvo Vodnikove družbe v Novem mestu** je prevzel vladni svetnik v p. g. prof. Ferdinand Seidl, ki sprejema člane in daje glede družbe vsa potrebna pojasnila.

* **Društvo za zračni promet.** Minister za trgovino in industrijo je podpisal odlok o ustanovitvi delniške družbe za zračni promet. Delniška glavnica znaša 12 milijonov dinarjev.

* **Izpremembe v državni službi** Seknudarni zdravnik dr. Vinko Čremošnik je podal ostavko na državno službo. Dr. Drago Schweiger je imenovan za zdravnika-volonterja pri državni splošni bolnici v Ljubljani, Leopold Šmalc pa za pravnega praktikanta v območju višjega deželnega sodišča v Ljubljani. Pisarniški oficijant pri deželnem sodišču v Ljubljani Konrad Tičar je podal ostavko na državno službo.

* **Avstrijski konzul v Sarajevu.** Avstrijska vlada je imenovala g. Franka Zieglerja za svojega konzula v Sarajevu.

* **Smrtna kosa.** V splošni bolnici v Ljubljani je umrl včeraj zjutraj magistratni pisarniški ravnatelj, g. Janko Kessler. Šele pred dvema mesecema je stopil v pokoj in legel potem kmalu na bolniško posteljo, iz katere ni več vstal. Pokojnik je bil v Ljubljani splošno znana oseba in se je udejstvoval tudi na pisateljskem polju. Napisal je svoječasno za Letopis Slov. Matice študijo o ljubljanskem židovstvu v preteklih stoletjih, več novelet za »Slovana« pod psevdonimom Podgorjanski, dalje je prevedel iz nemščine Ernestine Jelovškove »Spomine na Fr. Prešerna« ter več iger za ljubljansko slovensko gledališče. V magistratno službo je stopil l. 1898 in dolga leta sestavljal imenike volilcev ter določal volišča, vodil zapisnike novorojencev in mrličev ter bil eden najboljših poznavalcev bivališč, poklicev in rojstnih podatkov Ljubljančanov. Pokojnikovo truplo prepeljejo danes ob 3. popoldne iz mrtvašnice splošne bolnice do mestne meje na Dolenjski cesti in je nato položijo v njegovem rojstnem kraju v Št. Jerneju na Dolenjskem k večnemu počitku. Včeraj zjutraj je umrl v Ljubljani po kratki bolezni v starosti 51 let administrativni poročnik v pokoju g. Janko Kump. Pogreb se bo vršil v petek ob 15.30 izpred mrtvašnice splošne bolnice v Ljubljani. — V Apačah pri Radgoni je umrl dne 15. t. m. po dolgi bolezni ki si jo je nakopal v ruskem ujetništvu in v avstrijskih ječah vsled narodne zavednosti g. Fr. Ortan iz Hoč pri Mariboru. — V Trstu je preminul včeraj po dolgi bolezni g. Franjo Tomažič, oče solastnika »Oleum« v Ljubljani. Pokojnik je bil vrl naprednjak in je vzgojil tudi svoje sinove strogo v narodnem duhu. Pogreb bo v petek v Trstu. — V Laškem je umrl dne 15. t. m. v 33 letu starosti zasebnik g. Franc Perdin. Blagim spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

* **Pravilnik zdravniških zbornic.** Minister za narodno zdravje dr. Miletić je podpisal nove pravilnike: o zdravniškem staleškem redu, o kompetenci in delovanju glavnih odborov zdravniških zbornic, o skupščinah zdravniških zbornic ter o organizaciji in delokrogu disciplinskih sodišč za zdravnike pri zbornicah. Pravilnike so sporazumno sestavile zdravniške zbornice v Ljubljani, Beogradu, Zagrebu in Sarajevu.

* **Kartel zavarovalnih društev.** Po inicijativi Zveze madžarskih zavarovalnih društev se bo v kratkem vršila v Budimpešti konferenca delegatov Zveze zavarovalnih društev Jugoslavije, Češkoslovaške, Poljske, Avstrije in Rumunije. Na dnevnem redu konference je v prvi vrsti posvetovanje o sklenitvi kartela zavarovalnih društev srednje Evrope zlasti glede zavarovanja proti elementarnim nezgodam.

* **Na mestni ženski realni gimnaziji** v Ljubljani je razpisano mesto učitelja z matematiko in fiziko. Opremljene prošnje naj se vložé pri predsedništvu mestnega magistrata do dne 29. marca. Poleg izpričeval je treba prošnji priložiti potrdilo mestnega fizikata, da je prosilec zdrav in potrdilo o jugoslovenskem državljanstvu.

* **Razpis kolodvorskih restavracij in okrepčevališč.** Direkcija državnih železnic v Ljubljani razpisuje pismeni natečaj za uporabo kolodvorskih restavracij v Ljubljani (glavni kolodvor), Maribor (glavni kolodvor), na Zidanem mostu in na Grosupljem ter kolodvorskih okrepčevalnic v Velenju, v Brežicah v Grobelnem.

* **Razpis stalnih učiteljskih služb v ljubljanski oblasti.** Na osnovnih šolah v ljubljanski oblasti je razpisano večje število stalnih službenih mest in sicer v okraju Brežice 6, v okraju Črnomelj 11, v okraju Kamnik 4, v okraju Kočevje 7, v okraju Kranj 5, v okraju Krško 7, v okraju Laško 4, v okraju Litija 2, v okraju Ljubljana-mesto 1, Ljubljana-okolica 9, v okraju Logatec 2, v okraju Novo mesto 2 in v okraju Radovljica 4. Prošnje je pri pristojnem upraviteljstvu vložiti do 31. marca. Interesente opozarjamo na razpis v 25. številki uradnega lista.

* **Novo pristanišče na Sušaku.** Delo za izgradbo nove obale na Brajdici naglo napreduje. Novo pristanišče z betonsko konstrukcijo bo stalo na 18 masivnih stebrih. Ker se je pokazala potreba močnega podpornega zidu, ki v načrtu ni bil predviden, se je v to svrho zahteval naknaden kredit, ki bo v kratkem odobren. Ako ne bo nepričakovanih ovir, bo pristanišče zgrajeno do prihodnje jeseni.

* **Redni letni občni zbor »Kluba demokratskih učiteljev«** se bo vršil v petek, dne 19. t. m. ob 10. dopoldne v prostorih tajništva SDS, Kazino II. nadstr. z običajnim dnevnim redom. Na občni zbor opozarjamo posebno tudi tovariše in tovarišice z dežele.

* **Letošnji kongres Jugoslov.-češkoslov. Lig v Sloveniji** bo na Bledu in sicer v nedeljo 8. avgusta. Pripravljalna dela za ta kongres je prevzela ljubljanska liga, ki preskrbi za udeležence kongresa tudi znižane železniške vozne listke. Program kongresa se določi sporazumno z Ligama v Mariboru in Celju ter s češkimi organizacijami v Ljubljani in Mariboru. Želeti bi bilo, da se tega kongresa udeleže tudi ostale lige v naši državi. O nameravanem kongresu sta bila že obveščena županstvo in zdraviliška komisija na Bledu. Zborovanje samo se bo vršilo najbrže v Zdraviliškem domu.

* **Kongres najemnikov.** Na pobudo in pred log mariborskega društva najemnikov, kateremu so se priključile skoro vse organizacije v državi, se bo vršil v nedeljo dne 21. t. m. v mestni posvetovalnici v Zagrebu velik kongres najemnikov cele države. Dnevni red je v glavnem sledeči: 1.) Današnji položaj najemnikov z ozirom na stanovanjski zakon ter njih nadaljna zaščita. (Ref. Zagreb). 2.) Ustavitev izvršitve odpovedi, določenih po stanovanjskih sodiščih. (Ref. Ljubljana). 3.) Nujne spremembe k stanovanjskemu zakonu (Ref. Maribor). 4.) Oprostitev novih zgradb od davka in doklad, ter stavbenih zadrug od kakoršnihkoli taks. (Ref. Split). 5.) Stavbeno vprašanje in ureditev delokroga oblastnih samouprav. (Ref. Split). 6.) Mednarodni kongres najemnikov v Curihu. (Ref. Zagreb). 7.) Sprememba pravil Saveza. (Ref. Brod). 8. Sedež Saveza najemnikov. (Ref. Split). Po kongresu odpotuje določena delegacija v ponedeljek dne 22. t. m. v Beograd v svrho intervencije na merodajnih mestih v prilog izboljšanja položaja najemnikov.

Vabimo cenjene dame

da si pred nakupom pomladanskih plaščev, kostumov in oblek ogledajo najnovejše dunajske in pariške modele, ki so po jako ugodnih cenah naprodaj pri

Fran Lukič, pred Škofijo 19

* **Shod posestnikov iz Krškega in okolice** radi previsoke davčne obremenitve se bo vršil na praznik 19. t. m. ob 10. dopoldne v hotelu g. Gregorača v Krškem Poročevalec g. Ivan Frelih iz Ljubljane. K obilni udeležbi vabi odbor.

* **Pri Šmarjeti ob Pesnici** se bo vršil dne 20. marca velik živinski in kramarski sejem Opozarjamo interesente, ki hočejo kaj prodati ali kupiti, naj ga sigurno obiščejo. Bil je ta sejem kot dober daleč na okrog znan.

* **Živinski in kramarski sejem v Dolskem** se bo vršil 22. t. m. Vabijo se kupci in prodajalci.

* **Naša druga v Ameriki.** Po statističnih podatkih naših ameriških rojakov se nahaja v Zedinjenih državah okroglo 125.000 slovenskih priseljencev in 128.000 v Ameriki rojenih Slovencev, 174.000 hrvatskih priseljencev in 120.000 od hrvatskih staršev v Ameriki rojenih, ter 50.000 srbskih priseljencev in 20.000 v Ameriki rojenih Srbov.

* **Ameriški list o Jugoslaviji.** Znani ameriški časopis »Mentor« v Newyorku prinaša v številki za marec večje število dobro uspelih ilustracij raznih pokrajin v Jugoslaviji po fotografijah gospodične Klare Siprel, ki je lani prepotovala našo domovino. Tekst je spisala gospa Irena Hrabrov, soproga mladega srbskega pisatelja.

* **Doktor prava — pekovski pomočnik.** Glede na našo notico z navedenim naslovom nam pišejo iz Škofje Loke: Tudi pri nas imamo take slučaje in sicer sta napravila lani v Škofji Loki izpite za pekovskega pomočnika inž Anton Homan, Trb. prem. družba in Pavel Sušnik, gimn. profesor v Ptuju. Pokazala sta s tem, da jima je obrt ravnotako časten posel kot njihov inteligentnejši poklic. Kakor razume in ve ceniti delo svojega očeta kmečki sin-inteligent, tako naj bi se tudi taki obrtniški sinovi ne sramovali svojega porekla in zastavili ob času svoje zmožnosti napredku in povzdigi obrti — ter se s ponosom prištevali veliki toda brezpravni obrtniški rodbini. Ako bi le majhen del obrtniških sinov, kar se jih danes prišteva »višjim« stanovom, zavedajoč se svojega porekla, posvetil vsaj nekoliko svojega znanja obrtniškemu vprašanju, bi se naša industrija vse lepše razvijala.

* **Obilen blagoslov.** V selu Radincu pri Požarevcu živi Natalija, žena Milivoja Stojanovića, ki je v treh letih rodila šest otrok: hčerko in pet sinov. Leta 1924. je povila hčerko, naslednje leto dva zdrava sina, a letos celo tri. Vsi otroci so zdravi in se normalno razvijajo.

* **Požar v Depalivasi pri Domžalah.** V nedeljo zvečer je izbruhnil pri posestniku Francetu Sršenu v Depalivasi požar, ki mu je vpepelil hišo z vsem gospodarskim poslopjem; pogorelo mu je tudi vse poljsko orodje in živež. Le sreči in požrtvovalnim gasilcem iz Trzina, Stoba, Domžal in Vira, ki so takoj prihiteli na kraj nesreče, se je zahvaliti, da ni ogenj uničil tudi sosednih hiš s slamo kritih. Kakor so ugotovili, je bil požar namenoma podtaknjen. Orožništvo je aretiralo kot osumljence tri domače fante. Aretirani Ivan Prelovšek iz Depalevasi je upal, da bo dobil odnosno podedoval Sršenovo posestvo. Ker se to ni zgodilo je Sršenu opetovano grozil, da ga bo spravil na beraško palico, kar je sedaj s požigom tudi storil.

* **17.314 tihotapcev aretiranih.** Preteklo leto je bilo na področju Slovenije, Hrvatske in Slavonije aretiranih od finančnih kontrolnih organov nič manj kakor 17.314 tihotapcev, ki so tihotapili v prvi vrsti tobak, sol saharin, petrolej, vžigalice, cigaretni papir itd. Tihotapska vojska je bila torej preteklo leto zelo močna, vendar pa je doživela hud poraz. Tobak so tihotapili največ iz Macedonije, Hercegovine in Dalmacije, cigarete iz Zadra, Reke in Avstrije, cigare iz Madžarske, kjer imajo mnogi naši državljani manjša posestva. Sol prenašajo v vrečah po Dravi. Da dobe naši tihotapci dovolj saharina in si malo poslade svoj težki kruh, zato skrbita Nemčija in Avstrija. Petrolej se uvaža z Reke in to v manjših količinah bolj za potrebe izletnikov, da si svetijo na svojih tihotapskih potih. Vžigalice — največ znamke Solo in cigaretni papir prihajajo iz Avstrije, koleki, seveda ponarejeni, večinoma z Dunaja.

* **Nesreča pri novi gradnji.** Pri gradnji novega poslopja poleg tehnično-trgovskega podjetja »Razvitak« se je predvčerajšnjim zrušil oder na katerem je bilo zaposlenih več delavcev. Ranjeni so bili vsi delavci; nekateri so lahko drugi pa težko poškodovani in se je bati, da bo nesreča zahtevala več človeških žrtev.

* **Ženska roparska tolpa,** ki je imela sedem članov, je sedela te dni na zatožni klopi pred sodnim stolom v Osijeku. Tolpa, kateri je načelovala po vsem Sremu znana hajdučica Teodora Osustova, je oplenila in oropala mnogo trgovin v raznih sremskih krajih. Sodišče je vso tolpo obsodilo na šest mesecev do pet let ječe. Ko so hajdučice slišale razsodbo, so začele jokati kakor da so obsojene na vešala.

* **S pestjo ubila otroka.** V Bosenski Gradiški so se te dni igrali otroci na cesti pred hišo Jelke Balabanove. Pri igri je 6 letni Peter Balaban vrgel nekoliko grudic prsti na 10 mesecev staro dete Jelke Balabanove. Balabanova, ki je to videla, je v razburjenju udarila Petra s pestjo po glavi, nakar se je fantek zgrudil na tla in kmalu nato umrl. Sodna komisija je ugotovila, da je vsled močnega udarca na glavo počilo nekoliko žilic mehke možganske opne, kar je povzročilo otrokovo smrt. Jelka je bila aretirana in izročena sodišču.

* **Okradla očeta in pobegnila z ljubimcem.** Pred nekaj meseci je prišel iz Madžarske v Subotico eleganten gospod, ki se je priglasil kot 26 letni Tibor Diosegi, dopisnik »Pester Lloyda«. Mladi Madžar se je čez 14 dni strastno zaljubil v hčerko subotiškega uglednega trgovca, Katico Nagy, ki mu je živahno odgovarjala ljubezen. Oba sta bila silno srečna in se že v duhu videla pred oltarjem. Tu pa so nastopili vmes stariši Katice in ji odločno prepovedali vsako nadaljno občevanje z Diosegijem. Toda ta se nikakor ni mogla sprijazniti z načrtom, da bi zapustila svojega ljubljenca in se je kljub pozornosti starišev stalno shajala z njim. V nedeljo zjutraj so našli stariši njeno sobo na veliko presenečenje prazno. Še večje je bilo razburjenje, ko je oče opazil, da je s hčerko izginilo tudi 60.000 Din v gotovini in za 150 tisoč Din raznih dragocenosti. Katica si je sama vzela doto in pobegnila ž njo s svojim ljubimcem. Sumi se, da sta odšla proti Zagrebu.

LYA MARA

je že

na potu v Ljubljano!

ELITNI KINO MATICA

Iz Ljubljane

u— **Čajanka društva Kazina** danes odpade.

u— **Sokol I.** poziva članstvo, da se v civilu z znakom udeleži pogreba umrlega br. Josipa Svetliča. — Pogreb se bo vršil danes 18. t. m. ob pol 15. uri z Dunajske ceste št. 19 na pokopališče k Sv. Križu. — Odbor.

u— **Preporodov retorični krožek.** Danes ob 18. uri se bo vršil šesti redni sestanek Preporodovega retoričnega krožka KZO. Na sestanku se bo debatiralo o temi: »Eden ali trije narodi«.

u— **Občni zbor Strokovnega udruženja jugoslovenskih oblikujočih umetnikov,** sekcija Ljubljana, se bo vršil v sredo 24. t. m. ob 5. uri popoldne z običajnim dnevnim redom v restavraciji Ljubljanski dvor, soba štev. 1.

u— **Pridite v Šiško na družabni večer** na čast Jožetom in Jožicam, ki ga priredi Napredno gospodarsko društvo v Šiški danes zvečer v gostilni pri g. Valjavcu (Reininghaus).

V proslavo godu vseh Jožefov in Jožic

priredim v četrtek dne 18. marca v salonu kolodvorske restavracije

zabavni večer.

Sodeluje prvovrstni salonski orkester „Sloge". Dobra vina in izborna kuhinja. — Za obilen obisk se priporoča

Josip Majdič, restavrater.

1661-a

Vabilo!

Danes dne 18. t. m. od 20 ure do 2. popolnoči se vrši v vseh restavracijskih prostorih pod „SKALCO" Mestni trg 11 na čast vsem Jožetom in Jožicam zabavni večer s salonskim koncertom. — Ljubitelji dobre, pristne kapljice naj blagovolijo pripeljati s seboj svoje znance in prijatelje.

Za obilen obisk se priporoča

1665 a *Joško Uran, restavrater.*

Priporoča se najcenejši nakup

spomladanskega blaga

v največji izberi pri tvrdki

JOS. SNOJ, manufakturna in modna trgovina

1473-a-II **Ljubljana, Prešernova ulica**

u— **Na Jožefovanje** vabi kavarna in gostilna »Central«. Izborna kapljica; v četrtek do 2. ure odprto. Na svidenje. 384

u— **Do 25. t. m.** se prodajajo otroški čevelčki prvovrstne kvalitete po znatno znižanih cenah tovarne »Peko«, Ljubljana, Breg 20, in Aleksandrova cesta. Oglejte si cene v izložbah. 376

u— **Redni občni zbor deln. stavb. družbe Union** se vrši 29. t. m. ob 4. pop v srebrni dvorani hotela Union. Delnice naj se polože zanesljivo do 21. t. m. v pisarni hotela Union v Ljubljani, da delničarji na obč. zboru lahko glasujejo. Radovedni smo, zakaj je odbor delniške družbe Uniona razglasil zopet občni zbor le v Uradnem listu, ko vendar ve, kako malo občinstva čita Urad. list. Odbor razpisuje občni zbor strogo le 14 dni poprej, ker pač želi, da bi bili gospodje le med seboj. Ali ni v interesu gospodarstva sploh, da pride čim več delničarjev na obč. zbore gospodarskih podjetij?

u— **Darilo v dobrodelne namene.** V počaščenje spomina svoje pokojne matere je g. Josip Luckmann izročil mestnemu magistratu Din 3000 v dobrodelne namene.

u— **Muzikalno predavanje »Instrumentalna glasba«,** ki je bilo določeno za petek, 19. t. m. pol pol 11. dopoldne v Unionski dvorani, je preloženo na nedeljo 21. t. m. ob istem času in v isti dvorani Spored izvaja simfonični orkester, broječ okrog 60 članov, pod vodstvom skladatelja Emila Adamiča. Na sporedu so skladbe Mihevc: Overtura k operi Planeti. Adamič: Ljubljanski akvareli, Šantel: Otroška suita, Čajkovski. Karakteristični plesi iz baleta »Ščelkunčik«. Uvodno besedo k predavanju govori skladatelj Emil Adamič. Sporedi po 3 Din so v predprodaji v Matični knjigarni, sporedi ki so bil kupljeni za 19. veljajo za 21. t. m.

u— **Policijske prijave.** Od torka na sredo so bili prijavljeni policiji sledeči slučaji: 1 tatvina, 1 prestopek kaljenja nočnega miru, 1 nezgoda, 1 prestopek hoje po železnici, 1 napad, 1 pobeg od doma, 1 prireditev plesa brez dovoljenja in 10 prestopkov cestnega policijskega reda. Aretovane so bile 3 osebe in sicer 1 radi suma tatvine, 1 radi prepovedanega povratka in 1 radi vlačugarstva.

u— **Ukradene kokoši.** Na dvorišče hiše Amalije Zorčič v Rožni dolini cesta II. št. 18 se je splazil v torek ponoči neznan tat in je odnesel iz kokošnjaka grahasto kokoš ter črnobelega grahastega petelina, v skupni vrednosti 120 Din. Kakor znano, so v Rožni dolini slične tatvine prav pogoste in policija že dalje časa brezuspešno zasleduje prevejane uzmoviče.

u— **Tatvina na kolodvoru.** V noči na sredo je nekdo vlomil na glavnem kolodvoru v poštni nabiralni voz in ukradel iz njega 13 kg težak zavoj, v katerem so se nahajale ženske naglavne rute, last nekega trgovca. Škoda znaša okrog 3000 Din

u— **Voznikova smola.** Matevž Burnik, hlapec pri trgovcu Z. na Starem trgu, je hotel dne 13. t. m. dopoldne na vsak način speljati z dvovpreženim vozom pred tramvajem, ki mu je prihajal nasproti pred Olupovo trgovino. Konj se je prihajajočega voza cestne železnice ustrašil in butnil nazaj, tako, da je zadnji del zadel v izložbeno okno Seunigove trgovine ter razbil 2000 Din vredno šipo.

Iz Maribora

a— **Vodnikova družba v Mariboru** lepo napreduje. Ta teden se je priglasil kot ustanovnik z deležem 500 Din tudi primarij mariborske bolnice g. dr. Mirko Černič.

a— **Senzacija za Maribor.** Jožefov sejem, ki ga priredi danes zvečer odsek za zgradbo Sokolskega doma v Mariboru v vseh prostorih Narodnega doma, bo za Maribor prava senzacija. Ker so nekdanji sloviti Jožefovi sejmi prenehali, hoče Sokol s to prireditvijo pripomoči vsem Jožekom in Jožicam do starega običajnega proslavljanja svojega patrona. Prireditev, ki se bo vsako leto ponavljala bo povsem originalna in bo nudila pristno sliko nekdanjih Jožefovih sejmov. Ker pa je poleg tega še namenjen čisti dobiček za Sok. dom in ureditev letnega telovadišča, je pričakovati, da ne bo manjkal na tej prireditvi noben zaveden Mariborčan.

a— **Družabni večer priredi** Gospodarsko in politično društvo za I. in IV. okraj v soboto 20. t. m. v restavraciji Nar. doma. Ti družabni večeri, ki se bodo ponavljali redno vsak mesec, imajo predvsem namen služiti, medsebojnemu spoznavanju. Od časa do časa se bo vršilo tudi kako predavanje o važnih gospodarskih in političnih vprašanjih, pri čemur bo članstvu dana prilika, da izrazi svoje mnenje in da odboru izmenja direktive. Tako bo društvo najsplošneje vršilo svoje naloge in je zato želeti da se vsi napredni Mariborčani tega družabnega večera polnoštevilno udeležbe.

a— **Prijatelje lepe umetnosti** opozarjamo na razstavo slik akademskega slikarja Ante Trstenjaka. Razstava se bo otvorila na Jožefovo dne 19. t. m. ob 11. dopoldne in ostane odprta do nedelje 21. t. m.

a— **Za olepšavo glavnega kolodvora.** Na vzvišenem prostoru pred glavnim kolodvorom nad Aleksandrovo cesto bodo zasadili vrsto dreves, da bo tvorilo lep pogled vsakemu tujcu, ki bo stopil iz kolodvorskega poslopja. Z delom, ki ga izvršuje železnica, so že pričeli včeraj.

a— **Gimnazijski maturanti v Mariboru** bo do izlili čustva prijateljstva, vzajemnosti, ki jih je družilo dolgo dobo gimnazijskega življenja, na svoji častni akademiji v narodnem gledališču v pondeljek 22. t. m. ob 20. uri zvečer. To bo prvi korak, ko se bo doraščajoča mladost zlila v zrelo, javno življenje. Tako bo življenje bogatejše za nove ljudi, za nove misli. To nam dokazuje program njihove častne akademije. Samonikle točke, vsebina nova, oblika nova, nova za novo vsebino. Pantomina »Ptič Samoživ« izraz sile, pesem poldneva, prasketanje gorečega klasja opoldne. Znani osmošolski pevski zbor nam jamči za pravilno interpretacijo Schwabove »Večer na morju«, one mehke »Pala je pala...« itd. Na vseh poljih so tipali, tudi živa beseda jih je zamikala: Recitacija izvirnih pesmi. Mlada muzika čelist in vijolinist, ki sodelujeta pri Glasb. Matici nam bosta dokazala svoje resno hotenje in svojo izurjenost. Izvirno delo je odlomek »Vrhovi žare« Tiho trepetenje, objem gorà opraščajočih grehe okrepčujočih mlade sile. Mi bomo pa z veselim srcem sprejeli ta nov izliv v življenje, te nove, mlade, zrele ljudi, ki bodo pomladili javno življenje. Ne napolnimo jih s pesimizmom, s tem, da jih ne posetimo na njihovi akademiji! Upajmo torej, da se cenjeno občinstvo v obilnem številu odzove vabilu mladih ljudi.

a— **Trg s senom.** Na trg s senom je bilo dne 17. t. m. pripeljanih samo 6 vozov sena in 1 voz slame. Cene so nekoliko padle. Seno se je prodajalo po 65—75 Din, slama 45 Din za meterski stot.

a— **Nesreča pri delu.** Delavka Marija Berlel, doma na Teznu, zaposlena pri Splošni stavbeni d. d. pri delu prišla z desno roko v stroj, ki ji je roko zmečkal do zapestja Rešilni oddelek ji je nudil prvo pomoč ter jo prepeljal v bolnico.

Šah

Turnir na Semmeringu

Niemcovič in dr. Tartakower, ki sta izvrstno startala, vodita krepko. Oba sta dosegla v dosedanjih osmih igrah celih sedem točk, kar je zelo znaten uspeh.

Niemcovič je v včerajšnjem VIII. kolu porazil Janovskega, dr. Tartakower v precizni igri Grünfelda.

Največje zanimanje je vladalo za partijo Aljehin : Rubinstein. Poljski velemojster si je po indijski otvoritvi ustvaril že precej ugodno pozicijo, vendar pa je kasneje napravil nekaj slabih potez in izgubil.

Dr. Treybal je porazil dr. Vaydo, Davidson Rosellija, dr. Tarrasch pa Retija.

Remis so končale partije: dr. Vidmar : Kmoch, Yates : Gilg, dr. Michel : Spielmann.

Stanje po VIII. kolu: Niemcovič in dr. Tartakower 7, Spielmann, dr. Tarrasch 5 in pol, Aljehin 4 in pol (1), dr. Vidmar, Rubinstein 4 in pol, Reti 4 (1), Davidson, Gilg Vayda, Grünfeld 3 in pol, Janovski 3 (1), Treybal 3, Kmoch, Michel 2 in pol, Yates 2 (1), Roselli pol točke.

Danes, v IX. kolu, igrajo sledeči pari: dr. Michel : Niemcovič, Grünfeld : Spielmann, dr. Tarrasch : dr. Tartakower, dr. Vidmar: Reti, Kmoch : Vayda, Aljehin : Janovski, Gilg : Rubinstein, Roselli : Yates, dr. Treybal : Davidson.

A. Kunc, Ljubljana

priporoča svojo bogato izbero

finih površnikov

za gospode 81

po prav zmernih cenah.

Da najboljši je to znaj, Colombo Ceylon čaj!

HIGIJENA LICA

ni manj važna od higijene telesa. Uporabljajte zato pariško emulzijo si

VISAGINE ADELINA PATTI

Steklenička stane Din 30·— in se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in parfumerijah. Glav. zaloga za Jugoslavijo Zagreb, Gajeva ulica 8.

Naši onstran granic

p— *Zločin iz Ricmanj pred tržaško porotO.* O razpravi proti posestniku Ivanu Zuljanu iz Ricmanj in njegovemu sinu Ivanu, ki sta umorila sina oziroma brata Josipa na krut način, poročamo dalje, da je državni pravdnik Dessi dokazoval, da sta oba obtoženca kriva. Sin Ivan ga je izvršil, oče pa mu je pomagal. Vprašanja braniteljev hočejo samo zmanjšati odgovornost obtožencev. Josip Zuljan je bil napaden zahrbtno, ko je večerjal. Povdarjal je državni pravdnik tudi, da obtoženca tekom razprave nista pokazala nikakega obžalovanja in kesanja nad groznim zločinom. Branitelji so imeli zelo dolge govore. Obsodba se glasi takole: Oče Ivan Zuljan je obsojen na 8 let in 4 mesece ječe, sin Ivan pa na 12 let in 10 mesecev. Odpuščeni sta jima dve leti temeljem indulta. Obsodbo sta sprejela obtoženca povsem hladno in mirno. Na cesti je priredila skupina ljudi demonstracijo proti obsojencema.

p— *Finančni stražnik pod vlakom.* Med Barkovljami in Trstom je povozil beneški osebni vlak 25letnega podbrigadirja finančne straže Angela Gallo. Mudil se je na progi službeno. Najbrže se je hotel umakniti brzovlaku iz Trsta na drugi tir, tam pa ga je zajel beneški vlak. Truplo je bilo strašno razmesarjeno.

p— *Lahkomiselnost.* M. Marušič je našel pri Opatjemselu izstrelek, od katerega je hotel odločiti obroč. S kladivom je razbijal, da bi se polastil dragocene kovine. Pa se je razpočila granata in Marušiča so oddali težko poškodovanega v goriško bolnico.

p— *Vipavski in kraški vodovod.* Pokrajinska komisija v Vidmu se je izrekla načelno za to, da se ustanovi prostovoljni konsorcij za vipavski in kraški vodovod. Komisija odstopa tudi pravico in obvezo dežele novemu konsorciju, katerega zastopstvo in upravo je pripravljena sprejeti, ako se to želi. Priznanje vojne odškodnine se pospeši tudi za druge vodovode.

p— *Kdo bo skrbel za ceste?* Videmska pokrajinska upravna komisija je sklenila, da obdrži bivše deželne ceste na Goriškem v svojem območju še pol leta. Kaj pa bo potem? Tega ne ve nihče. Začasni upravitelji se ne brigajo za te ceste in tako se vidi, kako ceste propadajo. Potrebne so nujnih poprav, pa pri videmski komisiji se ne doseže nič.

p— *V smrt za svojim zaročencem.* 25letna Marija Hvalič v Žibršju je pila strup, ko je izvedela za smrt svojega zaročenca. Slednji je šel v Jugoslavijo čez hribe pa se pri tem ponesrečil in ubil.

p— *V Vipavi* se je miličniku Ivanu Šuštarju omračil um. Skočil je na cesto z nabito puško in streljal. K sreči ni nobenega zadel. Nesrečnega fanta so tovariši razorožili in peljali v bolnico.

p— *Popravlja* se cesta iz Gorice v Ajdovščino. Deloma se cesta preloži, deloma zviša oziroma zniža. Med vojno je ta cesta mnogo trpela.

Iz Celja

e— **Večer francoskega krožka.** Celjski Cercle français priredi v sredo, dne 24. t. m. ob 8. uri zvečer v veliki dvorani Narodnega doma svojo soarejo. Na programu so sledeče točke: 1. Slavospev francoskemu jeziku; 2.) Hjalmarovo srce; 3.) Slovo Marije Stuart; 4.) Stara mati; 5.) Prijateljstvo; 6.) Vdova s kamelijami (igrokaz); 7. Petje in 8.) Posledica prvega zakona (igrokaz).

e— **Vsak dan ena.** Uredništvo »Slovenca« namerava, kakor čujemo, prirediti tečaj za svoje dopisnike. Bo menda že potreben.

e— **Sestanek članov dem. stranke za Celje okolico** danes v četrtek odpade. V četrtek na praznik 25. t. m. je sestanek na Ostrožnem pri Fazarincu. K temu izletu so vabljeni tudi člani mestne organizacije. Odhod ob 2. pop. izpred Narodnega doma.

e— **Osmi mladinski koncert s predavanjem** bo v nedeljo, dne 21. t. m. ob pol 11. dopoldne v mali dvorani »Celjskega doma«. Sodeluje gdč. Vida Jerajeva, učiteljica goslanja na celjski Glasbeni matici in gospod Karel Jeraj konserv. profesor v Ljubljani.

e— **Poliklinika za šolsko deco.** V Celju se namerava urediti in otvoriti poliklinika, ki je za šolsko deco velike važnosti.

e— **Prešernova proslava v Celju.** Celjsko dramatično društvo je povabilo Društvo slov. književnikov v Ljubljani, da priredi tudi v Celju Prešernovo proslavo. Kakor doznavamo, je društvo književnikov z veseljem sprejelo to vabilo in se bo proslava vršila kmalu po velikonočnih praznikih.

e— **Za rezervne oficirje!** Deveto predavanje se vrši danes v četrtek ob 20. v Oficirskem domu. Pridite polnoštevilno in točno! — Odbor Celjske sekcije Udruženja rez. oficirjev in bojevnikov.

e— **Duševno prerojenje celjskega lekarnarja Posavca.** Skušali bi pozabiti to velezanimivo poglavje v javnem življenju g. Posavca, odkar osrečuje s svojim »narodnim« delovanjem mesto Celje, ako nas ne bi dan za dnevom izzivalo z raznimi tendencioznimi izpadi nasprotno časopisje. V današnjih političnih razmerah bi človek skoraj blagoval vsakogar, ki se zna tako hitro preorijentirati po vsakokratnem položaju kakor g. Posavec. Ko je prišel imenovani po preobratu v Celje, se je pač trdilo o njem, da je bivši dobrovoljec, dejanja pa so pokazala baš nasprotno. Dosledno se je izogibal vsake narodne in kulturne celjske prireditve. Šele pri zadnjih občinskih volitvah je nastopil kot zastavonoša dr. Ogrizkovega klerikalno-nemškega gospodarskega bloka. Vzroki za to so pač znani. Saj je prigovarjal celo svojemu stanovskemu tovarišu, naj gre z njim, da bo tem lažje tepsti konkurenta, ki je demokrat. (Dokažemo). Že pri skupščinskih volitvah je zajahal g. Posavec Davidovićevega konjička, ostal pa je še v dr. Ogrizkovem klerikalnem občinskem klubu. Ko je zvezda raznih slovenskih nezadovoljnežev na Davidovićevem nebu kmalu zatonila, se je g. Posavec s svojim pajdašem Žumrom naenkrat pojavil v celjski radikalij, ki zadnji čas pomnožuje svoje pičlo število tudi s celjskimi Nemci. Ne vemo sicer, zakaj je bila metamorfoza pri g. Posavcu sploh potrebna. Saj je duševni vodja današnje združene opozicije v občinskem svetu dr. Ogrizek, osebno in politično glasilo celjskih radikalov pa »Slovenec«. Minister Uzunović je 8. februarja v narodni skupščini svečano izjavil, da je vsaka kombinacija s klerikalci izključena, tudi takrat, ako bi imeli isti program, kakor ga imajo radikali. V celjskem občinskem zastopu pa je naravnost ginljivo gledati kooperacijo klerikalcev in radikalcev pri vsakem vprašanju. Ali še vedno velja za Beograd eno in za Slovenijo drugo?

—r.

Iz Trbovelj

t— *Obrtna zadruga za oblačilne stroke* v Trbovljah je na svojem občnem zboru v Zidanem mostu sklenila, da se bodo vršile oprostitve sledeče dneve: 11. april v Trbovljah, 27. junija v Hrastniku, 26. septembra v Laškem in 26. decembra v Trbovljah. V preizkuševalno komisijo so bili izvoljeni: čevljar Šoštarič, krojač Planinc, šivilja ga. Dolinarjeva, vsi iz Trbovelj; čevljar Peklar krojač Janek, šivilja Šerganova, iz Hrastnika; čevljar Pirnat, krojač Kokalj in šivilja Knezova iz Laškega. Ker je zadruga prosila pri okrajnem glavarstvu, naj se zadružni komisar g. Zupanc, proti imenovanju katerega se je pritožila, ne udeleži občnega zbora, se je udeležil občnega zbora vladni tajnik g. Maršič, ki je poročal glede šušmarjev in zaplembe blaga raznih kramarjev. Med drugim je tudi povedal, da je akt glede g. Zupanca pri velikem županu v Ljubljani in da naj potrne člani do rešitve. Občni zbor je sklenil pobirati letos za pokritje stroškov poleg članarine še 10 % doklade.

t— *Prva seja gostilničarske zadruge* pod predsedstvom g. Počivavška se bo vršila v pondeljek 22. t. m.

t— *Praznovanje obrtniškega praznika* v trboveljski občini se bo vršilo z vso slovesnostjo. V Trbovljah bo jutri ob pol 11. dopoldne maša v farni cerkvi, ob 17. popoldne pa obrtniško zborovanje z dnevnim redom: pomen obrtniškega praznika; gospodarski položaj obrtnika in trgovca; slučajnosti. Poročala bosta gg. dr. Pretnar, tajnik Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani in I. Novak, brivski mojster iz Maribora. Obrtno društvo poziva vse člane, da se sigurno udeleže zborovanja in predlože resolucije, predloge, peticije in slično.

t— *Smrtna kosa* je zahtevala v marcu sorazmerno mani žrtev kakor v februarju in januarju. Do danes je umrlo 9 oseb, od teh zadnji Franc Medvešček, 2 let star, samec, Retje 35. Pokopan je bil preteklo nedeljo.

t— *Nova mlekarna v Trbovljah.* G J. Radej iz Trbovelj je zaprosil za komisijonalni ogled svojega lokala za prodajo mleka. Vršil se bo 24. t. m. ob 9.45 dopoldne.

t— *Otvoritev nove mesnice v Hrastniku* G. Franc Rode, mesar v Devici Mariji v Polju, je zaprosil za obrtno oblastno in stavbno policijsko dovoljenje naprave na parceli 60 v Hrastniku v svrho prodaje svežega mesa in mesnih izdelkov. Komisijska poizvedba se bo vršila v sredo 24. t. m. ob 17.15 na licu mesta.

Iz Prekmurja

Revizija pri občini v M. Soboti. Veliki župan mariborske oblasti je poslal v Mursko Soboto revizorja, ki se je mudil tukaj več dni in natančno pregledal denarno poslovanje obeh bivših tajnikov od l. 1923. sem. Pri tem je dognal, da manjka razen 20.000 Din, o katerih smo že poročali, še nadaljnih 27.000 Din, tako da znaša celokupna poneverjena vsota lepo višino 47 tisoč dinarjev.

Sprememba posesti. Mlin v Pucincih, ki je bil dosedaj last g. Baca, gostilničarja v M. Soboti, je kupil g. Kühar iz Markišancev.

Kako se izvaja agrarna reforma v Prekmurju. Kakor smo zvedeli, je bilo veleposestvo grofa Gaborja Bathianyja v Gornji Lendavi, ki meri nad 1000 oralov, pred kratkim za 15 milijonov Din prodano. Novi posestnik, g. Geza Hartner iz M. Sobote, ponuja sedaj v nakup 140 oralov, ki jih hoče parcelirati, zahteva pa za kvadratni sežnj 6 — 8 Din. Če bi se mu ta prodaja posrečila, bi zaslužil že pri tej prodaji več, kakor je dal za vse posestvo. G. Hartner je dobil za to transakcijo baje dovoljenje radićevcev, h katerim se nagiblje sedaj, dasi jih je še pri zadnjih volitvah najostreje napadal. Ljudstvo je radi takega izigravanja agrarne reforme skrajno ogorčeno.

Fijaker № 13.

Lili Damita (Igračka Pariza).

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani, 16 marca 1926 — Višina barometra 308.8 m

Kraj (opazovanja)	Čas	Barom.	Temper.	Rel. vlaga v %	Smer vetra in brzina v m	Oblačnost 0—10	Vrsta padavine: od opazovanju	Vrsta padavine: v mm do 7 ure
Ljubljana (dvorec)	7.	766·0	2·1	76	W 0.5	9		dež 4.2
	8.	766·2	2·9	74	S 0.5	9		
	14	764·8	4·0	59	N 0.5	10		
	21.	763·6	2·9	68	NE 1	5		
Zagreb	8.	766·8	2·0	79	ENE 3	6		0
Beograd	8.	764·3	2·0	63	NW 3	0		0
Sarajevo	8.	763·9	2·0	71	NE 1.5	10		0
Skoplje	8.	762·5	6·0	84	mirno	10	dež	dež 7.0
Dubrovnik	7.	758·8	10·0	48	mirno	6		dež 2.0
Praga	7.	766·7	1·0	—	mirno	10		sneg 0.1

Solnce vzhaja ob 6·10, zahaja ob 18·08, luna vzhaja ob 8·17, zahaja ob 22·15.

Dunajska vremenska napoved za četrtek: Spremenljivo.

Sport

Finale za zimski pokal

Finalista ASK Primorje : ŽSK Hermes

Jutri, na praznik, se odigra finalna tekma za zimski pokal tvrdke Krisper. Pokalne tekme vzbujajo povsod veliko zanimanje, ker pač nudijo največ možnosti, da izpadejo iz tekmovanja tudi najresnejši konkurenti. Nič nenavadnega so slučaji, ko prav sigurno porazi «mali» svojega «velikega» nasprotnika. V tem tekmovanju sta izpadla Ilirija in Jadran, kluba, ki sta na čelu prvenstvene tabele. Za končno borbo sta se kvalificirala torej Primorje in Hermes. Tekma se vrši na igrišču Ilirije ob 15.30.

Službene objave LLAP.

V petek 19. t. m. se vrši ob 18.30 uri seja tehn. odbora, v kavarni Emona, v soboto, 20. t. m. seja upravnega odbora ob 20.30 uri istotam. V petek, točno ob 15. uri se vrši obhod po tekmovalni progi cross-countryja za vse tekmovalce v svrho ogleda iste. Zbirališče pred igriščem ASK Primorje, Dunajska cesta.

Cross-country tek se vrši v nedeljo, 21. t. m. s startom ob 10. uri na igrišču ASK Primorje, Dunajska cesta, cilj istotam. Tekmovalci morajo biti na igrišču najpozneje ob 9.30 uri. Slačilnica istotam na razpolago. Vsak klub, član LLAP, mora postaviti po 5 reditelje, ki se imajo javiti ob 9 uri na startu pročelniku tehn. odbora S. Sancinu, najpozneje ob 9. uri in sicer pod kaznijo 100 Din.

Proga, je dolga cca 7.5 km in vodi: start igrišče ASK. Primorje stadion, preko Vodovodne ceste mimo mestne gramozne jame, preko polja do žel. proge Ljubljana-Kamnik, tik ob progi do km 4.100, preko Ježice do Savskega proda, v smeri proti Tomačevem, odcep paralelno k državni cesti, mimo smodnišnice in vagonov na ljubljanskem polju na igrišče ASK. Primorje.

Federation Feminine Internationale poroča sledeče: Odnošaji s FIFA, ki je prepovedala svojim članom (tudi JLAS.) sodelovanje na drugi damski olimpijadi, ker ima ta prireditev naslov «Olimpijada», bodo razčiščeni, ker bo ženska federacija v slučaju sporazuma opustila ta naslov. Na ta način odpadejo za nas zapreke za sodelovanje. — Tekmovanja se vršijo 27., 28. in 29 avgusta v Göteborgu (Švedska) s sledečim programom: 27. Basketball in hazena; 28.: tek 100 yardov, tek 100 yardov z zaprekami, tek 1000 yardov, skok v daljavo z in brez zaleta, met krogle (3.628 kg), basket ball in hazena; 29.: tek 60 m, tek 250 m, skok v višino z zaletom, met kopja (800 gramov), met diska (1 kg), stafeta 4 × 110 yardov, basketball, hazena.

Tekmovanja organizira Sverige Korimliga Idrottsfördbund (Göteborg), ki nam bo skušal preskrbeti brezplačno stanovanje in hrano, kakor tudi ugodnosti pri potovalnih stroških.

Podsavezi naj pošljejo čim preje reklamni materijal: slike, rezultate itd., katere bo JLAS poslal prirediteljem. Opozarja se tozadevno v informacijo vse klube, člane LLAP. Pročelnik.

Prvenstvo Slovenije v cross-countryju. V nedeljo, 21. t. m. se vrši v Ljubljani prvenstvo Slovenije v cross-countryju na 7500 m. Start je ob 10. uri na igrišču ASK. Primorje, Dunajska cesta, cilj istotam. Na star tu bomo videli naše najboljše atlete-dolgoprogaše, člane Ilirije in ASK. Primorje. Imena Deržaj, De Reggi, Slapničar, Vidic itd. so nam porok, da bo to tekmovanje najhujše od vseh dosedanjih cross-country-prvenstev. Istočasno je ta prireditev nekaka priprava za državno prvenstvo, ki se vrši 4. aprila v Zagrebu.

LLAP. Službene objave k cross-countryju. Pozivajo se gg. sodniki: Bar, Slamič L., Vodišek, ing. Debelak, Fink, Gregorič, Kandare B., Švigelj, Ludvik F., Brumat, Sancin D., Gorec, Baltesar, Betetto, Rybař M., Jernejčič, Lukežič, Stepančič, dr. Vučina in podsavezni odborniki Vindiš, Bašin G., Smersu, Baltič, Stepišnik in Letnar, da sodelujejo pri prvenstvu v cross-country-ju v nedeljo, 21. t. m. Natančnejša navodila bodo objavljena v «Jutru», v soboto, 20. t. m. Pročelnik

SK. Ilirije nogometna sekcija. Sestanek in trening juniorske in mladinske skupine na praznik, 19. t. m. ob 10. uri na igrišču. Glejte objavo na oglasni deski v garderobi! Današnji trening I. skupine se vrši na igrišču ob 17. uri, ako bi deževalo pa v jahalnici ob 18.30. — Načelnik.

Društvo Atena, tenis sekcija naznanja, da se vrši vpisovanje za letošnjo sezijo v soboto 20. in pondeljek 22. t. m. od 5. — 6. v ortopedičnem zavodu v Mladiki. Pismene priglasitve je nasloviti na go. Janežičevo, Erjavčeva c. 24. Dosedanje priglašence se prosi, da se v izogib event. pomote še enkrat priglase.

ASK. Primorje. Zaključek plesnih vaj se vrši v četrtek, dne 18. t. m. v areni Narodnega doma. Začetek ob 20. uri. Vstop je dovoljen klubovim članom, obiskovalcem plesne šole in vpeljanim gostom — Odbor.

Hašk : Gradjanski. V nedeljo se bo vršila v Zagrebu prvenstvena tekma med navedenima kluboma. Zanimanje za tekmo je ogromno. Ta tekma ima namreč odločilen značaj, kajti od njenega izida zavisi tudi vprašanje prvaka. Hašk vodi v prvenstvu z 1 točko. Ako uspe Gradjanskemu, da ga porazi, tedaj je on prvak. Ostane pa igra vsaj neodločena, tedaj si izvojuje Hašk prvenstvo ZNP-a.

Prvi bolgarski nogometaši v Jugoslaviji. V soboto in nedeljo igra v Beogradu sofijski «FC. 13» in sicer prvi dan proti Jugoslaviji, v nedeljo pa proti BSK. To je torej prvi nastop bolgarskega moštva po vojni v Jugoslaviji.

Meddržavna tekma Jugoslavija : Bolgarska, ki bi se imela igrati po dosedanjih propozicijah 18. aprila v Zagrebu, še do danes ni končnoveljavno perfektuirana. Pač pa igra Bolgarska 25. aprila v Bukarešti proti Rumuniji, revanža pa se bo vršila 13. maja v Sofiji.

Češkoslovaška : Belgija igra 23. maja v Pragi. To je prvo srečanje obeh reprezentanc po olimpijadi v Anversi l. 1920. Takrat se je dogodil znani incident, ko se Čehi v finalni tekmi z Belgijo niso hoteli podvreči neki odločitvi sedaj že pokojnega sodnika Levisa ter odstopili z igrišča. Belgijci so na ta način zasedli prvo mesto. Čehoslovaki pa so bili diskvalificirani.

Prvenstvo v italijanskem cross-country-ju je dosegel Davoli, ki je pretekel progo 12 km v 42 minutah.

Gospodarstvo

Tržna poročila

Novosadska blagovna borza (17. t. m.). Pšenica: baška, 3 vagoni, 277.50—280. Oves: baški, 2 vagona, 167.50. Turščica: baška, stara, 2 vagona, 132.50; baška, nova, 2 vagona, 112.50; baška, za april, 2 vagona, 117.50; baška, glavna proga, za april, 4 vagoni, 120; sremska, za maj, pariteta Ruma, 10 vagonov, 127.50; banatska, pariteta Bečkerek, 5 vagonov, 118.50. Moka: baška, «0s», 5.5 vagona, 445—450; baška, «2», 2 vagona, 400; baška, «6», 2 vagona, 255; baška, «7», 1 vagon, 190. Fižol: baški beli, izbrani, 1 vagon, 150. Tendenca nespremenjena.

Zagrebški tedenski sejem (17. t. m.) Dogon goveje živine slab. Svinj mnogo. Za zunaj se je kupovala goveja živina za Italijo, in sicer prvovrstni voli, krave in mlada živina. Cene za kg žive teže: voli I. 10 do 10.50 (izjemno 10.50—11), II. 8.50—9.50, III 7—8, krave, domače, I. 7—10.25, II 6 do 7, III. 4.50—5, junci I 10—11, II 8.50 do 9.50, junice I. 8—10, II. 7—7.50, teleta (zaklana 10—13), svinje, domače, mesne 12 do 13.50, debele 13.50—14, sremske 14 do 14.50, (domače, zaklane, 15—15.50, sremske, zaklane, 16—16.75), prasci do 1 leta 11 do 12.50, nad 1 letom 12—13 Din. Krma: deteljа 125—150, seno I. 100—125, II. 75—90, stisnjeno 100, otava 125—150, slama 75 do 100 Din za 100 kg.

Dunajski svinjski sejem (16. t m.). Dogon 12.579 komadov; od tega iz Jugoslavije 1670. Cene mestoma oslabele za 5 grošev pri kg. Za kg žive teže notirajo: debele svinje I. 2.10—2.20 (izjemno 2.25), srednje 2 do 2.10, kmetske 1.80—2.10, stare 1.80—1.90, mesne 1.80—2.15 (2.20) šilinga.

Dunajska borza za kmetijske produkte (16. t. m.) Ameriške notice nižje. Plačilne težkoče budimpeštanske firme Samuel Fleischl, ki je uživala dober sloves, so povzročile v današnjem prometu razburjenje. Firma ima na Dunaju podružnico. Cene na Dunaju so ostale nespremenjene ob majhnem prometu. Notirajo vključno blagoprometni davek brez carine za 100 kg v šilingih: pšenica: domača 40—40.50; rž: marchfeldska 26.75—27.25; turščica: 20 do 21; oves: domači 27.50—28.50.

= **Opozoritev trgovcem s strupi in z modro galico.** V «Uradnem listu» št. 7. (iz l. 1926.), so bila objavljena pravila za prodajo in posest strupov. Izdalo jih je ministrstvo za narodno zdravje že leta 1921. Ta pravila urejujejo trgovino s strupi tako, da so za naše kraje nemogoča. Tudi prištevajo med strupe take predmete, ki so se po naših dosedanjih predpisih in obrtni praksi mogli prodajati brez koncesije za strupe, kakor soda, modra galica in podobno. Končno bi izvajanje teh pravil v Sloveniji nasprotovalo tukajšnjim zakonitim predpisom, kojih naredba ministrstva ni mogla razveljaviti. Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani je zato posredovala pri velikih županih v Ljubljani in Mariboru ter dosegla, da sta izdala podrejenim oblastvom nalog, naj se ravnajo glede prodaje strupov po dosedanjih predpisih, ker gori omenjena pravila ne veljajo za Slovenijo, temveč samo za kraje bivše kraljevine Srbije. Zbornica opozarja na to vse trgovce s strupi, posebno pa trgovce z modro galico, od katerih so nekatera obrtna oblastva prve stopnje že zahtevala dovoljenje po novih pravilih.

= **Revizija železniške tarife.** Iz Beograda poročajo, da se v prometnem ministrstvu pripravlja revizija železniške tarife, ki je bila uveljavljena 1. oktobra.

= **Stanje Narodne banke SHS.** Po izkazu 8. t. m. se je obtok novčanic od 28. februarja t. l. do 8. t. m. povečal za 108,272.170 na 5,826,147.370 Din. Kovinska podloga je v istem času padla za 9,212.639 na 438,469.477,55 Din zlate in neznane vrednosti. Posojila so se za nekoliko povečala na 1,338,409.189,83 Din.

= **Redni občni zbori:** Posojilnica in hranilnica za Apačko kotlino, r. z. z n. z. v Apačah, 25. t. m. ob pol 11. dopoldne v gostilni Karla Fürsta; Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani 10. aprila t. l. ob 3. popoldne v bančni dvorani na Dunajski cesti 1.

= **Konkurz** je razglašen o imovini Franje Kebrove, tvorničarke v Tacnu (prvi zbor upnikov pri deželnem sodišču v Ljubljani 27. t. m. ob 10.) in o imovini Rudolfa Wibmerja, posestnika v Ptuju (prvi zbor upnikov pri okrajnem sodišču v Ptuju 16. t. m. ob 10.). — Odpravljen je konkurz, razglašen o imovini Matije Vrbnjaka, peka v Mariboru, ker ni kritja za stroške postopanja.

= **Potrditev prisilne poravnave v konkurzu.** Potrjena je poravnava, sklenjena med konkurznim dolžnikom Leopoldom Trobevškom, trgovcem na Blanci, in njegovimi upniki za 30 % njihovih terjatev.

= **Dobave.** Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 23. t. m. ponudbe za dobavo 60 kg rdeče loščilne gmote N (Poliermasse), 42.000 škatljic vžigalic; do 26. t. m. za dobavo 6 komadov kontrolnih ur ter bakrenih plošč za lokomotivne peči. Pogoji pri ekonomskem odelenju te direkcije. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: 2. aprila pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave 1400 kg barve v prahu ter 22.110 kg oljnatih barv; 6. aprila glede oddaje v enoletni zakup enega dela skladišča na postaji Metković; 10. aprila glede dobave sestavnih delov za lokomotive. Predmetni oglasi v Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani na vpogled.

= **Dobave.** Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 23. t. m. ponudbe za dobavo okroglega, ploščnatega in kotnega železa; do 26. t. m. za dobavo parnih razvodnikov, medenaste pločevine, 8000 kg okroglega železa, 2000 kg obličnega železa, za kovinske litine (bron); do 30. t. m. za dobavo 100 komadov novih železnih sodov, armaturnega brona ter železnih odlitkov iz sive litine. Pogoji pri ekonomskem odelenju direkcije. — Komanda pomorskega arsenala v Tivtu sprejema do 26. t. m. ponudbe za dobavo 797 m lanenega impregniranega platna, vrvi itd. — Direkcija državnega rudnika v Brezi sprejema do 20. aprila ponudbe za dobavo 10 komadov plošč iz valjanega jekla in 50 komadov lopat iz jekla ter 150 m telefonskega kabla. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: 26. t. m. pri intendaturi Savske divizijske oblasti v Zagrebu glede oddaje državne pšenice v mletje; 7. aprila pri upravi državnih monopolov v Beogradu glede dobave 52.450 kg žebljev; 17. aprila pri direkciji državnih železnic v Ljubljani glede dobave raznega železa (ploščnato, kvadratno, okroglo in kotno); pri upravi državnih monopolov v Beogradu glede dobave 150.000 kg belega kartona. Predmetni oglasi v Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani na vpogled.

= **Brezplačni vizumi za posetnike nemških velesejmov.** Po obvestilu našega ministrstva trgovine in industrije je nemško ministrstvo zunanjih del naročilo vsem nemškim zastopništvom v inozemstvu, da izdajajo brezplačne vizume posetnikom velesejmov v Lipskem, Frankfurtu, Kölnu, Breslavi in Königsbergu.

= **Padanje poljskega zlatnika.** Dočim je belgijski frank te dni rapidno padel, se vrši slabljenje poljskega zlatnika počasi, vendar znaša mednarodni padec zlatnika tekom zadnjih 10 dni nad 8 odstotkov.

= **Za kartel zavarovalnih družb Srednje Evrope.** Iz Budimpešte poročajo, da se bo tam vršila konferenca zastopnikov zavarovalnih družb Madžarske, Avstrije, Češkoslovaške, Poljske, Rumunije in Jugoslavije. Obravnavalo se bo vprašanje ustanovitve kartela zavarovalnih družb Srednje Evrope. Verjetno pa ni, da bo konferenca dovedla do pozitivnega rezultata.

Borze

17. marca.

LJUBLJANA. (Prve številke povpraševanja, druge ponudbe in v oklepajih kupčijski zaključki.) Vrednote: investicijsko 74—77, Vojna škoda 279—0, zastavni in komunalne kranjske 20—22, Celjska posojilnica 200—202 (202), Ljubljanska kreditna 190—0, Merkantilna 100—104, Slavenska 50—0, Kreditni 165—175, Strojne 100—105, Trbovlje 362—375, Vevče 110—0, Stavbna 80—90, Šešir 115—120 (115). — Blago: les: hrastovi obrobljeni plohi, 53 mm — 2.80 m, 43 mm — 2.65 m, fco vagon Postojna tranz., 1 vagon, 1300—1300 (1300); hrastovi neobrobljeni plohi, 9, 11, 13 cm debeli, od 2.50 m naprej, fco vagon Postojna tranz. 0—1100; brestovi neobrobljeni plohi, od 60 do 100 mm, od 2.50 m, od 20 cm napr., fco vagon Postojna tranz. 850—0; brestovi hlodi, 30—40 cm prem., od 4 m naprej, fco vag. Postojna tranz. 450—0; drva bukova, napolsuha, fco meja, 8 vagonov, 17.50 do 17.50 (17.50); deske — smreka, jelka, paral., živorobne, zdrave, brez izpadajočih grč, 19 mm deb., 18 cm šir., 4 m dolge; 26 mm deb., 30 cm šir., 4 m dolge; 32 mm deb., 30 cm šir., 4 m dolge; fco nakladalna postaja, 620—0; bukovi plohi od 2 m napr., od 40 do 100 mm, fco meja, 0—500; hrastovi plohi od 2.50 m, 70, 80, 90, 100, 110, 130 mm, fco vagon meja, 0—1050; hrastova drva, suha, fco nakladalna postaja za 100 kg 0—16; premog: nespremenjeno; same po nudbe; poljski pridelki: brez večjih sprememb; same ponudbe; gradbeni materijal: same ponudbe cementa.

ZAGREB. Položaj na tržišču bančnih in industrijskih vrednot nespremenjen. Vojna škoda je obdržala včerajšnjo čvrstočo; tečaj se ji je malo popravil. Končala je promptna na 281.5. Za april je bila zaključena po 283.5. — Dinar zunaj nespremenjen. V Zagrebu je bila v devizah tendenca precej čvrsta. Blaga je bilo malo, tako da je Narodna banka morala v glavnem pokriti vse povpraševanje. Celokupni devizni promet je znašal 10 milijonov dinarjev. Notirale so devize: Dunaj 800.85—804.85, ček 800.65—804.65, Berlin 1353.1—1357.10, Italija izplačilo 227.58—228.78, London izplačilo 276.15—277.35, ček 276.138—277.338, New York ček 56.—57, Pariz 205.11—207.11, Praga 168.168—169.168, ček isto, Švica 1094 do 1098, ček 1093.577—1097.577; valute: dolar 56.2—56.5; efekti: bančni: Eskomptna 118—119.5, Kreditna Zagreb 114 do 116, Hipo 66—66.5, Jugo 107—109, Prištedlona 865—870, Slavenska 50—51, Narodna 3850—0; industrijski: Eksploatacija 24—25, Šečerana 400—405, Slavonija 42—43, Trbovlje 355—370; državni: investicijsko 73.5—74, agrarne 43.5—44, Vojna škoda, promptna 281.5—282, za marc 0—283, za april 283.5—284.

BEOGRAD. Devize: Berlin 1354—1355; Bruselj 235—238.5, Budimpešta 0.0798 do 0.0799, Bukarešta 23.50—24, Italija 228.2 do 228.3, London 276.5—276.6, New York 56.82 do 56.84, Pariz 206—207, Praga 168.55 do 168.6, Švica 1094.5—1095.

CURIH. Beograd 9.145, Berlin 123.68, New York 519.625, London 25.26, Pariz 18.60, Milan 20.835, Praga 15.8875, Budimpešta 0.00728125, Bukarešta 2.19, Sofija 3.7625, Varšava 63, Dunaj 73.25.

TRST. Devize: Beograd 43.85—44.05, Dunaj 350—355, Praga 73.75—74.15, Pariz 89.50—90, London 121.10—121.20, New York 24.85—24.95, Curih 478.50—480.50. Valute: dinarji 43.50—43.75, dolarji 24.80—24.90, 20 zlatih frankov 94—97, zlata lira 486.74.

DUNAJ. Devize: Beograd 12.4550 do 12.4950, Berlin 168.45—168.95, Budimpešta 99.17—99.47, Bukarešta 2.96—2.98, London 34.4075—34.5075, Milan 28.3750—28.4750, New York 707.75—710.25, Pariz 25.40—25.50, Praga 20.9650—21.0450, Sofija 5.12—5.16, Varšava 84.90—85.40, Curih 136.22—136.72. Valute: dinarji 12.4250—12.4850, dolarji 707 do 711.

Deviza Beograd na ostalih borzah: v Pragi 59.675, v Berlinu 7.38, v Londonu (popoldne) 276, v New Yorku (po borzi) 1.76 in četrt.

Ljubezen gre skozi želodec, zato pazite gospodinje, da kuhate le v posodi kupljeni pri tvrdki

Stanko Florjančič 56

trgovina z železnino

Ljubljana Sv. Petra c. 35.

Vi se varate!

če ne verjamete, da eden par nogavic z žigom in znamko (rdečo, modro ali zlato)

„ključ“

traja kakor štirje pari drugih! Zato kupite eden par in prepričajte se. Dobivajo se v prodajalnah. ss-a IV

Iz življenja in sveta

Prvi dan procesa proti morilcem Matteottija

I. Chieti, 16. marca.

Danes se je začel pred tukajšnjo poroto proces proti morilcem socijalističnega poslanca Matteottija. Mesto, ki šteje okoli 30.000 prebivalcev, je mirno, na ulicah ni opaziti nobene posebne živahnosti. **Policija skrbi za to, da se vznemirjenje ne pojavi v nobeni obliki.** Točno ob pol desetih zjutraj je začetek obravnave. Ob tem času privedejo petero obdolžencev iz zapora v San Ferdinandu. Pripeljejo jih v zaprtem kaminu, pred katerim se vozita za stražo spredaj in zadaj po dva kamiona orožnikov.

Okoli desete ure se pojavi v sodni dvorani poslanec Farinacci. Kmalu za njim pridejo še ostali zagovorniki in takoj na to zapro v kletko obtožence. Kazalec na uri stoji točno na deseti.

Ob desetih in deset minut otvori razpravo komendator Danza, predsednik sodnega dvora. Čita se obtožnica in generalije krivcev na zatožni klopi. Ko so formalnosti končane, naznani predsednik obravnave, da je vdova po umorjenem poslancu Matteottiju odstopila od obtožbe in da se ne bo udeležila razprave kot zasebna obtožiteljica. Na to se vrši čitanje imen prič, katerih je po številu 35. Brž na to pride na vrsto obtoženec Dumini.

Duminijeve izjave.

Dumini izjavi v začetku, da se je mudil v Franciji okoli septembra meseca leta 1923. kot generalni tajnik inozemskih fašistovskih organizacij. Tam je odkril zvezo sekcij ital. socijalistov, katerim so pripadali ljudje, ki so bili člani italijanskih subverzivnih strank. Obiskal je tudi uredništvo lista «Humanite» ter več subverzivnih krožkov. Vedel je dobro, da organizira neki italijanski poslanec protiitalijansko akcijo na francoskih tleh. Sprva je mislil, da gre za kakega poslanca komunistične stranke ali pa za maksimalista. Kmalu pa je zvedel, da je to socijalističen poslanec unitaristične smeri Matteotti. Ta organizacija je imela namen umoriti dva fašista. In baš v tej misiji je prišel Dumini v Pariz. Začel je zbirati informacije in je doznal, da je centrum protiitalijanskega gibanja list «Humanite». Zato je obvestil o zadevi komendatorja Nikolaja Bonservizija, voditelja fašistov na Francoskem. Tako se je zgodilo, da je bil Bonservizi umorjen, baš ko se je mudil Matteotti v Parizu. Ni dvoma, da je bil Matteotti tisti, ki je povzročil to smrt.

Dumini pripoveduje: «Matteotti je bil torej eden izmed mandatorjev, ki so izvršili umor na Bonserviziju. Jaz nisem imel namena umoriti Matteottija, bil pa sem prepričan, da je on organizator zločinov nad fašisti in da je on glavni krivec pri umoru Bonservizija. Jaz sem bil tudi tisti, ki sem odvedel Matteottija. O tem nisem preje nič razmišljal. Znano mi je bilo, da je poslanec Matteotti zahteval potni list za inozemstvo in da se je skupaj s poslancem De Michelisom ponovno razgovarjal z dvema subverzivnima Francozoma. Sklenil sem torej, da bom nadzoroval Matteottija skupno z nekaterimi prijatelji in da bom tudi pazil na to, kar bo delal v direkciji socijalistične stranke ter v njegovem stanovanju. Dne 10. junija je bil dan, ko sem imel pazniško službo baš jaz.

Ko sem ugledal Matteottija na cesti, sem velel tovarišem, naj ga pograbijo in odnesejo v avtomobil. Ponavljam, da prvotno nisem imel misli ubiti ga niti mu storiti kaj žalega. Hotel sem ga samo prisiliti k izpovedi. Matteottijeva izpoved bi bila lahko posadila na zatožno klop celo socijalistično stranko unitaristov.

Predsednik: Kdaj ste izvršili umor?

Dumini: Bilo me je zelo strah, kajti mislil sem ne le na posledice, ki zadenejo mene, temveč sploh na stvari, ki bi se lahko razvile iz mojega čina.

Predsednik: Povejte, kako se je izvršil umor.

Dumini: Sedel sem najprej v avtomobilu. Ko sem se vozil kake dve minuti, so me obvestili, da se Matteotti ne počuti dobro. Jaz sem bil pri volanu. Stopil sem z avtomobila in pet minut nato je Matteotti izdihnil. Vlila se mu je kri. Nato so poslanca slekli, da ne bi ga ljudje spoznali po obleki. Nekaj obleke smo sežgali, drugo smo razmetali po ulici.

Predsednik razprave nato konstatira, da je Dumini priznal dejanje šele 20. novembra 1924. Razvije se debata, kako je mogoče opravljati službo na avtomobilu samo z eno roko. Pri tej debati povzame besedo Farinacci, ki navaja primere, s katerimi dokazuje, da je to popolnoma mogoče.

Predsednik: Torej ste bili vi pri volanu, in ne Malacria?

Dumini: Bil sem jaz.

Leva (zagovornik): Torej Malacria ni poznal Rima?

Predsednik: Na šipah so se ugotovili odtiski vaših prstov.

Dumini: Mogoče . . .

Farinacci: To je jasno. To je priznal tudi svojim zagovornikom.

Dumini: Državni pravdnik Tancredi je rekel . . .

Predsednik: Pustite državnega pravdnika v miru!

Farinacci: Bomo že mi poskrbeli, da ne bo imel miru!

Predsednik (obrnjen k Duminiju): Pri zdravniški preiskavi, izvršeni dne 17. junija 1924., so se na vašem telesu ugotovili udarci, ki bi utegnili izvirati od zločina.

Dumini: **Oklale so me stenice v zaporu.**

Vzrok umora.

Predsednik (k Duminiju): Sedaj povejte, kaj lahko navedete v dokaz, da je bil umor Bonservizija in da so bila nasilja nad drugimi fašisti delo Matteottija.

Dumini: Da bi ugotovil vse to, nisem imel časa. V svojo obrambo navajam pismo, ki sem ga pisal Bonserviziju.

Predsednik: Tega pisma ni med spisi.

Danesi (branitelj): Govori se, da je mnogo dokumentov izginilo.

Predsednik: Kolikokrat je bil Matteotti v Franciji?

Dumini: Sodim da enkrat.

Predsednik: Skupaj s tisti n v tretji dekadi meseca maja, ko je prekoračil mejo brez potnega lista?

Dumini: Ne. V mislih imam potovanje meseca februarja 1924.

Predsednik: To ne izhaja iz uradnih spisov. Kako morete tedaj sumiti Matteottija takih dejanj kot jih navajate? Kako sklepate, da je bilo njemu naloženo umoriti Bonservizija?

Dumini: Jaz to prav dobro razumem.

Predsednik: Nam to ni jasno. Mi tudi ne vidimo, da bi imel Matteotti kakršnokoli zločinsko vlogo v slučaju Bonservizija.

Dumini: Bil je člen v dolgi verigi.

Predsednik: To nič ne pomaga trditi, če ni mogoče dokazati. Preostane torej samo delovanje Matteottija v zbornici.

Dumini: Mene Matteottijevo delovanje v zbornici nič ne zanima.

Farinacci: Rad bi vedel, če se je Dumini osvetil Matteottiju samo radi slučaja z Bonservizijem ali sploh radi delovanja poslanca Matteottija?

Dumini: Radi slučaja Bonservizi in radi njegovega delovanja v socijalistični stranki unitarcev.

Predsednik (k Duminiju): Ali je res, da so vsi vaši tovariši zapustili Rim med 11. in 12. junijem?

Dumini: Ne vem.

Predsednik: Ali je res, da ste vi krili stroške za prenočišče in druge izdatke vaših tovarišev?

Dumini: To ni res.

Predsednik nato prekine razpravo za petnajst minut in vpraša Duminija po zopetni otvoritvi, kakšno obleko je imel na sebi na dan umora.

Dumini: Sivo.

Leva (zagovornik): Ali je res, da se je Dumini še v zaporu zanimal za zadevo Bonservizi?

Dumini: Res je. Pisal sem celo pismo odvetniku Vaselliju.

Farinacci: Ali se je tikala vsebina tega pisma samo Bonservizija ali celokupnega delovanja poslanca Matteottija? Mislim, da bi bilo umestneiše, prečitati pismo poslanca Modiglianija.

Predsednik: To bomo določili pozneje.

Dumini: **Zame Matteotti sploh ni bil poslanec. V mojih očeh je bil le subverziven element.**

Farnacci: Vidite, v tem se strinjamo celo z Modiglianijem!

Obtoženec Volpi.

Nato sprašuje predsednik sodišča, v kakšnem razmerju je bil Dumini napram drugim obtožencem. Dumini se je otresal izjave in je dajal samo negativne odgovore.

Predsednik: In vendar je dokazano, da ste tovariše gostili in da so prejemali dnevnice.

Dumini: Kdo trdi to? Gostilna Brecche je dolžna meni še danes 1500 lir.

Predsednik prekine zopet razpravo za deset minut. Nato se začne izpraševanje Volpija.

Volpi pojasni vse v Duminijevem smislu in taji, da bi bil sodeloval pri napadu na Matteottija.

Predsednik veli nato prečitati oni del obtožnice, ki se nanaša na Volpija, ki je prišel meseca junija 1924. v Rim, da bi dobil na račun arditov nekaj zemljišča v italijanskih kolonijah. Nastanil se je v hotelu Dragoni. Izgovarja se, da ni vedel, da se skriva Dumini pod kakim drugim imenom in se sklicuje na alibi, katerega skuša predsednik razprave ovreči. Na vprašanje, če je bil Volpi tisti ardit, ki je neprestano bil Duminiju za petami, se dvigne Dumini in zanika vprašanje.

Predsednik (Duminiju): Vi ste vedno na svoji črti!

Nato se začne zaslišavanje tretjega obtoženca Viole. Ta pripoveduje, da je prišel junija 1924. iz Milana v Rim, da bi tam izposloval posojilo v znesku 50 tisoč lir za Manfredinija, lastnika Lunaparka. V Rimu mu je dal Dumini nalog, da mora zasledovati neko Rusinjo, ljubico nekega italijanskega častnika, ki je stanoval v hotelu «Excelsior» in ki je bila osumljena vohunstva.

Viola pojasnjuje, kako je prišel do tega, da se je prekrstil. Oblasti so ga zasledovale radi napovedbe poloma. Šele ko je prišel v Milan, je doznal, da ga dolže krivde sodelovanja pri Matteottijevem umoru.

Farinacci zopet poseže v besedo in brani obtoženca s fašistovskega vidika. Pravi, da sta bila Viola in Manfredini fašista in ardita in da so se radi tega branili celo odvetniki prevzeti zagovarjanje obtoženca.

Predsednik razmotriva slučaj Viole in pojasnjuje, da je izključeno, da bi obtoženec za dni umora prišel v Rim samo radi posojila, ki ga omenja v zvezi z Manfredinijem. Omenja tudi, da se je držal Viola v Rimu ves čas do izvršenega umora, nakar je šele izginil. Viola je prišel v Rim že 21. maja in je zapustil prestolnico šele po Matteottijevem umoru. Manfredini pa pravi, da sploh ni poznal Viole in da so vse obtoženčeve navedbe izvite iz trte.

Viola: Tisti čas so me vsi zanikali. Nihče me ni hotel poznati.

Predsednik: To pravite vi.

Viola: Saj je vendar dokazano, da je bil tudi Manfredini ardit.

Na vprašanje, če sta imela Volpi in Viola za časa prihoda v Rim orožje pri sebi, odgovorita oba vprašanca negativno.

Farinacci pa se zopet vtakne v besedo in pripomni, da je bil Volpi centurij fašistovske milice in da je imel pravico nositi orožje.

Poveromo.

Četrti obtoženec v Matteottijevem procesu je Poveromo. On je po lastni izjavi prišel v Rim samo zato, da bi prisostvoval slavnosti dobrovoljcev. Ampak tudi pri Poveromu se je **naključilo** . . . da je odsedel v hotelu Dragoni.

Tudi Poveromo je — kakor ostali obtoženci — živel v Rimu pod drugim imenom. Na vprašanje, kako je prišlo do tega, pove, da je našel sebe že vpisanega, ko je prišel na mesto. «Sploh pa,» pripominja, «sem se v hotelu vedno čuval navesti moje pravo ime».

Predsednik: Dovolj slabo!

Poveromo: Nasploh me je moglo moje ime le malo priporočati. (Smeh). Tedaj, tri ure potem ko sem prispel v Rim, sem bil predstavljen Duminiju. Prej ga nisem poznal. Šel sem ž njim v gostilno Brecchi. Jedli smo in pili, kdo je plačal, pa mi ni znano; jaz sem mislil samo na to, kako bi se bolj nasitil. Dne 10. junija zjutraj sem srečal Duminija in Volpija. Oba sta mi velela zasledovati nekega anarhista, katerega sem sledil do Zoološkega vrta. Dumini in Volpi sta potem najela avtomobil in se odpeljala, jaz pa sem se vrnil v hotel. Po kosilu sem obiskal neki kinematograf, po predstavi pa sem našel v hotelu Volpija, ki mi je ukazal, da moram nemudoma odpotovati. Izvršil sem ukaz, izvedel sem za nekatere aretacije in kmalu nato sem bil tudi sam pod ključem.

Predsednik: Izjavili ste, da ste bili dne 10. junija v Galeriji ob pol desetih zjutraj; da ste videli Duminija in Volpija. Menda ste pozabili, da je bil Dumini tedaj nekje drugje.

Poveromo: Tega nisem dejal. To je zabeležil zapisnikar. (Smeh.) Tako se lahko spravi ljudi v kaznilnico!

Predsednik: Ubogi zapisnikarji! Sedaj pa povejte še to: kadar ste pisali domačim in sorodnikom, kakšnega imena ste se posluževali ob takih priložnostih?

Poveromo: Pisati sploh nisem imel navade, izvzemši kakšno dopisnico.

Predsednik: V spisih leži tudi ena brzojavka.

Poveromo: Oprostite, to je samo dopisnica!

Predsednik: Pustite me vendar, da končam! Vi ste poznali Julijo Bosisio in ona je vedela, da se vi pišete Cesare Mariani.

Poveromo: Brzojavka, ki jo imate v mislih, ni moja. Ne spominjam se, da bi komu telegrafiral. Bodisi kakorkoli, tista reč nima nobene zveze z Matteottijem!

Predsednik prečita nato telegram, s katerim naznanja Poveromo imenovani ženski, da pride 13. junija ob devetih v Milan.

Malacria

je peti in zadnji obtoženec, ki je zaslišan.

Predsednik: Vi ste obtoženi, da ste sodelovali pri umoru!

Malacria se opravičuje in zatrjuje, da je nedolžen. Udeleževal se je arditskih slavnosti, skupaj z Volpijem pa se je potegoval, da bi dobil kos zemlje v kolonijah. Dne 1. maja je stopil v arditske čete ter je interveniral pri osebah, o katerih je bil uverjen, da bi mu lahko pomagale pri iskani koncesiji. Dne 8. junija se je podal na sportni prostor Forza & Coraggio v Milanu. Tam je videl Volpija in mu je rekel: «Jutri moram odriniti v Rim, če hočemo dobiti koncesije. Ob devetih zvečer sta res sedla na vlak in se odpeljala. Tudi on je šel v hotel Dragoni. 10. junija je kosil pri Rosetti, potem je šel v Galerijo, potem zopet v hotel spat; ob šestih zvečer je vstal in šel večerjat k Fagianu. Po večerji je bil v kinu, odkoder se je odpravil k počitku. Naslednje jutro je videl Duminija in Volpija. Povedala sta mu, da se dobi zaželjena koncesija le z velikimi težkočami. Kosil je z obema v restavraciji Buchetto, kjer je plačal obed Dumini. Dne 11. junija ga je Volpi opomnil, da mora odpotovati v Milan, kjer so se imeli sestati arditi, ki so bili v Rimu za časa Matteottijevega umora. Kmalu nato je bil aretiran.

Predsednik: Vi se razumete na vožnjo z avtomobilom?

Malacria: Da, včasih sem vodil tudi avtomobil.

Predsednik: Ali ste se srečali s Panserijem v Rimu?

Malacria: Da, na postaji.

Predsednik: Ko ste se odpeljali v Rim, ali ste povedali vašim ženskam doma, da potujete pod drugim imenom?

Malacria: Nisem.

Predsednik: Ali se spominjate, da ste poslali telegram, ki se je tikal vašega povratka?

Malacria: Tega se ne spominjam.

Nato se čita brzojavka, katero je podpisal obtoženec z drugim imenom, kar je storil radi tega, da bi zbežal pred zasledovanjem oblasti, ki so mu bile za petami radi bankrota.

DANES! DANES! DANES! DANES!

Popolnoma novi veliki Gaumont-film, Paris

BISCOT

Neprekosljivi kralj komikov,

vsem nam še vedno v živem spominu iz senzacijonalnih velefilmov «Ginetta», «Parisetta» itd. Priljubljeni Biscot nas bo zopet izvrstno zabaval kot «Piskrovec» v svojem najnovejšem velefilmu

Lažni grof

Senzacijonalna, napeto-zanimiva vsebina je istočasno romantična, pustolovna, ljubavna, vesela, kriminalna in duhovita. V ostalih vlogah samo najboljši francoski igralci, dobro znani iz gori omenjenih filmov. — Prekrasni so in osobito uspeli naravni posnetki. Efektne so scene: *Eksplozija ladje na odprtem morju ter velikanski potres.* — Za obilo smeha in izvrstno zabavo pridno skrbi prikupljivi in priljubljeni Biscot, ki v tem velefilmu prekaša vse dosedanje Biscot-filme. Vsled ogromne dolžine filma

vse štiri epohe neskrajšane v enem delu

se vrše dnevne predstave točno ob

3., 5., 7. in 9. uri

Prvovrstni umetniški orkester svira pri vseh predstavah.

Elitni KINO MATICA

vodilni kino v Ljubljani. — Telefon 124.

Zanimivosti iz Ženeve

(Prvotni in prenešeni pomen. — Nemški posebni vlak. — Blondinke kratkokrilke. — Temperatura pod ničlo.)

Ženeva, sredi marca.

Ko se je posebni vlak, ki je vozil nemško delegacijo k zasedanju Zveze narodov v Ženevi, ustavil na kolodvoru v Carlsruhe, so prihiteli tamošnji novinarji k vagonu, v katerem so se vozili ministri, s klicom: «Briand je padel!»

— Ali se je kaj poškodoval? je vprašal kancelar Luther. Ali se je resno ranil?

Ko so novinarji razložili, da je Briandova vlada padla, so pričakovali, da jim bosta Luther ali Stresemann izrazila svoje mnenje, recimo, da-li bo morda francoska kriza neugodno vplivala na sprejem Nemčije v Zvezo narodov. Vsi so držali beležnice in svinčnike v rokah in pričakovali kako važno izjavo onega, ki je za Nemčijo podpisal locarnsko pogodbo.

Toda Stresemann je komaj vidno skomignil z ramami, pogledal na uro in izjavil:

— Vozimo dalje! (Wir fahren weiter!) . . .

V tem posebnem vlaku so nemški ministri zbrali številne svetovalce, izvedence in sotrudnike najrazličnejše vrste, kakor tudi tropo blondink, ki so s svojimi prekratkimi krili vzbudile veliko zanimanje v Ženevi. Razen tega je bilo v vlaku pet ali šest ducatev novinarjev, precejšnje število fotografov in več kinooperaterjev. Vsa ta množica je potovala na stroške nemškega zunanjega ministrstva, ki je vso stvar v vsakem pogledu naravnost kolosalno organiziralo. Nemci so nalašč uprizorili to prvo potovanje v Ženevo z velikim pompom, da napravijo čim večji utis na tamošnjo mednarodno publiko kakor tudi, da pokažejo svojemu narodu veliko važnost potovanja k Zvezi narodov . . .

V Ženevi se je nastanila nemška delegacija v hotelu Metropole. Da ji ni manjkalo denarja, kaže samo dejstvo, da je najela nič manj kakor dvainpetdeset sob, ne vštevši salonov in kopalnih sob. Ženevčani pa predvsem z začudenjem gledajo mogočne, elegantne avtomobile, blesketajoče se v niklju in steklu, ki so jih nemški delegati pripeljali seboj in v katerih se vozijo po mestu naokrog. Izborna reklama za velike berlinske in stuttgartske avtomobilne tovarne!

Tudi veliki nemški dnevniki niso zamudili lepe prilike za reklamo. Poslali so v Ženevo prodajalce v krasnih modrih uniformah vojaškega kroja, da izgledajo kakor kakšni eksotični admirali. Na vseh ženevskih oglih se razlegajo njih klici: .. Zeitung! . . . Tageblatt!

Jedva pa so se Nemci naselili v hotelu Metropolu, ga je že zapustil Osusky, češkoslovaški poslanik iz Pariza, ki je bil sicer stalen gost v tem hotelu; in preselil se je v hotel Beau-Rivage, kjer stanuje dr. Beneš . . .

V Metropolu od prvega dne po vselitvi Nemcev ne vidite ves dan drugega kakor dirko natakarjev, ki nosijo po stopnicah in hodnikih cele baterije vrčkov piva.

Nemce gledajo v Ženevi s čudnim zanimanjem. Madžara grofa Bethlena so pa v Društvu narodov sprejeli naravnost ledeno hladno. — Ko je grof Bethlen vstopil v dvorano, je izjavil eden izmed zastopnikov Male antante: Temperatura je padla pod ničlo . . .

Ko so volili predsednika, se Bethlen ni upal pred volilno žaro. Že nekaj minut pred volitvijo se je izgubil iz dvorane in je eden njegovih namestnikov prinesel volilni listek Madžarske v žaro.

Izvoljen je bil g. Alfonso Da Costa, bivši portugalski ministrski predsednik, ki je to volitev vsekakor pričakoval; kajti ko so se člani delegacij vrnili z volilne seje domov, so našli v svojih sobah na krasnem bristol papirju gravirana povabila k dineju, ki jih jim je bil že prej razposlal domiselni grand seigneur Alfonso Da Costa.

Zmago na vsej črti

so dosegli oblačilni izdelki za gospode od tvrdke

Drago Schwab, Ljubljana

Elitni moški svet pr znava prvenstvo tej tvrdki.

× **Neuspehi prohibicije v Ameriki.** Glasom neke izjave generala Andrewsa v Washingtonu stane ameriške Zedinjene države izvedba prohibicije v l. 1925. 25. milijonov dolarjev, uspehi pobijanja alkoholizma pa so tako pičli, da Ameriki skoro ne kaže izdajati tolike vsote za strogo izvajanje prohibicijskega zakona.

Zastopstvo zasebnih nameščencev

V dobi stabilnega gospodarstva brez socijalnih in gospodarskih kriz, v času, ko je bila uprava hitra in kolikortoliko čista, morda interesne organizacije posameznih stanov niso bile tako nujne in potrebne, kakor pa danes. Današnji čas nemirnega in nestalnega upravnega življenja, kjer zakoni niso več nedotakljivo sveti, ko so gospodarske in socialne krize vedno ostrejše in življenje dnevno hujše, je močna, solidna, idejno in programatično dosledna in borbena organizacija vsakemu stanu neobhodno potrebna. Tako tudi zasebnim nameščencem. Mislimo, da o tem med nameščenci ni ne dvoma in ne spora. Žal je pa res, da med nameščenci ni še prave in efektivne zavesti o potrebi organizacije in vsestranskega temeljitega udejstvovanja v tej smeri. Za borbo v trenutku krize (glej T. P. D.) je treba priprav; najsolidnejša priprava je organizacija. Zasebni nameščenci imajo nekaj organizacij. Malo po številu in malo po notranji idejni, programatični sili. Organizirane so le večje strokovne skupine, dočim nebroj nameščencev v manjših strokah čaka brez orožja na kritične dneve. — To pomanjkljivost v samopomočni akciji je treba vsekakor odstraniti in vse zasebne nameščence organizirati v močne in solidne strokovne in teritorijalne edinice.

Vendar pa moramo nekaj razčistiti. Postoja organizacija bančnih uslužbencev. Potrebna je, ker kriza v bančnem gospodarstvu je tu in bo še ostrejša. Ta organizacija je stanovska in strokovna in ima za člane nameščence vseh političnih strank, odnosno naziranj. Pravilno tako, ker stanovska organizacija mora biti nepolitična v navadnem pomenu te besede. Toda gotova nravna in politična ter socijalna načela in taktične principe pa mora osvojiti in jih smatrati za svojo notranjo programatično last, kot sredstva, s katerimi hoče realizirati posredno ali neposredno svoje zahteve. Temu se ne da izogniti in praktično življenje nas v tem potrjuje. Socijalisti se združujejo v svojih lastnih organizatornih edinicah, komunisti delajo isto, posnemajo jih klerikalci. Vsi ti elementi dajo svojim organizacijam osnovno glavno obiležje in miselnosti ter dejanja, ki s temi načelnimi smerni niso v skladu, nimajo v njih prostora, ker nihče ne mara gada na svojih prsih rediti ali ker nihče noče dopustiti, da bi kdo organizacijo, s katero je v idejnem nasprotstvu, izkoriščal v svoje osebne namene. Šele pri višjih organizatornih edinicah (zvezah) je mogoče izločiti vse, kar ni zgolj materijelno - strokovno in eleminirati n. pr. poglede na ustroj države, na socialna načela, na narodnostne principe, na politične tendence itd. Miselnost članstva daje organizaciji značaj in obiležje, tvori jedro programa in taktike. Zunanja reprezentanca te miselnosti, te volje mora biti v doslednem skladu z notranjo dušo organizacije. Drugače je organizacija v nevarnosti, da postaja last posameznika, da ni več izraz volje in hotenja večine.

Na tej nedoslednosti boleha organizacija bančnih nameščencev. Nobenega dvoma ne more biti o tem, da notranja miselnost te organizacije ni konglomerat socijal - komunističnih in bernotovskih idej, ker bi v tem slučaju ta organizacija ne bila potrebna in bi njeno članstvo mogio pristopiti k domačim, lastnim social - komunističnim organizacijam. Zakaj potem to umetno razlikovanje? In vendar se je dogodila nemogočnost, da je delegat te organizacije na skupščini Delavske zbornice glasoval za socijalkomunistično listo in s tem storil isto, kar so storili delegati, nominirani od socijalkomunističnih organizacij. To bi bilo v redu, ako bi g. Niko Gogola za to dobil strikten ukaz od svoje organizacije. Ker pa organizacija ni njegova zasebna last in njegov mandat ne njegova osebna zadeva, je naravno, da bi se moral odločiti tako, kakor bi bilo pri dani situaciji v skladu z mišljenjem pretežne večine članstva organizacije. Interese organizacije, od katere imam mandat, je zastopati vedno tako, da je v skladu z miselnostjo organizacije in ne po osebnih kapricah. Kdor temu načelu ni dorasel, ne more organizacij zastopati in spravlja organizacije v limonadaste vode. To je načelo, ki mora veljati pri vsaki organizaciji in za to načelo se mora odločiti tudi organizacija bančnih nameščencev. Preizkušnje za bančno nameščenstvo bodo še ostre in kdor hoče boj uspešno bojevati, mora biti odločno načelen.

Sokol

Tudi Francija se pripravlja za vsesokolski zlet

V Franciji se vrše obsežne priprave za VIII. vsesokolski zlet. Poleg običajne udeležbe pariškega Sokola in francoskih gimnastov, čijih število bo letos mnogo večje, kakor pri prejšnjih letih, poleg delegacije mesta Pariza pozdravi Praga letos tudi zastopnike drugih francoskih mest, tako Lyona, Nimesa in Dijona, kjer je bil nedavno na liceju otvorjen prvi češkoslovaški razred. Tudi francoska armada se udeleži vsesokolskega zleta v Pragi. Deloma bo zastopana po delegaciji generalnega štaba, deloma pa po telovadcih znamenite joinvillske šole. Ni izključeno, da pridejo v Prago tudi nekateri poslanci in senatorji, med njimi predsednik poslanske zbornice Herriot.

Francoski gimnasti pripravljajo za vsesokolski zlet nove proste vaje. Sestavili so tudi posebno skupino, ki nastopi na bradlji. Poleg delegacije predsedstva pridejo v Prago tudi delegacije nekaterih krajevnih žup. Pariški Sokol živi že več tednov v znamenju vsesokolskega zleta. Razpoloženje med Sokoli je izborno. Ta češkoslovaška sokolska družina v Franciji ima za seboj slavno zgodovino. Udeležila se je kot posebna četa svetovne vojne na francoski fronti, kamor je odšlo 90 Sokolov. Vrnilo se jih je samo 44. Vsi drugi so padli za zmago zavezniškega orožja. Po l. 1918. je češkoslovaški Sokol v Parizu tako pomnožil svoje vrste, da štejo zdaj 170 članov. Toliko jih ni štel še nikoli. Pariška sokolska organizacija računa, da se udeleži zleta 100 članov. To število bo pa narastlo najmanj na 200, ker se pridružijo Sokolom tudi drugi češkoslovaški državljani v Franciji. Telovadcev pošlje pariški Sokol 40. Proste vaje bo vodil bivši legijonar in sedanji načelnik Kirchner, ki se s svojimi telovadci že prav pridno pripravlja.

Dopisi

ŠIŠKA. V nedeljo 14. t. m. je vprizorila Čitalnica v dvorani pri Valjavcu trodejanko »Charleijeva teta«. Omotni kakor moralni uspeh igre dober, igralci so se potrudili in so podali svoje vloge zadovoljivo. Želeti bi bilo, da se posveča več pažnje režiji, da ne nastanejo, kakor v 2. dejanju, mučne pavze, kar moti potek igre. Tudi igralci naj pazijo na izgovarjavo. Upamo, da se odpravijo ti nedostatki. G. Obradovič je podal Francisa Chesneya zadovoljivo, le starega konservativnega Angleža je vzel premladostno in preživahno. Stephen Spittique g. Borštnar je bil v govoru premonoton, brez glasovnih nians in prehrupnega nastopa. Jack Chesney g. Kranjc je podal vlogo v splošnem dobro, pazi naj le na točno in glasovno izgovarjavo ter naj bo v 2. dejanju s Kitty nežnejši. Charley Wykeham g. Boltavzer ima nastop, le žal, da je govoril zelo nerazumljivo, sicer pa je podal vlogo kot začetnik posrečeno. Lora Francout Babberbly, g. Komac, je podal dobro vlogo done Lucije d' A. Le maska je bila z ozirom na kostime drugih igralcev malo preveč komična. Brasset, g. Kovič, je imel izvrstno masko, le vloge sluge je podal prepočasno, drugače pa izvrsten v igri in kretnjah. Dona Lucija d' Alvadorez gdč. Gorjupova ima izvrstno igro in masko. Ana gdč. Kranjčeva, zadovoljuje, le za Angležinjo preživahna. Kitty Verdun, gdč. Japljeva, dobra v igri in kretnjah pa tudi premalo sentimentalna. Ela Delahay, gdč. Hafnerjeva, se je res vživela v vlogo sanjarke, le premalo čustvena, prav dobra v igri in kretnjah kljub razumljivi začetniški nesigurnosti. Režija zadovoljiva, scenerija za razmere posrečena. Lep večer, poln smeha. Da vidimo izboljšanje pri reprizi! B. R.

JEŽICA. Pri Sokolu se je osnoval Dramatični odsek, ki ga vodi požrtvovalni br. Janko Majdič. V letošnjem programu je samo še veseloigro »Moč uniforme«, ki jo igrajo na belo nedeljo. Poleti pa namerava odsek prirediti 2 igri na prostem. Naš oder je še zelo pomanjkljiv, nima zastora, kulis je premalo, garderoba je še borna, vendar upamo v nekaj letih tudi temu odpomoči. Pričakujemo pa, da nas bo naše napredno občinstvo vedno podpiralo in zlasti pridno obiskovalo naše prireditve. — Na praznik sv. Jožefa ob 4. uri gostujejo v našem domu pevci »Save« z igrama »Kovačev študent« in »Štempihar mlajši«. Pridite vsi!

STRAŽIŠČE PRI KRANJU. Na lepakih sem bral, da gostuje sokolski oder iz Škofje Loke v Stražišču z Ibsenovo »Noro«. Kdor pozna delo, bi kmalu dvomil v verodostojnost prireditve. Poleg tega pa je 5. t. m. izšla v »Jutru« od Škofjeloškega poročevalca uničujoča kritika o vprizoritvi »Nore« v Škofji Loki. Kljub temu sem se odločil, da si stvar ogledam. Rezultat vsega je bil, da sem bil nemalo iznenaden, kajti igrali so »Noro« kot diletantje naravnost vzorno. Naj omenim predvsem g. Budriha, ki je podal dr. Ranka tako dovršeno, da bi nastopil v isti vlogi lahko na vsakem našem odru. Dalje Noro (gdč. Nadilova), ki je naravnost živela v svoji vlogi. Nepozaben mi ostane prizor z otrokoma in razstanek z možem koncem zadnjega dejanja. Tarantele ni mogla plesati bolje kot jo je. Izboren je bil dr. Helmer (g. Škrjanc) in prav dobri so bili ostali. Režiser g. Horvat je svojo nalogo rešil prav časino, le tempo igre bi bil lahko malo bolj pospešil. Za izreden užitek Škofjeločanom prav srčna hvala.

LITIJA. V soboto 13. t. m. so nas obiskali igralci in igralke sokolskega gledališča iz Radeč. Vprizorili so: »Sladkosti rodbinskega življenja«. Odkrito čestitamo igralski družbi na njih uspehu, saj so litijski publiki nudili ves večer obilo smeha. Vloge so bile prav dobro zasedene in interpretirane, vendar sta se najbolje odlikovala stari baron — prijatelj nežnega spola, in pa g. Kepec, ki je izpeljal svojo vlogo sijajno. Nekdanji naš Litijčan g. Trepečnik je glumil glavno vlogo. Pozdravljamo taka gostovanja, ker prinašajo med nas vsaj nekaj življenja . . . Nad vse agilni so tudi bratje Šmarčani, ki so pa v nedeljo zopet gostovali pri nas z »Dommom«. Tudi njim čestitamo na njih časinem uspehu. Na skorajšnje svidenje!

PREDDVOR NAD KRANJEM. V nedeljo dne 7. t. m. se je vršilo na tukajšnjem šolskem odru predavanje ZKD o alkoholu s skioptičnimi slikami, in sicer dopoldne za šolsko mladino, popoldne za odrasle. Prišli so odrasli mladeniči in mladenke, ter strme ogledovali na platnu posledice uživanja alkohola ter pritrjevali toplim besedam g. govornika. Upajmo, da beseda ni padla na kamenita tla. Toda pribiti moramo žalostno dejstvo, da sta se tega važnega predavanja udeležila izmed staršev šolske dece samo en oče in ena mati in to v šolskem okolišu, ki šteje 13 vasi. Žalostno, pa resnično!

VUZENICA. 14. t. m. se je vršil tu dobro obiskani V. občni zbor podružnice »Jugoslovenske Matice« za marenberški sodni okraj. Poročila funkcijonarjev so govorila o težki krizi, ki jo preživlja naša podružnica, kakor večina naših obmejnih društev. Vendar pa nam daje to zborovanje nove nade v bolje uspevanje marenberške podružnice. Novi odbor je sestavljen deloma iz članov lanskega, predseduje mu g. Fran Vavpotič, provizor v Marenbergu. Po officijelnem delu zborovanja je razkazoval podružnični tajnik skioptične slike Dalmacije, za lepši potek zbora je pa skrbel vuzeniški sokolski orkester, za kar mu izreka odbor svojo najiskrenejšo zahvalo.

RIMSKE TOPLICE. Na prošnjo ZKD priredi Državni higijenski zavod v nedeljo 21. marca ob 15. uri v dvorani hotela »Nova pošta« predavanje »O jetiki«. Izvajanja se pojasnjujejo s filmskimi slikami. Ker bo to predavanje jako zanimivo in za vsakogar zelo važno, se vabijo vsi, da se ga udeleže v kolikor mogoče velikem številu.

POLZELA-BRASLOVČE. Vabimo vse prijatelje »Jugoslovenske Matice« na občni zbor srednjesavinjske podružnice, ki se bo vršil na Jožefovo ob 3. popoldne v gostilni g. Cimpermana na Polzeli. Po občnem zboru predavanje s skioptičnimi slikami.

MALA NEDELJA. Narodno kulturno društvo proslavi v nedeljo 2. maja 50letnico svojega obstoja z veliko ljudsko slavnostjo. Vsa okoliška društva se naprošajo, da na ta dan ne priredijo nobenih zabav, ampak se po možnosti udeleže proslave 50 - letnice. Odbor NKD.

SREDIŠČE OB DRAVI. Po daljši pavzi je vprizoril naš marljivi Sokol v nedeljo 14. t. m. dramo »Dom«. Igra, ki je našla pri občinstvu gorko razumevanje, je bila vsestransko na višku in čestitamo neumornemu bratu režiserju na uspehu, ki ga je dosegel. Vloge so bile zelo primerno razdeljene in vse od prve do zadnje izvrstno rešene. Tokrat so se igralci otresli vseh nedostatkov in jasno dokazali, kaj vse se lahko doseže z vztrajnostjo in dobro voljo. Le žal, da obisk ni bil tak, kakršen bi bil želeti. Upamo, da bo režiser brat Wennigerholz s prihodnjo igro — kot se sliši iza kulis — »Na razvalinah življenja«, dosegel enak uspeh, kar mu iz srca želimo. Občinstvo se pa naj zaveda svoje dolžnosti in pridno poseča naš lepi Sokolski dom.

Damske kostume pomladne od Din 400·— do 750·— razne damske perilne obleke od Din 75·— naprej **Otroške oblekce** mornarske iz ševiota ter razne sukne e sportne in perilne od Din 25·— do 250·— nudi

F. in I. Goričar
Ljubljana 86-3
Sv. Petra c. 29 — Sv. Petra c. 29.

383

Zahvala

O priliki moje 60letnice mi je došlo toliko čestitk, da se mi je nemogoče vsakemu posebej zahvaliti. Zato se tem potom vsem, ki so se me spomnili, najprisrčneje zahvaljujem. Zahvaljujem se posebno bivšim učencem v Zagrebu, ki so se spomnili name.

M. REPIČ.

376

Poslano

Opozarjam javnost, da nimam nobenega stika s slikami, podpisanimi z imenom Anton Kos, katere ponuja po Ljubljani in vsej Sloveniji v nakup neki pozlatar istega imena.

Akademični slikar
Gojmir Anton Kos.

NADPAZNIK.
Išče se za takoj nadpaznik, ki je že delal v kovinskih rudnikih za novo odprti svinčeni rudnik v Srbiji. Plača dobra. Pismene ponudbe je poslati podjetju „RUDAR", Beograd, Vuka Karadžiča ulica 8/III. 1645-a

Prodam posestvo
pod ugodnimi pogoji, sestoječe iz velike stanovanjske hiše, v kateri je že nad 30 let dobro vpeljana trgovina z mešanim blagom. Hša je pripravna tudi za gostilno. Na vsakem koncu hiše velik vrt za zelenjavo. Zraven veliko gosp. poslopje z velikim hlevom za 12 glav živine in prostorno kletjo. Poslopja leže v Studenicah ob zelo prometni cesti Poljčane — Ptuj, pol ure od kolodvora. Proda se 7 oralov zemljišča. Vse podrobnosti pri posestniku I. KAISER, Studenice pri Poljčanah. 1370 a

Za Velikonoč!
Praške gnjati in vsakovrstne mesne izdelke, sir in zaklano perutnino, čajno maslo, kompote, sadne soke, vino v buteljkah, čaj, rum, konjak priporoča delikatesna trgovina 1582
A. PIBERNIK, Vodnikov trg.

Viničarja
potrebujem za svoj vinograd v Majerlu pri Črnomlju. Stanovanje v lastni hiši v vinogradu. V okolici je velika možnost zaslužka. — Ponudbe je poslati na tvrdko
A. Kajfež, Kočevje. 1639-a

Semenski krompir
na vagone, lep, zbran, debel, razpošilja fco. vsaka postaja v Sloveniji
JOS. HARTMANA nasl. J. SBIL
Velike Lašče. 1654a

✝

Potrtim srcem javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je naš iskreno ljubljeni soprog, oče, stari oče, gospod

Tomažič Franjo

v sredo, 17. t. m. po dolgi mučni bolezni, previden s sv. zakramenti mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb dragega rajnkega se bo vršil dne 19. t. m. v Trstu.

Trst - Ljubljana, dne 18. marca 1926.

Marija, soproga. **Franjo, Zvonko, Rudolf,** sinovi.
Antonija, sinaha. **Boris,** vnuk.

Bukareško petrolejsko podjetje
išče
za zalogo svojih petrolejskih produktov (Petrol, bencin, plinovo, strojno in cilindersko olje) dobro vpeljanega v stroki izvežbanega 1657 a
ZASTOPNIKA
za Ljubljano in okolico. — Ponudbe pod „Petrolvertreter" na upravo „Jutra".

Spomladanski
Mednarodni velesejm v Pragi
21. do 28. marca 1926.
Središče srednjeevropske trgovine in industrije. Najugodnejša prilika za nakup priznanih čehoslovaških industrijskih izdelkov.
50 % znižana vožnja
na čehoslovaških in jugoslovanskih železnicah. Na avstrijskih železnicah velja za brzovlake vozovnica osebnega vlaka.
Brezplačen vizum 1100 a
za potovanje na Čehoslovaško.
Pojasnila in legitimacije daje:
ALOMA COMPANY, Ljubljana, Cankarjevo nabrežje št. 2.
Čehoslovaški konzulat, Ljubljana, Breg.

Najnovejša iznajdba!
Brez kvarjenja blaga kemično snaženje in vsakovrstno barvanje oblek
Anton Boc
Ljubljana
Selenburgova ulica 6/I
Glince — Vič 46.
120-a

✝

Tužno vest naznanjamo vsem sorodnikom in znancem, da je moj srčno ljubljeni sin, gospod

FRANC PERDIH
zasebnik v Laškem

v 33. letu starosti, previden s tolažili sv. vere, danes mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega bo na dan 17. marca 1926 ob 17. uri na pokopališče v Laško.

V Laškem, dne 15. marca 1926.

Valburga Perdih, mati.

1649 a

✝

Klanjajoči se volji Najvišjega, naznanjamo vsem sorodnikom, tovarišem in prijateljem pretalostno vest, da je srčno ljubljeni dobri soprog ozir. striček, brat, gospod

JANKO KUMP
administrativni poručnik v pokoju

danes zjutraj ob pol 9 uri po kratki mučni bolezni, previden s tolažili sv. vere Bogu udano preminul.

Pogreb nepozabnega pokojnika se bo vršil v petek dne 19. t. m ob pol 4 popoldne iz mrtvašnice deželne bolnice v Ljubljani.

LJUBLJANA, dne 17. marca 1926. 1660 a

Olga Kump, žalujoča soproga. **Anica Javoršek,** nečakinja **in ostali sorodniki.**

Prostovoljna javna dražba.
V nedeljo 21. marca t. l. ob 1 pop. se bo razprodalo na licu mesta na prostovoljni javni dražbi bivše Košakovo posestvo v Podgabru pri Št. Vidu pri Stični na Dolenjskem. Posestvo obstoji iz treh stanovanjskih hiš, v eni se nahaja dobro idoča gostilna, iz gospodarskih poslopij in okrog 29 hektarov (49 oralov) arondiranih njiv, travnikov in gozdov. — Posestvo se bo prodalo skupno, ali pa po posameznih parcelah. Kupnina do 50 % ostane lahko na posestvu vknjižena na 1. mestu proti 10 % obrestovanju in amortizaciji v petih enakih letnih obrokih, začenši s 1. januarjem 1 27 1664 a

✝

Umrl je naš predobri oče

Josip Svetlič

danes ob 3/4 8. zjutraj v 76. letu svoje starosti.

Pogreb predragega pokojnika bo v četrtek 18. marca ob pol 13. popoldne, iz hiše žalosti na Dunajski cesti št. 19.

Blag mu spomin!

LJUBLJANA, 16. marca 1926.

Rodbini Svetlič-Kastelic.

1663 a

✝

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Potrti globoke žalosti naznanjamo pretužno vest, da je naš iskreno ljubljeni brat, stric in svak, gospod

Janko Kessler

magistratni pisarniški ravnatelj

v sredo, dne 17. t. m. po daljši mučni bolezni, previden s tolažili sv. vere, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega pokojnika se vrši v četrtek, dne 18. t. m. ob 3. pop. iz mrtvašnice drž. bolnice do mestne meje na Dolenjski cesti in se truplo prepelje na to v Št. Jernej na Dolenjskem kjer se položi na tamošnjem farnem pokopališču k večnemu počitku. 1662a

Sv. maše zadušnice se bodo brale v več cerkvah.

V Ljubljani, dne 17. marca 1926.

Globoko žalujoči ostali.

Mali oglasi

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5·—.

Ženitve, dopisovanje ter oglasi strogo trgovskega značaja, vsaka beseda Din 1·—. Najmanjši znesek Din 10·—.

Prireditve

Pevski odsek sokol. društva Ljubljana II.
priredi v četrtek dne 18. t. m. ob 20. uri v salonu gostilne pri «Pelcu» v Kolesiji, poleg kopališča, vsem članom in članicam
prijateljski sestanek
v svrho počastitve vseh
Joškov in Jožic.
Prijatelji društva dobrodošli 7036

Šentpeterska ženska in moška podr. sv. Cirila in Metoda
v Ljubljani imate v četrtek 18. t. m. v restavraciji glavnega kolodvora ob 20. uri svoj redni
letni občni zbor
Po zborovanju koncert šel. glasb. društva «Sloga» na čast vseh Jožetov in Jožic — Prijatelji šolske družbe dobrodošli. — Odbor. 6534

A. S. K. Primorje
Zaključek plesnih vaj se vrši v četrtek, dne 18. t. m. v «Areni» Narod. doma Začetek ob 20. uri. Vstop je dovoljen klubovim članom, obiskovalcem plesnih vaj in vpeljanim gostom. Odbor. 7023

Československá Obec v Lublani
zve všechny své členy ku devaté řádné valné hromadě konané v sobotu, dne 20. března 1926 přesně o osmé hodině večerní v restauraci «Zvezda». — Přijďte určitě všichni! — Tajemník. 7013

Sokol I
(zletni fond) vabi članstvo in prijatelje na
družabni večer
ki ga priredi danes 18. t. m. ob 8 zvečer na Taboru. 7052

Kolo jugosl. sester
v Ljubljani bo imelo v četrtek 18. marca ob 16. uri popoldne
redno odborovo sejo
7061

Pravljice
Ciklus večerov pravljic zaključi «Atena» dne 22. t. m. v mali dvorani Narodnega doma z intimnim umetniškim večerom.
Pravljice za odrasle
bo recitirala gdč. Šturmova, ki si je že v letošnji seroni pridobila sloves z izvanredno lepo, umetniško recitacijo. Iz prijaznosti sodelujeta tudi operna pevca g. Banovec in g. Šubelj, ki imata na sporedu
legende in balade
Adamiča, Mussorgskega, Novaka, Rimski - Korsakova i. dr. — Večer pravljic za odrasle bo gotovo vzbudil zanimanje naše publike. — Začetek točno ob 8 zvečer. 7026

Pouk

Gospodična
tudi starejša se lahko priuči šivanja. — Kje, pove uprava «Jutra». 7010

Vijolino poučujem
začetnike in vpeljane. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Vijolina». 7058

Službe

Gospe

Potniki
se iščejo za celo Jugoslavijo proti visoki proviziji. — Naslov pove uprava «Jutra» 6915

Fino šivilje
za fine damske obleke sprejme takoj Jožef Bajde, krojaški mojster, Kleče 8 pri Ježici. 6903

Poštna pomočnica
poštena, slovenščine in nemščine vešča, za katero prevzamejo starši garancijo, se sprejme. — Ponudbe na upravo «Jutra» pod značko «Poštna pomočnica 300». 6967

Modistinja
prvovrstna moč, se sprejme v nekem tukajšnjem modnem salonu. Naslov pove uprava «Jutra». 6972

Snažilec jedilnega orodja
se sprejme v restavraciji hotela «Slon». 6955

Potnik
za mlevsko izdelke, za mesto in deželo, ki ima že prakso v tej stroki in vozi kolo, se sprejme. Provizija po dogovoru. Ponudbe pod šifro «Postranski zaslužek» na upravo «Jutra». 6923

Modistinja
vešča in samostojna moč, se sprejme takoj kot poslovodkinja za novootvorjeno modisterijo. Ponudbe s prepisi spričeval in dosedanjega službovanja na podružnico «Jutra» v Mariboru pod «Modistinja». 7025

Krojaški pomočnik
prvovrsten za damska dela se sprejme v damski konfekciji T. Kune, Ljubljana, Pod Trančo 2. 7038

Kuharico
ki zna samostojno kuhati in ki bi opravljala druga hišna dela, išče družina 3 oseb. Reflektira se samo na boljše osebe, stare do 35 let. Plača dobra. Pismene ponudbe pod značko «Poštenost 3809» na upravo «Jutra». 7028

Potnik
dobro vpeljan pri trgovcih in gostilnah na deželi, se išče za razpečavanje dobrega predmeta proti proviziji. — Osebne ponudbe prosi tvrdka H. Kenda v Ljubljani. 7038

Vajenca
za čevljarsko obrt sprejme Ivan Brejc, Žigana vas, pošta Križe, Gorenjsko. 6909

Klepar. pomočnika
dobro izurjenega sprejme K. Bocak, Tršič. 7006

Službe

(iščejo)

Mesto voditeljice
ali dame v kakšnem prvovrstnem hotelu, želi gospa z distinguiranim nastopom ter znanjem jezikov Ponudbe na upr. «Jutra» pod «Dama». 6770

Trgovski pomočnik
išče službe. Nastopi lahko takoj. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Zanesljiv 4». 6892

Trgovski pomočnik
vešč špecerije, manufakture in železnine, mlajša moč, išče primerno mesto za takojšen nastop. — Cenjene ponudbe na upravo «Jutra» pod značko «Soliden». 6991

Fina šivilja
za moško in žensko perilo gre šivat na dom. Naslov pove upr. «Jutra». 6970

V Celju ali v bližini
želim mesto. Ponudbe pod «Trgovsko izobražena 3701» na upravo «Jutra». 6879

Kovaški pomočnik
za izdelovanje sekir in plankač vseh vrst, išče službe Naslov pove uprava «Jutra» 6961

Mlada dama
izobražena in simpatična, z nekaj pohištva in perilom, želi mesta gospodinje pri boljšem, dobro situiranem gospodu. — Ponudbe na upravo «Jutra» pod šifro «Skupna pomoč v Ljubljani». 7022

Natakar
išče mesta v kakem hotelu ali restavraciji. — Nastopi lahko takoj. — Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Hotel» 7041

Potnik
ki potuje vedno z avtom po Sloveniji in obiskuje vse, tudi najmanjše kraje, bi vzel še en predmet proti proviziji. Ponudbe na upr. «Jutra» pod značko «Provizija 915». 7011

Službo sobarice
išče dekle, staro 23 let, vešče nemškega in slovenskega jezika, privatno ali v hotelu. Naslov: Marija Babnik, Koprivnik pri Kočevju. 7049

Službo natakarice
v boljši gostilni v mestu ali na deželi išče dekle, staro 21 let, z dobrimi izpričevali, zmožno nemškega, slov. in hrvatskega jezika. — Naslov: Amalija Babnik, Koprivnik pri Kočevju. 7050

Natakarica
zvesta in poštena želi službe. Ponudbe na upr. Jutra pod «Št. 333». 7054

Kuharica
dobra gospodinja, zvesta in poštena, sposobna samostojnega gospodinjstva, išče službe, najraje k morju. — Ponudbe na upravo «Jutra» pod «334». 7055

Potnik
za Bosno, Dalmacijo in Srbijo, išče zastopstva. — Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Bosna». 7056

Obrt

Vulkanizira
vse vrste gumija parna vulkanizacija P. Škafar v Ljubljani, Rimska cesta 11 270

Štampilje
izdeluje S. Petan v Mariboru, nasproti glavnega kolodvora. 71-a

Popravila
Prosimo cenj. odjemalce, da nam jih čimprej vpoštejejo, radi pravočasne izgotovitve Modni salon Stuchly-Maške Ljubljana, Židovska ul. 3. 7062

ŠTAMPILJE T. RABIČ Ljubljana KOLODVORSKA UL. 20

Prodam

PREMOG — ČEBIN
Wolfova 1/II. Telefon: 56. 481/1

Motorno kolo
znamke «Douglas», 600 cm, sportna tipa, brez ali s priklopko, skoraj tovarniško novo, z elektr. razsvetljavo se zaradi bolezni lastnika proda. Ogleda se v trgovini H. Kenda Ljubljana, Mestni trg 17. 6779

Velikonočne razglednice
in druge, pisemski papir itd. na debelo in drobno kupite najceneje pri L. Pevaleku v Ljubljani, Židovska ulica. 6582

Časopise in revije
nemške, francoske, italijanske, angleške itd., stare in nove prodaja stalno Deziderij Mizerit, Bleiweisova cesta 5. — Sprejemam tudi stalne naročnike s točno dostavo na dom 6337

Vrtnice
nizke, trflene cepljenke, vrtnice - plezalke, vrtnice-žalujke za grobove, nudi po zmernih cenah Anton Peranat, trgovski vrtnar, Ljubljana, Ambrožev trg 3. 5951

Gonilni jermeni
Ia izdelek inozemske tvrdke Carl Budischowsky & Söhne, Wien, zastopstvo in zaloga Rudolf Deržaj v Ljubljani, Kolodvorska ul. št. 28 4045

Svileni klobuki
najmodernejši v vseh modnih barvah se dobe od 120 Din naprej pri Z. Mahnič-Gorjanc, Kopitarjeva ul. 1 Istotam se sprejemajo vsa popravila 3860

Miza
politirana, črna, nova (Auszugtisch) se poceni proda na Gallusovem nabrežju 7/I, Ljubljana. 6920

Radio
aparate in dele najceneje pri J. Gorec — palača Lj. kreditne banke 25-a

Drva
odpadke od žage in parketov, kratke žagane, dostavlja na dom po znižani ceni parna žaga V. Scagnetti, Ljubljana 63

Motorno kolo
3½ HP, s priklopnim vozom, malo rabljeno, ceno naprodaj. Maretič, Wolfova ulica 12. 6927

Večja množina
novih delov za kolesa in avtomobile, pneumatika različnih vrst, 2 tovorna avtomobila, eden pettonski in eden enotonski, se prodajo po najnižji ceni Pojasnila se v tovarni «Bistra», Domžale 6835

Vrtnice
večletne v najkrasnejši izbiri po nizkih cenah nudi in se priporoča vrtnarija Koroška, Ljubljana, Bleiweisova cesta. Istotam se dobe razna preizkušena zelenjadna in rožna semena. Zahtevajte cenik. 6827

Ugodno se proda:
postelja za 2 osebi, ročni vozišek, 2 cvetlični stojali in 4 stoli. — Naslov pove uprava «Jutra» 7037

Tovorno dvigalo
(Lastenaufzug) za 500 kg teže, za transmisijski ali motorni pogon, se proda. Dopise na upravo «Jutra» pod «Priložnost». 6840

3 fotograf. aparati
13 × 18, se zaradi odpotovanja po zelo nizki ceni prodaje z vsemi potrebščinami. Naslov pove uprava «Jutra». 7040

Lep damski prstan
z briljanti se ceno proda. Naslov pove uprava «Jutra» 6852

Prodam dobro ohranjen
prek in registrirno blagajno
Naslov pove uprava «Jutra» 7016

Brockhausov leksikon
17 dobro ohranjenih knjig se proda. — Naslov pove uprava «Jutra». 6924

Bukovega oglja
prodam 2 vagona. Cena po dogovoru. Franc Savec, Gornji Leskovec, Rajhenburg, Slovenija. 7002

Akacijeve hlode
prima od 20 cm in 2 m naprej proda graščina Ruda, Loka pri Zidanem mostu. 7004

Doprsni kip
Bleiweisa kakor tudi soha Antona Martina Slomška poceni naprodaj. Naslov pove uprava «Jutra». 7059

Pisalni stroj
skoraj nov, se ceno proda. Naslov pove uprava «Jutra» 7057

Kupim

Otroški voziček
prvovrsten, kupim. Ponudbe z navedbo cene Naslov pove upr. «Jutra». 6694

Pomarančne lupine
suhe, vsako množino kupuje. Pojasnila daje Anton Kane sinova, Židovska ul. 116

Staro železo
in stare kovine vseh vrst kupuje Fr. Stupica, trgovina z železnino in poljedelskimi stroji v Ljubljani, Gosposvetska cesta štev. 1. 4386

Vsakovrstno zlato kupuje
po najvišjih cenah
Černe, juvelir
Ljubljana, Wolfova ulica 3 64

Kdo ima naprodaj vse letnike revije
«Naši Zapiski»
in brošuro
«Kaj hočemo?»
— Ponudbe na uredništvo «Jutra». 7031

Mizarski stroji
Kupim kotni in valjčni stružilni stroj (Abricht- in Hobel-maschine). Ponudbe na upravo «Jutra» pod značko «že rabljene 3822». 7045

Akacijo
rumeno, eno ali dveletno ter rabljene, a zdrave
vinske sode
od 800 lit. naprej kupi V. Gregl v Brežicah ob Savi. 7007

Pridelki

Krompir
prima beli, zgodnji roza in rdeči, nudim vsako količino na vagone Beli zdrav, izbran, več vagonov à Din 80 in 77'50; zgodnji roza, več vagonov, à Din 85 in rdeči, debeli, à Din 75 in 70. Naročila direktno, pošiljatev promptna Plača se pri prevzemanju, postavno vagon paritet Čakovec. — Milan Vukšić, Čakovec. 6829

Lokali

Trgovina z meš. blagom
stara, dobro idoča, se odda v najem v večjem trgu. — Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Z. Z. št. 100». 6897

Skladišče
primerno tudi za delavnico se odda na Dunajski cesti št. 25 Več se pokaže istotam v pisarni. 7017

Lokal
v sredini mesta, če mogoče z delavnico, iščem. — Najemnino plačam za 1 leto naprej Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Lokal 3824». 7051

Trgovina
Zaradi starosti, bolezni in brez otrok sem se odločil svojo lepo, dobro vpeljano trgovino pod jako ugodnimi pogoji takoj prodati ali dati v najem. — Dopise na upravo «Jutra» pod značko «Priložnost». 7048

Posest

Posestvo
v izmeri 10 oralov, vse novo, pri hiši voda in elektr. razsvetljava, se proda z vsem živim in mrtvim inventarjem vred Več pove Janez Jenko, Sp. Brnik 33, pošta Cerklje pri Kranju. 6875

Vila ali hiša
eno ali dvodružinska, s prostim stanovanjem, v bližini sv. Jožefa, Poljanske ceste ali Tabora, se kupi. — Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Šentpeter-Poljane». 6978

Nova hiša
z že vpeljano trgovino, na prometnem kraju, z lepim vrtom, se odda v najem ali proda. — Naslov pove uprava «Jutra» pod šifro «Ugodna prilika št. 986». 6967

Parcela
605 m², se proda za Bežigradom. Naslov pove upr. «Jutra». 6886

3 male hišice
s prostim stanovanjem proda Miha Kančič, Žg. Šiška št. 125. 6885

Enodružinsko hišo
v dobrem stanju, z nekoliko vrta ter takoj prostim stanovanjem kupim. Dopise na upr. «Jutra» pod značko «Plačam takoj 3821». 7044

Javna dražba
na Planinci pri Preserju.
V nedeljo 21 marca se bodo prodajali na drabi: njive, travniki, gozdi (14 oralov) in hiša, na drobno ali skupaj. Pripravno za lovsko društvo, izletnike ali za vpokojence. Potrebna po okusu kupca popravila, z lepim razgledom. — Cena zelo nizka in ugodna. Franc. Uršič, Brezovica 19 pri Ljubljani. 7024

Hiša
novozgrajena, ugodno naprodaj v neposredni bližini Ljubljane, s kuhinjo 5 sobami in drugimi pritiklinami, z ograjenim ter urejenim vrtom, v hiši vodovod in elektrika. Vse takoj na razpolago Potreben denar 45.000 Din. Poizve se v upravi «Jutra». 6918

Majhno posestvo
do 5 oralov dobre rodovitne zemlje v prijaznem kraju in dobrem stanju, kupim Ponudbe z opisom posestva in kraja na upravo «Jutra» pod šifro «Mala». 7027

Enodružinska hiša
v Ljubljani, obstoječa iz 3 velikih sob, kuhinje, shrambe in kleti, poleg vrt — povsod elektrika in vodovod — se proda za 135.000 Din Posredovalci izključeni. — Poizve se v upravi «Jutra». 7043

Stanovanja

Soba
lepa in snažna, se odda s 1. aprilom na periferiji. Naslov pove uprava «Jutra» K

Na stanovanje
se sprejmeta 2 visokošolca Naslov pove uprava «Jutra» 6904

Malo stanovanje
1—2 sob in kuhinje ali tudi samo 1 prazno sobo iščem Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Učiteljica». 6891

Sobo s hrano
v Rožni ulici št. 15, oddam 2 gospodoma ali zakonskemu paru brez otrok. 7029

Dva gospoda
se sprejmeta na stanovanje in hrano proti mesečnemu plačilu 650 Din Sv. Jakoba trg št. 5. 7030

Na stanovanje
z dobro domačo hrano in z vso drugo oskrbo se sprejme zanesljiv gospod Mesečno 600 Din. Naslov v upravi «Jutra». 7034

Soba z 2 posteljama
s posebnim vhodom in električno razsvetljavo, se takoj odda. — Naslov pove uprava «Jutra» 7035

Parketirana soba
z električno razsvetljavo se odda s 1. aprilom. Naslov v upravi «Jutra». 7042

Opremljena soba
s posebnim vhodom, se odda Naslov pove uprava «Jutra» 7039

Vila
visokopritlična z mansardo, 5 sob s pritiklinami, se odda v najem v Poljanskem okraju. Pismene ponudbe pod šifro «Suho in solnčno 3700» na upravo «Jutra». 6975

Prazno stanovanje
na deželi, takoj oddam. — Celoletna najemnina 4000 Din Naslov pove uprava «Jutra». 6930

Soba
prazna ali opremljena, se išče za takoj ali s 1. aprilom. Ponudbe pod značko «Amot» na upravo «Jutra» 7009

Prazna soba
se odda. Naslov pove upr. «Jutra». 7047

Stanovanje
2 sob in kuhinje, v stari ali novi hiši, išče zakonski par brez otrok. Plača tudi nekaj naprej Ponudbe pod «Velika noč» na upr. Jutra 7058

Kapital

Financier
ali družabnik s 150.000 Din se išče za financiranje trg. podjetja. Dopise na upravo «Jutra» pod značko «Visok zaslužek». 6778

75 komadov delnic
Trgovske banke, s kuponom 1926, se proda. — Pismene ponudbe pod «Delnice 3829» na upravo «Jutra». 7060

Dopisi

P. Klepec
Dvignite pismo v upravi «Jutra». 7003

Ženitve

Resna ženitev!
Katera gospodična ali vdova brez otrok, ne pod 26 let stara, bi se hotela na veliko posestvo priženiti v Ljubljano Potrebna dota 150.000 Din — Ponudbe na upravo «Jutra» pod šifro «Takoj 4026». 7005

Glasba

Prvi brač
dobro ohranjen, kupim. — Ponudbe na upravo «Jutra» pod značko «Brač». 7046

Živali

Psica (foksterjer)
z lepo umetno dresuro, stara 1 leto, se ceno proda. Ga. Kavčič. Kolizej. vrata št. 12. 6959

Volčji pes
čiste pasme (lovski pes), 1½ leta star, idealen čuvaj za lesno skladišče ali tovarno itd. — zanesljiv spremljevalec, se ceno proda. — Pojasnila daje: L. Lottspeich, Rimske toplice. 7015

Razno

Oddajte takoj
moške slamnike v snaženje
da jih dobite pravočasno Sprejema do 15 aprila P. Magdič, Ljubljana 66

Stanovanje
dobi tisti, ki odkupi pohištvo. Naslov pove uprava «Jutra». 3218

ŠTAMPILJE pečate etikete, graveratvo SITAR & SVETEK LJUBLJANA Sv. Petra cesta 13

119

Sprejme se

1 POMOČNIK - PRIREZOVALEC ZA VEČJO KARTONAŽNO TOVARNO V BLIŽINI LJUBLJANE REFLEKTIRA SE LE NA DOBRO MOČ. ZADOVOLJIVI PREJEMKI, STALNO MESTO. PONUDBE POD „MARLJIV" NA UPRAVO „JUTRA" POD ŠTEV. 1333.
1593-a

Mag. št. 17.135/1925. 1647-a

RAZPIS.

Mestna občina ljubljanska razpisuje ofertalno licitacijo za napravo

kanalizacije na zapadnem delu Tržaške ceste in v ulicah kolonije „Stan in Dom".

Potrebni podatki in pripomočki so na razpolago v mestnem gradbenem uradu (Kresija) med uradnimi urami. Pravilno opremljene oferte morajo biti vložene v imenovanem uradu do 12. ure, dne 26. marca 1926.

MESTNI MAGISTRAT LJUBLJANSKI.
dne 16. marca 1926.

NAJBOLJŠI LEK ZA KURJE OČI

"SMRT ŽULJEVIMA"

Zahtevajte samo originalni **„Smrt žuljevima"**! U apotekama in drogerijama 1 zavoj 10 Dinara. **LABORATORIJA LAMICO,** Beograd Kondina 11, 61-a

Prava uteha za živino bolne

je moje ravnokar izdano delo! V njem se na podlagi dolgoletnih izkušenj, razlaga vzrok, postanek in zdravljenje živčnih bolezni.
1599-a **Ta evangelij zdravja**
pošljemo vsakemu, kdor se obrne na spodaj označeni naslov popolnoma brezplačno
Tisoče zahval
dokazuje stvarni uspeh izključno znanstvenega in poučnega dela za dobrobit človeštva, katero toliko tipi. — Kdor spada k
ogromni množici živčno bolnih,
kdor trpi radi raztresenosti, strahu, slabega spomina, nervoznega glavobola, pomanjkanja spanja, pokvarjenega želodca, prevelike občutljivosti, bolečin v členkih, splošni ali delni slabosti ter ostalih brezštevilnih pojavov,
si mora naročiti mojo tolažečo knjižico!
Kdor jo pazljivo bere, dobi pomirljivo prepričanje, da obstoja zelo enostavna pot k življenju in zdravju! Ne čakajte ampak pišite še danes na naslov
E. Pasternack, Berlin 50,
Michaelkirchplatz 13, Abt 772

Odlikovane Tovarne
E. Frette e C.
Monza
(Italia)
Tkanine
Pretkanine
Perilo
Oprema za dom
za neveste
Dobave za hotele, restavracije in zdravilišča
OBRNITI SE NA PODRUŽNICO v TRSTU
VIA MAZZINI, 30

L. Mikuš 14-a
LJUBLJANA, Mestni trg 15
izdelovatelj dežnikov
Na drobno! Na debelo!
Zaloga sprehajalnih palic
Stari dežniki se nanovo preoblečejo.

Specijalna mehanična delavnica

za popravo pisalnih, računskih, kopirnih in razmnoževalnih strojev kakor tudi registrirnih blagajn — Razne tipke in pisave za pisalne stroje vseh sistemov spremenim po naročilu in vzorcu. Tehnična znamenja
LUD. BARAGA, Ljubljana, Selenburgova ulica 6. 271
Telefon št. 980 Telefon št. 980.

SVILENE KLOBUKE

in slamnike v veliki izbiri, dobro blago, nizke cene nudi
modni salon **Stuchly - Maške,**
Ljubljana, Židovska ulica 3. 1680 a

Veliko denarja izgubite

ako pred Veliko nočjo kupite čevlje drugod, kakor v detajlni prodaji tvrdke
Karl Pollak d. d. Ljubljana
Dunajska cesta 23. na dvorišču.

Hranite Vaš denar za Veliko noč!

Našim odjemalcem prinesemo za **Veliko noč veliko presenečenje.** Čitajte pazljivo časopis v prihodnjih 14 dneh in shranite ta oglas! Izrežite ga! ! ! 1569-a

VABILO

na

44. redni občni zbor

Posojilnice v Mariboru, r. z. z o. p.,

ki se vrši **v nedeljo, dne 28. marca 1926, ob 10. dopoldne v sejni sobi v Narodnem domu.**

SPORED:

1. Zapisnik zadnjega občnega zbora.
2. Zapisnik revizije po Zadružni zvezi v Celju.
3. Poročila odbora.
4. Poročila nadzorništva.
5. Potrditev računskega zaključka za l. 1925 in razdelitev čistega dobička.
6. Volitev dveh članov odbora.
7. Volitev šest članov nadzorništva.
8. Slučajnosti.

Računski zaključek zavoda za l. 1925 je zadružnikom na vpogled ob uradnih urah v posojilnični pisarni v Narodnem domu.

V MARIBORU, dne 15. marca 1926.

1636-a **Dr. Radoslav Pipuš,**
predsednik

Hipotekarna banka jugoslovanskih hranilnic

Brzojavi Hipotekarna **v Ljubljani** Telefon 172

(prej Kranjska deželna banka)

izvršuje vse bančne posle in transakcije

Sprejema vloge na hranilne knjižice in tekoči račun proti najugodnejšemu obrestovanju

ter daje vsakovrstne kredite in predujme. Nakup in prodaja valut in deviz.

55 a

Uredniku dr. Albert Kramer. Izdaja za Konzorcij «Jutra» Adolf Ribnikar. Za Narodno tiskarno dd. kot tiskarnarja Fran Jezeršek. Za inseratni del je odgovoren Alojzij Novak. Vsi v Ljubljani